

14024

BIBLIOTECA
DESPARTIMENTULUI BUCUREȘTI AL ASOCIAȚIUNII „ASTRA”
===== 1 =====

MAREA UNIRE

DELA 1 DECEMBRIE
BCU Cluj / Central University Library Cluj

1918

BUCUREȘTI, 1 DECEMBRIE 1943

BIBLIOTECA
DESPARTIMENTULUI BUCUREȘTI AL ASOCIAȚIUNII „ASTRA”

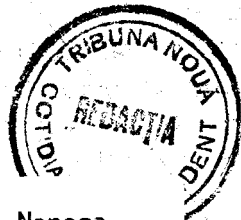
1

MAREA UNIRE

DELA 1 DECEMBRIE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1918

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201100473

BUCUREȘTI 1 DECEMBRIE 1943

P R E F A T Ă *

Intemeiată la 1861, la Sibiu, Asociațiunea transilvănească pentru literatura română și cultura poporului român „Astra” stă neprecurmat în slujba culturii naționale de 82 de ani încoace, reprezentând toate năzuințele noastre spre mai bine. Nu e locul aici să așternem întreaga-i viață atât de sbuciumată și opera ei atât de plină în minunate realizări. Prin cărțile și broșurile editate de ea în sute de mii de exemplare și răspândite în marea masă a românimii de dincolo de Carpați — între acestea amintesc cea dintâi Enciclopedie românească tipărită acum 45 de ani la Sibiu, în 3 mari volume; — prin șezătorile la sate prilejuite de congresele și de adunările anuale, fie ale Centralei, fie ale secțiilor sau despărțimintelor sale, cu care a împânzit întreg Ardealul și Banatul, Astra a îndeplinit și o remarcabilă operă socială.

Dela început a avut în fruntea ei toată floarea intelectualității noastre de peste munți, bătrâni și tineri, care i-au așezat temelia sigură; sub steagul desfășurat de Astra s’au adunat toți Românii conștienți de rostul lor acolo acasă, care n’aveau altă putere decât patriotismul înflăcărat ce-i îndemna să lucreze spre binele și înaintarea nației lor. Față de politica de desnaționalizare ce odinioară pe nedrept se înstărea peste așezările noastre — școala românească ne mai putându-și da roadele sale, — a răsărit atunci Astra.

Prin înfăptuirile de mare prestigiu împlinite în epoca cea mai aspră a existenței noastre ca popor, prin tezaurul de viață românească adunate și adăpostite în muzeu

un palatului ei cultural din Sibiu, prin tot ceea ce a cercetat, a strâns și organizat, cu fapta și cu scrisul, prin munca nepregetată pornită din dragostea inimei în cinstita activitate a membrilor ei, fără nici o răsplătă altă decât hotărîrea și împăcarea în suflete că lucrau întru desțelenirea prin carte pentru o vie manifestare a virtuților atavice ale poporului nostru, prin multiple și grele lupte trecând, Asociațiunea „Astra” înseamnă un simbol al energiei noastre naționale.

Astra a deșteptat, a cultivat, a apărut și a susținut în inima românismului de dincolo, conștiința națională, a întărit încrederea în forțele noastre. Ea ne-a păstrat în tîi închisă în inimi, apoi revărsată pe toate plaiurile întinse ale Ardealului și Banatului, iubirea de ce este al nostru și mai ales convingerea că Românii de pretutindeni sunt un singur trup, cu același sânge, aceleași idealuri.

Opera ei nu este sfârșită; ea e dusă cu același elan înainte. Căci niciodată înălțarea satelor la adevărata prețuire a cărții bune, nici sfatul cel iubitor nu strică.

De cincisprezece ani, Astra a descălecat și dincoace de munți. Aici, la București, prin Despărțimântul nostru am început a lucra modest dar hotărîți, fără teamă că nu vom izbuti. Am întemeiat câteva cercuri culturale sătești, am organizat și îmbogățit multe biblioteci poporane. Pe măsură ce mijloacele noastre vor crește, vom afla ușor și drumurile nouă spre o mai spornică activitate.

Astăzi prezentăm primul număr al Bibliotecii editate de Desp. București, pe care-l închinăm Marii noastre Uniri dela 1 Decembrie 1918. Cuprinde actele și documentele dinainte și din momentul Adunării Naționale dela Alba-Iulia, precedate de o introducere.

COMITETUL DESPĂRȚIMANTULUI
BUCUREȘTI AL ASTREI

INTRODUCERE

Conștiința unității noastre naționale

Noi Românii suntem un neam vechiu. Suntem singurul popor din partea această a Europei, centrale și răsăritene, care aici ne-am născut. Suntem singurii cari n'am venit de aiurea: n'am avut niciodată altă patrie decât acest pământ dela Tisa la Dunăre, La trecerea atâtor neamuri prin aceste părți noi am rămas pe loc („solis Valachis remanentibus”, cum spun cronicile scrise în latinește). Noi trăiam pe pământul nostru aici și vorbeam românește încă din veacul al VI-lea, când au trecut spre locurile lor Slavii, iar alți vecini au venit și mai târziu, în veacul al IX-lea. Rușii au venit în atingere cu noi, la Nistru, abia la sfârșitul veacului al XVIII-lea, în timpul Caterinei a II-a. Sunt dovezi că în veacurile al IX-lea până în al XV-lea, Românii aveau așezări numeroase și dincolo de Tisa, spre mieznoapte și apus, până în Panonia, iar cei din dreapta Dunării sunt și astăzi dovada puterii de viață a românismului. Noi suntem cei dintâi creștini în aceste locuri.

Peste tot pământul unde se aude vorbă româneas-

că se ține, deopotrivă împărtășită, credința în unitatea neamului: sub orice săpânire am fi trăit sau trăim încă o parte din noi, suntem toți *una*.

Această credință se oglindește în cântecele și în zicătorile poporului ca și în poveștile și legendele lui. Și această *conștiință națională*, tăinuită în suflete, a fost întărită și minunat vădită prin opera de redeşeptare pornită de cărturarii de pe vremuri și este susținută cu adâncă înțelegere până în zilele noastre. Din cele dintâi cărți românești ieșite de sub teascuri — întâi în Ardeal — se desprinde mărturisirea unei singure ființe naționale a tuturor Românilor. Indată după aceasta se deschide epoca de înflorire a literaturii românești — în veacul al XVII-lea — prin strălucita figură a lui Mihai-Vodă Viteazul, acela care cu sabia a înfăptuit odată unitatea Marelui Românii. În acest veac, toate cărțile sfinte ce se tipăreau erau îndreptate către toți Românii de pretutindeni. Așa a scris Mitropolitul Simion Ștefan din Ardeal, așa Varlaam al Moldovei, a cărui „Carte românească de învățătură” e înfățișată neamului de către însuși Vasile Vodă Lupu printr'un „Cuvânt împreună către toată seminția românească”. Așa s'a alcătuit și Biblia lui Șerban-Vodă dela București, în al cărei început se spune că „s'a săvârșit acest dumnezeesc lucru... dăruit neamului românesc”.

Dar tot din acest secol literar, dela Mihai-Viteazul încoace, avem marea moștenire lăsată de cronicari. În cea mai caldă limbă românească ei ne-au afirmat credința lor neclintită în unitatea neamului și originea lui latină. Bătrânul Ureche Vornicul — aproape contemporan cu Mihai-Viteazul, amintind de Munteni, spune că: „ei nu vor să se despartă și să facă două țări, ci scriu că au fost tot o țară și un loc”. Simion Dascălul, cronicarul ieșit de pe vremea lui

Vasile-Vodă Lupu, vorbește despre „Ardealul cel mănos, care e parte de Dachie și cuprinde Maramureșul, Țara Săcuilor, Țara Oltului, Țara Bârsei, Țara Hațegului și alte hotare multe”. Iar Miron Costin, născut la vreo 30 de ani după pieirea năpraznică a lui Mihai-Vodă-Viteazul, ne lămurește cum însuși spune: „felul neamului, din ce izvor și seminție sunt locuitorii Țării Moldovei, așa și ai Țării Muntenesti și a Românilor din Țările Ungurești, că tot un neam sunt și odată descălecați...”, și, adaugă mai departe că: „bine au făcut Mihai-Vodă de s'a vrut craiu peste trei țări, că Ardeleni frați de ai noștri sunt, doar și pe aceștia tot Români îi ținem”. Ne aminteste despre Români din Maramureș „cari stăpânesc peste Tisa, cetatea Hustului”; nu uită nici pe Bănățeni. Și „a neamului țărilor acestora, numele drept și mai vechiu este Român, adică Rămlean de la Roma. Acest nume dela descălecatul lui Traian se trage... și cât au trăit, acest nume au ținut și-l țin până astăzi... Stă dar numele cel vechiu ca un *temeu neclintit*, deși adaugă, ori vremurile îndelungate, ori că străinii adaugă și alie nume, iar cel ce este rădăcină nu se mută”. „Și așa este și acestor țări adică a țării noastre Moldovei și țării Muntenesti, numele cel drept de moșie este Român, cum răspund acum și cei din Țara ungurească...”. Constantin Cantacuzino, Stolnicul, învățatul scriitor de pe vremea Brâncoveanului spune în cartea lui: „Insa Români se înțeleg nu numai cei de aici, ci și cei din Ardeal, cari încă și mai neaoși sunt, și Moldovenii și toți câți în altă parte se află și au această limbă... că toți aceștia dintr'o fântână au isvorât și cură”.

Iată atâtea mărturisiri ale conștiinței naționale spuse răspicat cu sute de ani mai înainte.

Unitatea Culturală.

Ceea ce face mândria și puterea nației noastre este că Românii sub orice stăpânire au fost odinioară, au avut *aceeași cultură*.

Toată literatura românească, oriunde s'ar fi produs, devine un bun național, un bun comun al tuturor Românilor, pentru că la îmbogățirea ei au contribuit scriitorii din toate provinciile. Coresi, muntean, își tipărește cărțile în Ardeal. Vlădici din Alba Iulia scriu și-și trimit cărțile înapoi, după cum și cele din Muntenia ori din Moldova ajung acolo. Când în Principate, domnia de 100 de ani a Fanarioșilor închisese orice înălțare și manifestare a spiritului românesc, el răsare în Ardeal și în Banat. La sfârșitul acestui veac al XVIII-lea și începutul celui următor, Școalele dela Blaj, prin opera nepieritoare și deschizătoare de drumuri nouă a iluminatiilor învățați Micu, Șincai, Maior și urmașii lor, afirmă în fața lumii noblețea neamului și originea lui latină. Cronica lui Șincai cuprinde doar, pe ani, Istoria Românilor din toate provinciile, din Ardeal și Banat, ca și din Muntenia și Moldova.

Cartea scrisă precum și „foile” sau ziarele de pe vremuri, ori unde ar fi apărut, la București, la Iași, la Brașov, la Blaj, ori la Sibiiu, constituie *puntea de întâlnire* a simțirii românești *una singură*.

Andrei Mureșanu, năsăudean, venit apoi la Brașov, Coșbuc, Goga, Alecsandri și Eminescu, Alexandrescu, Cârlova și Bălcescu, și atâția alții sunt poeți români, nu ardeleni, moldoveni ori munteni, tot așa după cum și mai înainte cărțile sfinte ieșite în părți deosebite ale pământului românesc, se adresau și slujeau tuturor. În definitiv, literatura românească nu se poate lămuri, nu se poate înțelege complet și

nu ar avea înfățișarea ei adevărată fără adausul venit mai ales de peste munți.

Lupta pentru drepturi.

Chiar din scriitorii străini se lămurește că în vremurile de demult, înaintea năvălirii altor neamuri, peste munți Români sunt arătați ca singurii locuitori ai acestor plajuri, trăind organizați în voevodatele sau ducatele lor. În apărarea naționalității lor și a pământului ce-l stăpânesc, Români au avut de susținut lupte grele împotriva dușmanilor, cari căutau să se întindă pe aceste locuri. Alții dintre aceștia ((Secuii și Sașii) au fost colonizați începând din secolul al XI-lea înainte. Aceste pătrunderi însă, n'au putut schimba caracterul de mare majoritate a Românilor ardeleni și bănățeni: aceștia întrec prin numărul lor toate celelalte populații la un loc. Când prin înaintarea Turcilor, pe la jumătatea veacului al XVI-lea, regatul ungar se destramă, Transilvania continuă a-și păstra o autonomie sub principii ei. Între aceștia ia loc și Mihai Viteazul în anii 1599—1601. La sfârșitul veacului al XVII, Transilvania intră sub stăpânirea Habsburgilor. În toată această vreme se cunosc dese nemulțumiri și răsvrătiri ale Românilor sub vrednicii lor conducători. După 1729 strălucește cu deosebire marea figură de mucenic al nației: curajosul luptător Vlădica Ion Inocențiu Clain; la 1784 izbucnește revoluția lui Horea împotriva iobăgiei, iar la 1791 însemnăm petițiunea plină de cuviință a nației ardeleni adresată împăratului la Viena pentru egala îndreptărire a neamului românesc cu celelalte națiuni ale Ungariei (Supplex libellus Valachorum). În marea mișcare din 1848 Români sunt împotriva unirii lor cu Ungurii,

propusă de aceștia, iar în Adunarea Națională de pe Câmpul Libertății din Blaj, prin glasul lui Simeon Bărnăuțiu, își afirmă dreptul de viață al națiunii române. Ca o splendidă dovadă a solidarității Românilor de pretutindeni, s'au dus atunci acolo la Blaj fruntașii moldoveni Vasile Alecsandri, Costache Negri, Alecu Russo, Șion și însuși Alexandru Cuza, iar din București Nicolae Bălcescu, August Treboniu Laurian, Aron Florian, Dumitru Brătianu și alții cari în acea vreme de grea cumpănă au alergat să asculte și să stea alături de floarea intelectualității românești de peste munți: Episcopii Șaguna și Lemeny, președinții adunării și membrii Comitetului național, Avram Iancu, regele munților, Timotei Cipariu, Bărnăuțiu, Gh. Bariț, Papiu Ilarian, Axente Sever și alții. De acolo au prins Români răsunetul lui Andrei Mureșianu „Deșteaptă-te Române” imnul sau marșul nostru național.

Unirea Principatelor, la 5 și 24 Ianuarie 1859 sub Alexandru Ion I. Cuza este primul pas spre desăvârșirea Marelui Uniri.

După ce în 1867 Transilvania își schimbă stăpânirea, vremile sunt și mai aspre. La vestea că în școlile primare copiii români vor trebui să învețe în 18 ore pe săptămână limba statului, iar cei mai mici de șase ani erau obligați a frecventa grădinițele de copii ale stăpânirii, învățătorii români urmând a fi îndepărtați dacă nu se va constata progres în această limbă, conducătorii firești ai nației noastre se adună în conferința națională, se sfătuiesc în vederea alcătuirii cunoscutului „Memorandum”, prezentat în Mai 1892 împăratului la Viena. Peste 300 de inși însoțesc delegația. Dar memoriul predat în plic sigilat a fost restituit nedeschis. Urmează condamnarea memorandiștilor (25 Mai 1894) la în-

chisoare, variind dela 2 luni la cinci ani. (Dr. Rațiu 2 ani, Gh. Pop de Bășești un an, Vasile Lucaciu 5 ani, D. Comșa trei ani, Daniil Barcianu 2 ani jum., N. Cristea 8 luni, Iuliu Coroianu 2 ani și opt luni, T. Mihalj 2 ani și jumătate, Aurel Suciu un an și jumătate, M. Veliciu 2 ani, Rubin Patița doi ani și jumătate, Gherasim Domide 2 ani și jumătate, Dionisie Roman opt luni, Patriciu Barbu 2 luni).

Dincoace, frații de același sânge se mișcă, toată lumea românească se cutremură la cele ce se pregăteau dincolo. Încă din toamna anului 1890 studenții universitari se agită; lor li se adaugă fruntașii intelectuali și bărbați din toate stratele societății. Se tipăresc articole și manifeste entuziaste, iar în Ianuarie 1891— deci în epoca de pregătire a memorandumului — se întemeiază în București, cu mare însuflețire, „Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor”.

Vremile sunt aproape de noi. Se știe ce au suferit fruntașii vieții noastre politice de peste munți. Comitetul național iese din pasivitatea de i-o impusese zădărnicia unei îndreptări pe cale pașnică; iar procesele de presă și pedepsele ce le urmau nu mai con-

Anul 1918. Scurte însemnări.

Românii din vechiul regat pornesc războiul cu doi ani mai înainte, mânați de un singur gând: întregirea țării prin liberarea provinciilor de sub stăpânire străină. Marea Unire a tuturor în țara întregită are o îndoită temelie: ea este de sigur urmarea dreaptă a conștiinței naționale păstrate de veacuri peste tot pământul românesc, organizată și susținută apoi de vrednicii patrioți din toate ținuturile, cari cu scrisu-

și cu vorba au ținut neconținut viu sentimentul național al poporului întreg printr'o admirabilă colaborare a tuturor; dar este mai ales această unire făurită și prin autoritatea morală a jertfei ostașilor noștri cari mulți s'au înfrățit cu pământul ce-l stăpânim, prin sângele din belșug vărsat pe toate câmpurile de bătaie.

Din toamna anului 1918, prăbușirea Austroungariei, împărăția ti aută atâtă amar de vreme prin silă, împotriva dreptății, nu mai poate fi oprită. Zădărnice mai caută pacea cu popoarele din monarhie. Pe temeiul principiilor de autodeterminare ale lui Wilson, prin care națiunile singure aveau să hotărască de soarta lor, Românii își afirmă, așa cum au făcut în tot cursul istoriei, dreptul la viață proprie. Peste tot întinsul pământului românesc se aprind nădejtile de veacuri nutrite și cu o nespusă înviorare se pornesc la lupta pentru întregirea ființei noastre naționale. Chiar și din depărtare, dela Românii din America și dela prizonierii români foști în armata austroungară, aflați în Rusia, ne sosesc entuziaștele lor hotărâri prin care declară că vor lupta pentru România tuturor Românilor. Acasă, Partidul Național Român e la datorie. Comitetul executiv (Teodor Mihali, Ștefan C. Pop, Vasile Goldiș, Alex. Vaida, A. Lazăr, Ion Suceiu, Aurel Vlad, Dr. Ciordaș), se adună la Oradea (12 Oct.), stabilesc planul luptei și textul declarației pe care Alex. Vaida o va citi în parlamentul din Pesta. La Arad, Comitetul se întregește ca „Marele Sfat Național Român”.

Lui Iuliu Maniu, de curând întors de pe front, i se încredințează conducerea afacerilor externe și militare.

La sfârșitul lui Octombrie, armata austroungară e complet desorganizată, soldații aruncă armele și

se întorc acasă în mare desordine. Prin grija Sfatului ostașilor români din Viena, organizat de sublocotenentul de rezervă Iuliu Maniu, care luase comanda efectivă a regimentelor românești, Români din fosta armată sunt îndreptați spre țară, spre a se pune sub ordinile Consiliului Național. Acum, în aceste vremi hotărâtoare, când se iveau zorile libertății, s'a înțeles și s'a văzut puternica legătură dintre popor și conducătorii lui firești. Sub egida Consiliului Național, toată lumea românească se constituie în „Sfaturi naționale” județene, cu „Gărzi naționale” în fiecare comună. Ierarhii ambelor biserici naționale (ortodoxă și unită), cu gărzile naționale și ofițerii întorși acasă, depun jurământul de credință față de Consiliul Național Român.

Fosta stăpânire, odinioară atât de aspră și de încrezută, face acum apel către Români: „Înainte de a vă rupe de vechea voastră patrie — spune apelul — faceți încercarea de a trăi în armonie și a lucra împreună cu noul guvern al poporului. Dacă veți vedea că nu ne îndeplinim făgăduelile, veți avea timp de ajuns să vă rupeți de noi”. — Dar Români cunoșteau de mult atâtea promisiuni făcătoare de altădată. Consiliul Național notifică ministerului din Pesta că își ia sub a sa autoritate guvernarea cu depline puteri a întregului teritoriu locuit de Români. (10 Noemvrie). Alte propuneri, făcute din nou, sunt de acum respinse și ca urmare Consiliul Național Român hotărăște definitivă liberare a teritoriilor românești de sub fosta stăpânire. (14 Noemvrie).

Față de furia deslănțuită a slujitorilor acesteia, și când o nouă revoluție cuprindea țara, Consiliul Național Român, trebuie să ia grabnice măsuri decisive. În ședința dela 20 Noemvrie hotărăște convo-

care a Mării Adunări Naționale pentru ziua de 1 Decembrie, la Alba Iulia, dată menită să aducă deplină încununare și desăvârșire a Mării Uniri Naționale a tuturor Românilor.

La 10 Noembrie 1918, Regele Ferdinand ordonase mobilizarea armatei. Trupele române, pentru a doua oară, cu un entuziasm de nedescris, se îndreaptă spre asprele frontiere de odinioară. Întâi (la 8 Noembrie) ajung în Bucovina și peste trei zile ocupă Cernăuții. — După ce Basarabia se unise la 27 Martie (9 Aprilie st.n.) 1918, prin votul Sfatului Țării din Chișinău, vine acum, la 28 Noembrie, Congresul Național al Bucovinei care proclamă unirea fără condițiuni cu România.

La 20 Noembrie ostașii noștri ajung pe la izvoarele Mureșului; la 25 Noembrie la Târgu-Mureș, la 7 Decembrie la Brașov și la 24 Decembrie intră în Cluj.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toate demersurile pregătitoare pentru adunarea din Alba-Iulia, organizarea alegerilor deputaților sub conducerea consiliilor naționale județene, păstrarea ordinii și celelalte măsuri administrative au fost stabilite și urmate în deplină liniște și siguranță prin grija Consiliului Central care sub a sa autoritate își ia ținerea însăși a mării Adunări Naționale.

La 1 Decembrie 1918 când Românii de peste munți se adună la Alba-Iulia, în aceeași zi, Regele Ferdinand și Regina Maria își fac intrarea triumfală, în capitala țării, în fruntea oștirii biruitoare.

Marea Unire. Adunarea dela Alba-Iulia.

Marea Adunare Națională a Poporului Român din Transilvania, Banat și Părțile Ungureșe, s'a ținut, cum spune convocarea, în Alba Iulia, cetatea

istorică a neamului nostru, Duminecă 1 Decembrie 1918, la orele 10 a.m.

La chemarea Marelui Sfat al Națiunii Române s'au adunat acolo peste 100.000 de Români din toate păturile sociale; alături de cei 1228 deputați aleși și membrii de drept. E greu de arătat bucuria și entuziasmul ce a fost acolo, dar cu deosebire s'a desprins peste tot, din această mare mulțime, simțimântul mândriei naționale înfățișat cu demnitate și siguranță în această hotărâtoare clipă, cea mai luminată din istoria neamului.

Întâi, de dimineață, la sunetul clopoțelor, toți se îndreaptă spre bisericile românești, să asculte slujba dumnezeiască, ca Atotputernicul să le ajute întru ceea ce pun la cale spre binele neamului întreg. Pornesc cu toții spre cetate. Dar în sala cea mare a casinei militare nu încap cu toții; mulți rămân pe afară în câmpul lui Horea, în așteptarea oratorilor ce vor veni să le vorbească și lor.

Ștefan Cicio Pop, Președintele Consiliului Național ia cel dintâi cuvântul (v. anexe). Dr. Ion Suciu, raportorul Comisiunii de verificare expune modul cum au decurs alegerile din cele 25 județe, cu 130 circumscripții electorale, din cari s'au prezentat 639 delegați, apoi s'au desemnat și delegații de drept ca reprezentanți ai bisericilor, ai Societăților culturale în frunte cu Astra, profesorii și delegații învățătorilor, ai Uniunilor de meseriași, ai gărzilor naționale, studențimea universitară, delegatele reuniunilor femeilor române și în sfârșit delegații partidului social-democrat român.

Se propune constituirea biroului Adunării sub prezidenția lui George Pop de Băsești (Badăa George) și se primește cu mari aclamații.

George Pop de Băsești își rostește discursul său

de deschidere, urmează apoi Vasile Goldiș care citește proiectul de rezoluție, Iuliu Maniu motivează proiectul de rezoluție pentru decretarea Unirii; mai vorbesc Iosif Jumanca, Alex. Vaida, P. S. D. Episcopi Dr. D. Radu și Ion I. Păpp, iar afară în fața lumii adunate în câmpul lui Horea, vorbesc P. S. Miron Cristea, episcopul ortodox al Caransebeșului, P. S. Iuliu Hossu, episcopul unit al Gherlei și preotul Ștefan Roșianu, profesor în Blaj.

(Procesul-Verbal respectiv e semnat de Teodor Mihali vicepreședinte, Silviu Dragomir, notar, Iuliu Maniu și Ion Suciuc verificatori).

A doua zi la 2 Decembrie Marele Sfat întrunit în continuare, la propunerea d-lui Iuliu Maniu procedează la constituirea Comitetului executiv, devenit Consiliul Dirigent, precum și alegerea comisiunii ce va prezenta Regelui Ferdinand hotărârea de Unire luată de Adunarea Națională.

În ziua de 12 Decembrie 1918, delegații Marelui Adunări Naționale din Alba-Iulia, P. S. Episcopi Miron Cristea, Episcopul ortodox al Caransebeșului, P. S. Hossu, Episcopul român unit al Gherlei, Vasile Goldiș și Alex. Vaida Voievod, sosesc la București pentru a prezenta M. S. Regelui Ferdinand actul Unirii Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și a părților ungurene locuite de Români cu Regatul României sub sceptrul glorios al M. Sale. (v. anexe).

* * *

În ziua de 1/14 Decembrie 1918, ora 10.30 M. Sa Regele a asistat la Te-Deumul ce s'a oficiat la S-ta Mitropolie pentru realizarea marelui act al Unirii Ardealului cu Patria mamă.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Nifon Episcopul Dunării de jos înconjurat de înaltul cler. O companie cu drapel a dat onorurile. La Te-Deum au fost de față toți membrii guvernului aflător în Capitală, corpul Diplomatic, delegațiunea Transilvăneană; P. S. Episcopi M. Cristea și Hossu, D-nii Vaida Voevod și V. Goldiș, D-nii Generali și Ofițeri superiori ai garnizoanei București precum și o delegațiune a ofițerilor ardeleni.

După Te-Deumul dela Mitropolie a urmat recepțiunea în sala Tronului dela Palatul Regal, la ora 11.40.

D-nii V. Goldiș, P. S. S. Episcopul Miron Cristea, P. S. S. Episcopul Hossu și D. Vaida Voevod ((Delegațiunea Transilvăneană) erau așezați în fața Suveranului.

D. Vasile Goldiș prezintă M. S. Regelui votul Unirii

(Din „Monitorul Oficial” Nr. 215, 1918).

ACTE ȘI DOCUMENTE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Extras din proclamația voluntarilor dela Darnița din
13/26 Aprilie 1917..*

Noi, corpul voluntarilor armatei române, ofițeri, subofițeri, și soldați de națiune română de pe teritoriul monarhiei Austro-Ungare, foști prizonieri de războiu în Rusia, cu jertfa vieții noastre suntem gata să intrăm în luptă pentru împlinirea idealului nostru: de a uni tot poporul, tot teritoriul românesc din monarhia Austro-Ungară în una și nedespărțită Românie liberă și independentă...

Noi, ca și celelalte popoare, aliatele noastre firești, ținem din tot sufletul să nu ne lepădăm de națiunea noastră, orice s'ar întâmpla...

Astăzi, când noi Românii ca și celelalte neamuri subjugate ne-am convins definitiv că nouă, ca Români, nu ne mai e posibilă existența în cadrele statului Austro-Ungar; noi care în limbă, în cultură, în structura socială, și în întreaga ființă a noastră etnică și politică formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale națiunii române, cerem cu voință nestrămutată încorporarea la România liberă, pentru a forma împreună cu ea un singur stat național românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații. Pentru acest ideal ne punem în cumpănă tot ce avem, viața și averea noastră, femeile și copiii noștri, viața și fericirea urmașilor noștri și nu ne vom opri, până ce nu vom învinge, ori vom pieri...

Cerem deci încorporarea noastră la România, în numele dreptului fiecărei națiuni capabile de viață și în

stare de a-și hotărî singură soarta, de a-și alege singură statul și forma prin care voiește să se guverneze...

Suntem adânc convinși că în același mod echitabil va fi deslegată și chestia românească, ca și a celorlalte națiuni subjugate din Austro-Ungaria. Căci această manorhie austro-ungară nu e altceva, decât un conglomerat de țări răpite prin forța brutală, fără consimțământul națiunilor lor, cari n'au nimic comun cu națiunile ce le subjugă, decât ura ce o simt față de ele, ură, care va înceta numai odată cu căderea granițelor actuale.

Desmembrarea Austro-Ungariei ar însemna reparația, în numele democrației, a unei nedreptăți istorice, ce s'a făcut popoarelor, prin încătușarea lor de un tron sângeros și de o împărăție fără lege. Iar nedesmembrarea ei ar însemna că democrația recunoaște atotputernicia forței brutale, și că sancționează un trecut absolutist și feudal.

Noi, foștii prizonieri de războiu, cari îndată ce ni s'a dat puțința, am venit de bună voie la luptă și la moarte, Noi, ofițerii, aproape în totalitate aci, precum și zecile de mii de soldați, acasă țărani și lucrători, fără multă carte, dar conștiinți de datoria lor națională, noi, ne oferim brațul și sângele nostru tânăr și generos pentru întruparea idealului nostru. Sângele nostru nu se va vărsa în zadar. Credem — ferm, că între viitoarele state fericite naționale și democratice, va fi și România tuturor Românilor.

*Declarația Românilor emigrați din Austro-Ungaria
proclamată la Iași în Adunarea Națională din 6 Oc-
tombrie 1918.*

Românii ardeleni și bucovineni, aflători pe teritoriul Regatului român, în numele nostru și al fraților subjugați de acasă, a căror conștiință e siluită și deci în imposibilitate de a se manifesta liber, declarăm cele ce urmează:

1. Cerem să fim liberați de sub jugul monarhiei Aus-

tro-Ungare și suntem hotărâți să luptăm prin toate mijloacele și pe toate căile, ca întreg neamul românesc, să fie constituit într'un singur Stat național și liber, sub domnia Dinastiei române.

2. Nu recunoaștem monarhiei austro-ungare dreptul de a se ocupa de soarta Românilor din Ardeal și Bucovina, deoarece veacuri de-a-rândul, ne-a ținut în cea mai rușinoasă robie.

Toate încercările de federalizare ale Casei de Habsburg sunt gesturi desperate ale unei împărății osândite să se descompună și să piară.

Soarta Românilor din Austro-Ungaria s'a hotărât prin războiul Regatului Român și prin voința liberă a întregului popor românesc și o va consfinți Congresul de pace generală care vor lua parte și reprezentanții oficiali ai României eliberatoare.

3. Cerem ca întreg teritoriul din Monarhia habsburgică revendicat de Statul român, recunoscut și garantat prin tratatele de alianță încheiate de România cu puterile Înțelegerii, să fie liberat și unit cu patria mamă...

4. Toate declarațiile Românilor din Ardeal și Bucovina ce s'ar face împotriva acestor aspirațiuni naționale, le considerăm ca stoarse cu forța de autoritățile dușmane și aceste declarațiuni nu vor putea induce în eroare opinia lumii, care a proclamat principiile de dreptate și de libertate pentru toate neamurile asuprite.

Iași, 6 Octombrie 1918.

Comitetul Național al Românilor emigrați din Austro-Ungaria.

Președinte: Al. Lapedatu.

Secretar: Oct. C. Tăslăuanu.

*Declarația Comitetului executiv al partidului național-român citită în Parlamentul maghiar de d-l.
Dr. Alexandru Vaida-Voevod, la 18 Octombrie,
1918.*

Comitetul executiv al partidului național-român din Ardeal și Ungaria, ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constată că urmările războiului îndreptățesc pretențiunile de veacuri ale națiunii române la deplina libertate națională. Pe temeiul dreptului firesc, că fiecare națiune poate dispune, hotărî singură și liber de soarta sa, — un drept care este acum recunoscut și de către guvernul maghiar prin propunerea de armistițiu a monarhiei, — națiunea română din Ungaria și Ardeal dorește să facă acum uz de acest drept și reclamă în consecință și pentru ea dreptul, ca liberă de orice înrăurire străină să hotărască singură așezarea ei printre națiunile libere. Organul național al națiunii române din Ungaria și Ardeal nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și acestui guvern să se considere ca reprezentanțe ale națiunii române ca să poată reprezenta la congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Ardeal. — căci apărarea intereselor ei, națiunea

română o poate încredința numai unor factori designați de propria ei adunare națională.

Afară de organele delegate de adunarea națională, sau alese din mijlocul său, așa dar de Comitetul executiv al partidului național român, nimeni nu poate fi îndreptățit să trateze și să hotărască în treburi care se referă la situația politică a națiunii române. Toate deciziunile și acordurile, care s'ar lua și s'ar face fără aprobarea acestor organe, le declarăm ca nule, și fără valoare, care nu leagă întru nimic națiunea română.

Națiunea română care trăiește în monarhia austro-ungară așteaptă și cere — după multe suferințe de veacuri — afirmarea și valorificarea drepturilor ei, nestrămutate și inalienabile, la deplină viață națională.

*Extras din declarația voluntarilor dela Celiabinsk din
29 Octombrie 1918.*

Noi voluntarii români originari din monarhia Austro-Ungară, organizați în Corpul Voluntarilor Români Transilvăneni și Bucovineni, cu misiunea de a continua lupta până la sfârșit alături de armatele aliate împotriva puterilor Centrale, drept răspuns la manifestul Împăratului Carol, declarăm și proclamăm toate provinciile românești: Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul și Bucovina din Monarhia austro-ungară desfăcute de către această împărăție și realipite la regatul liber român, cu care din acest moment ele alcătuiesc un Stat unitar, liber și independent, iar locuitorii acestor provincii se declară cetățeni ai României Mari.

Accasta este dorința și voința neclintită a Românilor de pretutindeni, cari acasă la ei neputând vorbi liber, își afirmă gândul lor prin glasul voluntarilor din Rusia, Italia și America...

Trăiască ROMANIA-MARE! TRĂIASCĂ REGELE tuturor Românilor, Ferdinand I-ul! Trăiască aliații noștri!

*Telegrama trimisă Regelui Ferdinand la Iași de către
Comitetul Național Român din Celiabinsk la 29 Oc-
tombrie 1918.*

Miile de voluntari din Rusia, originari din Austro-Ungaria, organizați într'un puternic corp de voluntari, au aclamat pe Majestatea Voastră, de Rege al tuturor

Românilor. Ei sunt gata și așteaptă ordinele Majestății Voastre. La 29 Octombrie, ei au proclamat desfacerea pământurilor românești de Austro-Ungaria și alipirea lor la România, iar acum așteaptă împreună cu vitejii lor frați din Regat, să încoroneze pe Majestatea Voastră cât mai curând la Aiba-Iulia. Corpul voluntarilor Români și comitetul național român din Rusia depun omagiile lor în fața Majestății Voastre cu prilejul continuării războiului din partea României. Românii subjuogați din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, Sătmăr, Bihor și Bucovina, sunt mândri de a fi de aici înainte supuși credincioși ai Majestății Voastre, iar voluntarii români din Rusia, urmărind cu încredere și entuziasm înaintarea fraților lor de sânge și de arme în adâncul moșiei strămoșești, așteaptă nerăbdători ordinele Majestății Voastre.

Președintele Comitetului Național Român.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Manifestul Consiliului Național Român din 6 Noembrie 1918.

Către Națiunea Română,

Războiul lung și sângeros, început din interese străine s'a sfârșit. A învins ideea, că fiecare națiune să dispună liber asupra sorșii sale, să fie egal îndreptățită și fiecare om să aibă tot aceleași drepturi. Soarta națiunilor mici este pusă în mâinile cele mai bune și cele mai mari națiuni culte ne garantează realizarea idealurilor noastre.

Durere, s'au ivit și din satele românești vești triste, care ne vorbesc despre jefuiri, fără de legi și volnicii comise nu din partea poporului conștient și cinstit și a Românilor de bine, ci de oameni destrăbălați și de bețivii satelor.

Frați Români, Frați ostași, cari v'ați întors după atâtea suferinți lungi și grozave la vetrele voastre, voi cari cu gurile mute ați fost purtați prin toate câmpurile de războiu, pline de sânge și suferinți, voi cari venind acasă ați aflat familiile voastre flămânzite și neîndreptățite, ascultați de sfatul conducătorilor voștri de un sânge și de o lege.

Frați și soldați români, fiți cu răbdare! Fiți cu atragere și iubire către neamul vostru care în aceste zile a intrat în rândul națiunilor libere, fiți mari la suflet în

ceasurile acestea grele ale anarhiei și vă arătați demni de încrederea și sprijinul anticipat de națiunile mari culte... ca fiecare popor și fiecare individ să fie egal în dreptăți și stăpân pe soarta sa.

Consiliul Național Român, compus din următorii bărbați: Dr. Teodor Mihali, Văsile Goldiș, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Aurel Vlad și Dr. Aurel Lazăr, — apoi dintre reprezentanții partidului social-democrat român: Ioan Flueraș, Iosif Jumanca, Aenea Grapini, Tiron Albani, Dumitru Surdu și Iosif Rănoși —, reprezintă astăzi întreg neamul românesc din Ungaria și Ardeal, este recunoscut nu numai de puterile mari ale lumii, ci și de guvernul unghuresc revoluționar.

Fiecare soldat român, deslegat de jurământul dat împăratului, are liberă voie să intre în sfatul militar național român (garda națională română), să poarte simbolul mândru al suveranității lui naționale, tricolorul și este supus numai și numai Consiliului Național Român.

Frați Români! În curând o să apară între voi bravii soldați și ofițeri ai gardei naționale române. Alăturați-vă lor și dați-vă brațele și inimile voastre române întru ajutorul și sprijinul lor.

Consiliul Național Român se adresează către voi și vă cere următoarele lucruri:

1. Dați mâna toți cei buni și cinstiți, fără deosebire de neam și lege și susțineți ordinea, apărați viața și avutul oamenilor.

2. Primiți cu încredere bărbații trimiși de Consiliul Național Român între voi cu scopul de a vă lumina și ajuta.

3. Constituiți-vă imediat în gardă locală, în care poate fi primit fiecare om de cinste fără deosebire de neam și lege.

4. Să luați la cunoștință, că jafuri și omoruri compromit cauza sfântă a democrației nouă, care este chemată

a încheia întreaga lume într'o singură societate, unde vor domni cele mai curate idei: a libertății, frățietății și egalității!

5. Fiecare ofițer și soldat român, care nu s'a anunțat încă și nu are împărțire, are datoria să se prezinte fără întârziere la biroul Consiliului Național Român (Arad, str. Fabian Gabor No. 7).

Fiecare român are datoria să contribuie la susținerea ordinii. Jefuitorii sunt cei mai mari dușmani chiar ai poporului românesc. Dați-ne mână de ajutor ca să putem prezenta înaintea lumii tinere și frumoase, nașterea română în deplina ei curățenie, nepătată, în întreaga ei splendoare.

*Pentru Consiliul Național Român:
Dr. STEFAN C. POP*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROCLAMAȚIA REGELUI FERDINAND CĂTRE

OSTAȘII. 10 Nov. 1918.

Ostași :

Ora mult așteptată de către toată suflarea românească, și în deosebi de voi, vitejii mei ostași, a sunat în sfârșit după lungă și dureroasă așteptare. Trecerea trupelor aliâte peste Dunăre ne impune ca o sfântă și patriotică datorie să luăm iarăși arma în mână ca să izgonim, împreună cu ele pe vrăjmașul crotopitor din țară și să aducem liniște populației asuprite.

Regele vostru vă chiamă din nou la luptă ca să înfăptuiți visul nostru de atâtea veacuri: Unirea tuturor Românilor, pentru care în anii 1916—1917 ați luptat cu atâta vitejie.

Sufletele celor căzuți pe câmpul de onoare vă binecuvântează pentru această ultimă sfortare: privirile credincioșilor noștri aliăți sunt îndreptate cu dragoste și încredere spre țara noastră și fiii ei. Camarazii voștri de arme... cari vin în ajutorul nostru, cunosc vitejia voastră dela Oituz, Mărășești și Mărăști, arătați-le că timpul de așteptare n'a putut să slăbească brațul ostașului român. Frații noștri din Bucovina și din Ardeal

vă chiamă pentru ultima această luptă, ca prin
avântul vostru să le aduceți eliberarea de jugul
străin.

Biruința e a noastră și viitorul va asigura în-
tregului neam românesc viață pașnică și fericită.

Inainte deci cu vitejia strămoșească !

Dumnezeu este cu noi !

Ferdinand.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nota ultimativă a Marelui Sfat Național către guvernul maghiar pentru predarea stăpânirii și administrației asupra teritoriilor românești.

Deslănțuirea furtunoasă a evenimentelor ne-a produs convingerea că în înțelesul dreptului de liberă dispozițiune a neamurilor, cât și spre scopul de a păstra ordinea publică, siguranța averii și a vieții, trebuie încă acum să luăm puterea deplină de guvernare asupra teritoriilor locuite de Români în Ardeal și Țara Ungurească. La ținutul acesta aparțin comitatele: Torontal, Timiș, Caraș-Severin, Arad, Bihor, Sătmar, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobâca, Sălaj, Cluj, Mureș-Turda, Turda-Arieș, Alba-Inferioară, Țârnavă-Mică, Țârnavă-Mare, Hunedoara, Sibiu, Brașov, Făgăraș, Trei-Scaune, Odorheiu și Ciuc, precum și părțile românești din comitatele Bichiș, Cianad și Ugocea.

Guvernul să adreseze națiunilor din Ungaria și Ardeal numaidecât un manifest în acest înțeles și să subordoneze potestății noastre toate instituțiunile, autoritățile și organele de stat, politice, administrative, judecătorești, de comunicațiune, școlare, bisericești, financiare și militare aflătoare pe acest teritoriu. Tot atunci este a se sista pe acelaș teritoriu orice alt imperiu. Pentru acest caz putem garanta ordinea publică, siguranța averii și a vieții. În cazul contrar am fi nevoiți să aducem prin proclamațiune la cunoștința poporului nostru, a țării și a lumii întregi, că exercitarea dreptului de liberă dispozițiune asupra sortii noastre ni s'a făcut imposibilă și astfel vom sista orice împreună lucrare cu

autoritățile publice, iar pentru evenimentele ce ar urma nu primim nici o răspundere și acea răspundere o transmitem integral asupra guvernului actual al Consiliului național maghiar.

✓ E lucru firesc, că față de celelalte popoare aflătoare pe teritoriul din chestiune vom respecta din partea noastră principiile lui Wilson.

Modalitățile de predare a guvernului le va stabili o comisiune mixtă. Guvernul îl vom constitui în Sibiu.

Răspunsul la această recercare a noastră îl așteptăm până în 12 Noembrie a. c., la orele 6 p. m.

* * *

Extras din răspunsul guvernului maghiar la ultimatul trimis de Consiliul Național Român.

Domniilor!

Atât guvernul maghiar, cât și consiliul național maghiar a cumpănit temeinic memorandumul D-voastră și este convins, că principiul fundamental, din care domniile voastre plecați, este corect și realizarea lui o dorim și noi. E vorba acum de stabilirea ordinii provizorie, până ce conferința generală de pace va hotărî asupra litigiilor pe cari de acum nici nu le-am putea rezolva noi, adică noi și până atunci să creiem un modus vivendi, care să facă imposibilă repetarea faptelor înșirate de d-l deputat Ștefan C. Pop.

Acesta este punctul de vedere general, care ne conduce. E vorba de o ordine provizorie, ce nici pe d-voastră, nici pe noi nu ne leagă în privința viitorului, pentru că chiar între d-voastră sunt cu mult mai mulți aceia, care văd necesară o ordine de tot nouă pentru înființarea unei situații definitive. Pentru aceea accentuăm noi întocmai spre liniștirea d-voastră caracterul provizoric al acestei ordine...

Pentru aceste teritorii de limbă ori majoritate română oferim prompt dreptul de liberă dispozițiune specificat de d-voastră. Nu este nicio piedecă ca guvernul maghiar pe aceste teritorii să vă investească pe d-voastră cu dreptul de guvernământ și ca Consiliul național

al d-voastră de fapt să ia în mână administrarea și conducerea tuturor problemelor administrative de aici.

Pentru înfăptuirea acestui plan, se înțelege, e de lipsă doar atât, ca guvernământul român ce se formează, să stea prin anumite mijloace în legătură cu guvernul maghiar, în ceea ce însă pe aici nu ne va conduce nici o normă șovinistă, sau naționalistă, ci va fi doar chestiunea de existență, atât din punctul de vedere al Românilor, cât și al Maghiarilor, precum și al tuturor celorlalte popoare, fiindcă este doar evident, că cerințele economice, financiare, de comunicație, și cele ale alimentării poporului, cari așteaptă o rezolvire, nu ar putea fi continuate nici timp de 48 de ore, fără o desăvârșită răsturnare, sau fără primejdia foametei — dacă întreg Statul, ori folosindu-ne de terminologia elvețiană: pe teritoriul întregului Eidgenossenschaft, n'am putea să rezolvim problemele de interes comun, pe baza unor norme comune. Mă cuget la aceea, că d-voastră îndată ce v'ați format guvernul propriu, trebuie să vă îngrijiți ca acel guvern prin delegați potriviți să susțină o comunicație continuă cu guvernul maghiar în privința aplicării tuturor problemelor de comun interes. Cred că acestea sunt principii a priori a căror obiecțiune nici nu ne-o putem imagina, fiindcă în caz contrar ar urma destrămarea totală...

Punctul nostru de vedere este deci, ca toate popoarele care trăesc azi în Ungaria, până la pertractările de pace, recunoscând granițele de azi (pe cari din parte-ne și așa nu le-am putea schimba până atunci) să viețuiască în astfel de Eidgenossenschaft. Pe lângă astfel de condiții d-voastră veți primi cărmuirea, veți putea-o organiza, iar noi vă dăm toate condițiile, pe lângă care d-voastră puteți lua garanții pentru susținerea ordinii și a păcii. Pe lângă aceasta, anclavelor mai mari ce se vor forma, vrem să le asigurăm validitatea principiilor lui Wilson, iar minorităților le vom asigura reciproc apărarea drepturilor...

D-voastră ați primit mână liberă, ca la conferința de pace să vă validați pretențiunile. Noi nu voim să încheiem un fel de compromis, care ar lega mâinile, conștiința și libertatea politică a ori și cui.

Aceasta, domnilor, nu e o licitație, aceasta e atât de

clară, atât de transparentă, și în felul său atât de simplu, încât pe lângă primirea principiilor lui Wilson și conservarea cadrelor de stat de azi (care nu le putem schimba unilateral) o altă soluție nici nu e de închipuit. Rog foarte mult pe domni, ca această propunere a noastră, loială, fără gânduri ascunse și cinștiți, să o primiți cu aceeași loialitate.

Tocmai evenimentele, despre cari a vorbit d-l deputat, ne conving pe toți, că a sosit ultima oră, ca să creiem situațiuni nouă, care ne vor putea scuti de bolșevismul ce ne amenință pe toți deopotrivă.

Aș dori numai să vă atrag atențiunea, domnilor, ca să cumpănim cu rezervă situația internațională. Nu e permis, sub nici o impresie momentană a situației războinice, a încorda în orice mod pretențiunile și a le scoate din cadrele principiilor lui Wilson. Vă rog, să vă apropiați de propunerea noastră ce v'o facem pe baza principiilor curate și loiale, pentru că să trăim în înțelegere până la încheierea păcii, și să nu ne mai chinuim și pe mai departe bieteale popoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Replica românească la răspunsul guvernului maghiar cu privire la ultimatumul nostru pentru introducerea stăpânirii și administrației românești.

Domnule Ministru,

Consiliul național român a supus unei temeinice debateri și aprecieri acel răspuns al guvernului Consiliului național maghiar transmis prin D-voastră, pe care guvernul l-a dat notei consiliului național român adresat către dânsul. Cu părere de rău trebuie să vă aduc la cunoștință, că Consiliul național român privește în acest răspuns respingerea hotărâtă a notei sale. Națiunea română pretinde cu tot dreptul independența sa de Stat și nu admite, ca acest drept să fie întunecat prin rezolvări provizorice, cari pe de o parte principial trag la îndoială acest drept, pe de altă parte nu oferă nici o garanție, care și până la rezolvirea definitivă ar putea asigura ordinea publică, siguranța averii și a vieții pe teritoriile locuite de Români.

Națiunea română recunoaște competența congresului de pace la fixarea limitelor definitive ale teritoriilor reclamate de această națiune pentru statul său propriu, precum și asupra sa obligamentul că față de celelalte popoare locuitoare pe acest teritoriu va respecta principiile wilsoniene și este gata să asigure pentru fiecare popor condițiunile liberei dezvoltări naționale, dar în rezolvirea propusă de d-voastră pe de o parte vede negațiunea independenței sale de Stat, pe de altă parte crede, că acea rezolvire face imposibilă năzuința acestei națiuni pentru susținerea ordinii publice până la înfăptuirea păcii definitive.

Între asemenea împrejurări Consiliul național român nu poate primi propozițiile guvernului consiliului național maghiar transmise prin D-voastră, plenitudinea răspunderii pentru evenimentele ce pot să urmeze o declină dela sine și acea răspundere o lasă în sarcina guvernului consiliului național maghiar.

Cu toate acestea Consiliul național român din partea sa va face tot posibilul, ca să păstreze ordinea publică, siguranța averii și a vieții pe teritoriile locuite de Români și nădăjduiește, că în această năzuință va afla sprijinul tuturor în conformitate cu dorința expresă a președintelui Wilson, cu atât mai vârtos, că tribunalul istoriei cu imparțialitate va judeca ținuta singuraticelor neamuri manifestată în privința aceasta.

Vă rog, Domnule Ministru, să aduceți aceasta la cunoștință guvernului național maghiar.

Arad, la 14 Noembrie 1918, ora 15.

* * *

La doua propunere a ministrului Oscar Jászi. Cele 11 puncte formulate de șeful delegației maghiare la conferința dela Arad.

1. Guvernul maghiar investeste Consiliul național român cu guvernarea orașelor și tuturor județelor, în cari Românii sunt în majoritate. Administrația o dirijează în aceste teritorii „guvernământul român”.

2. „Guvernământul Român” va fi reprezentat în gu-

vernul maghiar, pentru aplanarea tuturor chestiunilor guvernământului teritorial român, atât în afacerile externe, economice și financiare, cât și ale alimentării și circulației. Tot asemenea va lua parte în toate organele a căror funcțiune atinge și influențează și soarta poporului român.

3. Legile de azi rămân valabile în mod provizoriu și pentru teritoriile guvernamentale românești. Legi noi se pot aduce numai cu consimțirea guvernământului român.

4. Guvernământul român preia cu excepția comiților supremi (Prefecților) și a comisariilor guvernului, întreaga clasă a funcționarilor și pe fiecare funcționar îl lasă în funcțiunea-i de azi.

5. În ținuturile cu minoritate română, apărarea suveranității române, asemenea minorităților maghiare din ținuturile cu majoritatea română, va fi asigurată în timpul de tranziție prin art. 44 al legii din 1868.

6. În sensul obligamentelor, consiliul național român pe teritoriul subordonat lui, garantează siguranța averii și siguranța personală. Central University Library Cluj

7. Guvernământul provizoriu român sub nici un pretext nu va putea lua în ajutor armata română din Regatul român.

8. Pentru stabilirea celorlalte amănunte, cât și pentru realizarea lor, se va forma un comisariat guvernial, compus din trimișii guvernului maghiar și din cei ai consiliului național român, iar după terminarea acestei misiuni se va dizolva imediat.

9. Pentru aplanarea chestiunilor litigioase se alcătuește un juriu de 5 membri, compus din 3 delegați ai consiliului național maghiar, din 2 delegați ai consiliului național român și dintr'un exmis al guvernului maghiar.

10. Hotărârile acestora obligă părțile contractante numai până la terminarea conferinței de pace, dar nu obligă punctul de vedere și atitudinea ce vor lua-o la conferință partidele acum contractante.

11. Îndeplinirea cinstită a acestor înțelegeri pe lângă exercitarea controlului națiunilor culte, va fi pusă din ambele părți la adăpostul onoarei naționale.

Arad, la 14 Noembrie 1918, ora 19.

*Comunicatul Consiliului Național Român despre eşecul
rea tratatelor cu delegația guvernului maghiar pre-
dată de ministrul Oscar Jászi.*

Consiliul Național Român constată că tratativele a-
te cu d-l ministru Oscar Jászi și cu consiliul națio-
maghiar n'au ajuns la înțelegere principială, că nu p-
te accepta explicarea dată de ei referitoare la dreptul
liberă dispunere, atâta vreme cât guvernul maghiar
recunoaște dreptul națiunii române de a exercita pu-
rea executivă pe teritoriile locuite de națiunea româ-

Al doilea proiect înaintat de d-l ministru Oscar J-
asigură națiunii române iarăși numai o activitate ad-
ministrativă și limitată, — prin urmare consiliul națio-
român nu este în poziție de a primi acest proiect,
oarece — după părerea sa nici acest proiect nu-i ^{ari-}
gură o bază necesară pentru ca să poată garanta în ^{des-}
juns ordinea publică.

În urma acestora declină dela sine cu desăvârșire
punderea.

Cu toate acestea, dorind ca să asigure după posibi-
tate ordinea publică, siguranța perscanei și a averii
decis să susțină și pe mai departe consiliile națio-
înființate pe baza dreptului de liberă dispunere, că-
nuându-și activitatea prin organizarea și dezvoltarea
Gardelor naționale.

Ține însă de neapărată nevoie, ca în vederea scopu-
amintit guvernul Consiliului național maghiar să p-
armele de lipsă la dispoziția Consiliului național rom-
să lichideze pentru garda naționale române —
solda miliției cât și salariile ofițerilor — pe carea
cilor publice de dare și să îndrume organele adminis-
tative ca să sprijinească consiliile naționale române
activitatea lor.

În fine, să fie scoasă din vigoare dispozițiunea mi-
sterului de războiu cu privire la limitarea înființării g-
delor naționale, precum și ordinul său prin care li-
dă voie și organelor militare de a înființa gardă naț-
nală.

Arad, la 14 Noembrie 1918, ora 21.

MANIFESTUL MARELUI SFAT AL NAȚIUNII ROMÂNE DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA DIN 18 NOEMBRIE 1918

Către popoarele lumii,

Națiunea română din Ungaria și Transilvania, ținută de veacuri în robie trupească și sufletească de către clasa stăpânitoare a poporului maghiar, eliberată acum de sclavie prin strălucita învingere a armelor, cari s'au luptat pentru drepturile civilizației umane împotriva principiului barbar al opresiunii naționale și de clasă, înaintea guvernului opresorilor de până aci, a declarat voința sa de a se constitui în stat liber și independent spre a-și putea valida nelimitat forțele sale în serviciul culturei și al libertății omenesti.

Guvernul opresorilor de până aci a denegat adeziunea sa la această hotărîre a națiunii române și în fața dreptului firesc al fiecărei națiuni de a fi stăpână asupra sa și a teritoriului locuit de dânsa guvernul opresorilor opune forța brutală a statului oprimator.

De veacuri clasa oprinatoare a poporului maghiar a sfâșiat trupul națiunii noastre prin icuri

răine, iar dela înfăptuirea constituționalismu-
i fals din 1867, scopul mărturisit al politicei de
vernământ în statul maghiar a fost desființa-
rea noastră națională. Prin colonizări fără rost
pe pământul strămoșilor noștri, prin maghiari-
rea neruțătoare a tuturor ăcelor Români, cari
fost nevoiți să aibă raporturi mai nemijlocite
stăpânirea maghiară, prin invadarea pe teri-
riul românesc a sutelor de mii de slujbași pu-
lici maghiari, prin împiedecarea poporului nos-
tru de a-și mulțumi însuși trebuințele sale indus-
triale, s'au maghiarizat orașele și s'a împestri-
etnicește teritoriul locuit de națiunea română
în mijloace artificiale și în scopul barbar al
micirii noastre.

Această stare de lucruri produsă prin opresi-
e și fărădelege, acum guvernul maghiar o în-
vacă de justificare a opunerii sale la hotărîrea
națiunii române de a-și întemeia pe pământul
strămoșesc statul său liber și independent.
Acesta este rezultatul produsă prin crima săvârșită până aci
impotriva libertății noastre naționale acum se
rezintă ca o justificare a noului atentat, ce se
intenționează împotriva existenței noastre.

Ar trebui să ne luăm dreptul cu forța, dar ori-
când de hotărîți suntem să jertfim viața pentru li-
bertatea națională, în ziua, când sărbătorim în-
vingerea civilizațiunii asupra barbariei, și aștep-
tăm legiferarea internațională, care va înlocui
puterea brutală prin dreptate și va înlătura pretu-
dinenii urmările stăpânilor neomenesți, națiu-
nea română se abține dela mijloacele barbare la
regularea raporturilor dintre popoare, ci iată
protestează înaintea lumii întregi împotriva fă-
rădelegii guvernului maghiar, care și acum în-

cearcă a supune națiunea română dominațiunei străine și o împiedecă dela constituirea sa în stat liber și independent.

Națiunea română din Ungaria și Transilvania nu dorește să stăpânească asupra altor neamuri. Lipsită cu desăvârșire de orice clasă istorică stăpânitoare, națiunea română prin ființa sa însăși este întruparea democrației celei mai desăvârșite. Pe teritoriul său strămoșesc națiunea română este gata a asigura fiecărui popor deplină libertate națională și organizarea sa în stat liber și independent o va întocmi pe temeiurile democrației, care va asigura tuturor indivizilor aflați pe teritoriul său egalitatea condițiunilor de viață, unicul mijloc al desăvârșirii omenești.

Națiunea română din Ungaria și Transilvania însă nu admite mistificarea îndreptățirii pretențiunilor sale prin stările produse de încercările seculare pentru nimicirea ei. Protestează împotriva revendicărilor maghiare asupra teritoriului românesc, care dela descălecarea împăratului Traian și până astăzi a fost muncit cu brațele noastre și îngrășat cu sângele nostru și sub niște condițiune nu mai voiește să trăiască în legătură de stat cu națiunea maghiară, ci este hotărâtă a-și înființa pe teritoriul locuit de dânsa statul său liber și independent. Anunțând popoarele lumii această voință și hotărâre a sa, națiunea română din Ungaria și Transilvania invoacă pe seama sa sprijinul lumii civilizate și geniul libertății omenești declarând sărbătorește, că din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a pieri mai bine, decât a suferi mai departe sclavia și atârănarea.

Națiunea română din Ungaria și Transilvania

speră și așteaptă, că în năzuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una vom fi de aici înainte în veci.

*Marele Sfat al Națiunii Române din Ungaria
și Transilvania*

Președinte: Dr. Ștefan C. Pop

Secretar: Dr. Gh. Crișan

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUVÂNTUL ARHIEREILOR ROMÂNI DIN
21 NOEMBRIE 1918

*Adeziunea episcopilor români adresată Marelui
Sfat al națiunii române din Ungaria și Transilvania*

Războiul mondial a scos la iveală principiul social atât de creștinesc, că fiecare popor are pe viitor dreptul de a dispune liber asupra sorții sale. Noi subsemnații episcopi ai bisericii ortodoxe române și gr.-cat. române, avem firma convingere, că interesele de viață ale neamului românesc, ai cărui păstori sufletești suntem, pretind ca un categoric imperativ înfăptuirea acestui drept de liberă dispunere și față de neamul nostru.

Dreptul acesta se va putea realiza numai dacă națiunea română va fi guvernată de fiii ei.

Drept aceea declarăm: recunoaștem Marele Consiliu Național Român de reprezentant și conducătorul politic al națiunii române din Ungaria și Transilvania, simțindu-ne îndreptățiți și îndatoriți ca fii credincioși ai națiunii noastre a conlucra din

toate puterile la întruparea aspirațiilor noastre
naționale.

In ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril 1918.

Dr. Demetriu Radu

episcop gr.-cat. român de Oradea-Mare

Ioan I. Papp

episcop ortodox român al eparhiei Aradului,
totodată și locțiilor de mitropolit

Dr. E. Miron Cristea

episcop ortodox român al eparhiei Caransebeșului

Dr. Valeriu Traian Frențiu

episcopul gr.-cat. român al Lugojului

Dr. Iuliu Hossu

episcopul român gr.-cat. al Gherlei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Extras din Regulamentul pentru alegerea deputaților
adunării naționale dela Alba-Iulia, dat de Consiliul
Național Român Central.*

„Către toate Consiliile Naționale Române din
Județe, cercuale și comunale de pe teritoriile lo-
cuite de Români ale Ardealului, Ungariei și Ba-
natului Timișan.

Aflând Consiliul Central Național Român, compus
din întreg comitetul executiv al partidului național ro-
mân și din 6 delegați ai partidului român social-demo-
crat, că între împrejurările date voința suverană a Na-
țiunii Române din Transilvania, Ungaria și Banatul Ti-
mișan, singură dispunătoare asupra sorții sale viitoare,
trebuie să afle cât mai urgent legitima sa exprimare de-
cisivă:

1. Dispunem, că în termen de 12 zile, socotite dela
data acestui ordin, să se facă în toate județele locuite
de Români și fără osebite în fiecare cerc electoral din
aceste județe, alegeri de delegați (deputați) cercuali
pentru Marea Adunare națională Română, ce are să fie
convocată în timp scurt.

2. Alegerile vor fi făcute cu observarea circumscrip-
țiilor cari au existat la ultimele alegeri parlamentare
din 1910. Pentru fiecare circumscripție se vor alege 5
(cinci) delegați. Fiecare delegat are să fie provăzut cu
credențional (mandat) care expune și numele celorlalți
delegați ai cercului și care credențional au să-l subsemne
președintele și notarul actului de alegere, precum și toți
bărbații de încredere ai comunei din circumscripție.

3. Alegerile au să se facă după normele sufragiului universal. La vot se admit numai Românii. Locul alegerii poate fi oricare comună din circumscripție, iar în caz de necesitate centrul județului ori localitatea în care rezidă Consiliului Național Român din Județ.

4. De conducerea și efectuarea alegerilor are a se îngriji în fiecare județ Consiliul Național Român județean. Unde n'ar fi încă constituit atare Consiliu, Comisarul Național exmis din partea Centrului nostru care va prezenta acest ordin este chemat și îndreptățit a iniția nu mai decât constituirea Consiliului Național Român din respectivul județ și a-l pune în funcțiune.

10. Convocarea mării Adunări naționale Române poate ca între împrejurările date să se facă abia 4—5 zile înainte de ziua ce va fi fixată pentru ținerea ei. Drept ce D-nii delegați au să fie avizați ca de la ziua de 15 până la 28 Noiembrie a. c. în colo să stea gata a putea pleca imediat ce primesc convocarea cu avizul despre locul și ziua adunării.

11. Delegații au să plece de acasă provăzuți posibil și cu alimente, pentru că apare exclus ca să se poate face îngrijire pentru prevederea recerută a tuturor cu alimente.

În fine, ca de încheiere își exprimă acest Consiliu Central ferma sa nădejde că alegerile delegaților cercuali vor decurge în cea mai deplină ordine, liniște și cu demnitatea pretinsă de zilele mari ce ne stau înainte și Consiliile Naționale de pretutindeni se vor îngriji ca oameni străini de neamul nostru și idealul lui să nu fie admiși nici ca public la decurgerea afacerilor noastre naționale și că nici informații să nu li se dea despre lucrurile noastre.

CONSILIUL CENTRAL NAȚIONAL ROMÂN

*Textul convocării adunării naționale dela
Alba-Iulia*

CONVOCARE

Istoria ne chiamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizațiunii omenesti a scos și neamul nostru românesc din întunerecul robiei la lumina cunoștinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți. In numele dreptății eterne și a principiului liberei dispozițiuni a națiunilor, prncipiu consacrat acum prin evoluțiunea istoriei, națiunea română din Ungaria și Transilvania are să-și spună cuvântul său hotărîtor asupra sortii sale și acest cuvânt va fi respectat de lumea întreagă. El este chiar așteptat pentru ca la gurile Dunării și pe drumul larg unde comunică pulsul vieții economice între Apus și Răsărit să se poată înfăptui ordinea și neamurilor prejmuitoare să li se procure liniștea necesară pentru munca binecuvântată spre desăvârșirea umană. In scopul acesta convocăm:

**ADUNAREA NAȚIONALĂ a națiunii române
din Ungaria și Transilvania LA ALBA IULIA,**
cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de 18

NOEMBRIE d./1 DECEMBRIE s7 n. A. C. LA
ORELE 10 A. M

La adunare vor lua parte: 1) Episcopii români din Ungaria și Transilvanii; 2) toți protopopii în funcțiune ai celor două confesiuni românești; 3) câte un exmis al fiecărui Consistoriu și Capitul; 4) câte doi exmiși ai societăților culturale (Asociațiune, Fondul de teatru, Asociațiunea Arădană, etc.); 5) câte doi exmiși din partea fiecărei reuniuni femeiești; 6) dela fiecare școală medie (gimnaziu, școală rurală), apoi dela fiecare institut teologic, pedagogic și școală civilă, câte un reprezentant al colegiului profesoral; 7) câte doi delegați dela fiecare reuniune învățătorească; 8) Garda Națională va fi reprezentată prin câte un oșier și un soldat din fiecare secțiune județeană; 9) câte doi delegați dela fiecare reuniune de meseriași; 10) delegații partidului social democrat-român ca reprezentanți ai muncitorimii organizate; 11) tinerimea universitară prin câte doi exmiși ai săi și în fine, 12) fiecare circumscripție electorală în care locuiesc Români, va trimite câte 5 reprezentanți (delegați).

Suntem convinși că afară de cei cari vor reprezenta în chipul arătat mai sus, toate păturile sociale ale națiunii noastre la această istorică adunare, unde se va hotărî soarta neamului nostru, poate pentru vecie, se va prezenta însuși poporul românesc în număr vrednic de cauza mare și sfântă. Se vor lua îngrijiri ca toți cei veniți să fie adăpostiți și să fie părtași la consacrarea celor ce se vor hotărî. Biroul Consiliului Național a făcut toate pregătirile de lipsă pentru reușita Adunării, iar frații români de pretutindeni sunt rugați să dea și ei tot ajutorul.

Înainte de începerea Adunării se vor face rugăciuni în cele două biserici din Alba-Iulia, cea ortodoxă răsăriteană și cea greco-catolică.

Toate informațiunile mai departe se dau din partea biroului Consiliului Central Național Român din Arad.

Fii tare, neam românesc, în credința ta, căci iată se apropie ceasul mântuirii tale.

Amin și Doamne ajută!

Arad la 7/20 Novembrie 1918.

*Marele Sfat al Națiunii Române din Ungaria
și Transilvania*

Dr. Ștefan C. Pop
președinte

Dr. Gheorghe Crișan
secretar

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PARLAMENTARII

Adunării Naționale dela Alba-Iulia care au votat unirea cu România la 1 Decembrie 1918

1. Deputați de drept :

EPISCOPII ROMÂNI:

Ioan I. Papp, episcop al Aradului; Dr. Demetriu Radu, episcop al Orăzii-Mari; Dr. Miron Cristea, episcop al Caransebeșului; Valeriu Frențiu, episcop al Lugojului; Dr. Iuliu Hossu, episcop al Gherlei.

VICĂRII ROMÂNI:

Dr. Eusebiu Roșca, Sibiu; Romul R. Ciorogariu, Oradea-Mare; Dr. Vasile Suciș, Blaj; Romul Marchiș, Careii-Mari.

PROTOPOPII ROMÂNI:

Petru Popoviciu, Abrud; Ioachim Muntean, Agnita; Ioan Teculescu, Alba-Iulia; Ioan Cârdea, Avrig; Gregoriu Pletosu, Bistrita; Ioan Dan, Bran; Dr. Vasile Saftu, Brașov; Andrei Ludu, Cetatea de piatră; Dr. Nicodim, Cristea, Cluj; Ieronim Busca, Cohalm; Teodor Herman, Dej; Dionisiu Bobeiu, Petreni; Ioșif Morariu, Dobra; Nicolae Borzea, Făgăraș; Ioan Popoviciu, Geoagiu; Dr. Cornel Popescu, Hațeg; Vasile Gan, Lupșa; Romul Mircea, Mediaș; Avram S. Păcurariu, Mercurea; Ștefan Russu, Murăș-Oșorhei; Vasile Domșa, Orăștie; Vasile Duma, Reghin; Dr. Ioan Lupăș, Săliște; Sergiu Medean, Sebeș; Dr. Ioan Stroia, Sibiu; Dumitru Moldovan, Sighișoara; Nicolae Todoran, Târnavă; Constantin Dimian, Trei Scaune; Ioviân Mureșan, Turda; Pavel Roșca, Unguras; Vasile Dămian, Zarand; Ioan Botezan, Agnita; Ioan Maior, Aiud; Vasile Ursică, Alba-Iulia; Vasile L. Pop, Sângeorgiul de Meseș; Gavriilă Pop, Luna de Arieș; Ioșif Lița, Hususău; Gheorghe Bărbat, Blaj; Ieronim Dănilă, Catina; Simion Moldovan, Boul sășesc; Dr. Ilie Dăian, Cluj; Ioan Hațegan, Cojocna; Iovian Andreiu, Ciachi-Gârbaș; Laurențiu Pascu, Diciosânmartin; Alexandru Papiu, Iernut;

George Simu, Ibașfalău; Ioan Bucur, Indol; Enea Pop-Bota Murăș-Ludoș; Iuliu Nistor, Mediaș; Ioan Pop, Morlaca; Dionisiu P. Decei, Bandul de Câmpie; Emil Pop, Murăș-Uioara; Alexandru Târ-năvean, Pogăceaua; Ariton Popa, Reghinul săsesc; Iacob Domșa, Zlatna; Ioan Simu, Sebeșul săsesc; Nicolae Togan, Sibiu; Nicolae Rațiu, Turda; Valeriu P. Comșia, Făgăraș; Moise Brumboiu, Tohanul Vechi; Valeriu Florian, Racovița; Dr. Augustin Tătar, Vârșiz; Traian Vățian, Arad; Dr. Dimitrie Barbu, Chișineu; Mihaiu Leucuța, Siria; Ioan Georgea, Boroșincu; Florian Roxin, Buteni; Corneli Lazăr, Hălmajiu; Procopie Givulescu, Maria-Radna; Gheorșin Serb., Belinț; Fabrițiu Manoilă, Lipova; Ioan Oprea, Timișara; Dr. I. Tucrea, Vinga; Dr. Ștefan Cioroian B., Comioș; Andrei Horwath, Oradea-Mare; Alexandru Muntean, Peșteș; Petru E. Papp, Beiuș; A. Deseanu, Vașcău; Nicolae Roxin, Tinca; Petru Serb, Beliu; Mihail Gașpar Bocșa Montană; N. Nedeliu, Biserica Albă; Ioan Popa, Buziaș; Andrei Ghidiu, Caransebeș; Augustin Ghilezan, Ciacova; Sebastian Calmu, Făget; Dr. Gheorghe Popoviciu, Lugoj; Dr. I. Sârbu, admn. Mehadia; Dr. Lazăr Iacob, Oravița. Trifon Miclea, Panciova; Traian Oprea, Vârșeț; Ioan Genț, Oradea-Mare; Dr. Valer Hetco, Beiuș; Iosif Patachi, Ardușat; Victor Pop, Holod; Victor Gitta, Siria; Dr. Paul Laurian; Rev. Vasile Tâmaș, Popești; George Piteancu, Fărnaș; Romul Buzila, Mădăraș; Pamfil Ossian, Cărășeu; Dr. Nicolae Flueraș, Simand; Demetrie Nistor, Bocșag; Ioan Ternovan, Codrului; Georgiu Maior, Mureș; Itan iTncu, Lugoj; George Muntean, Buziaș; Iosif Pe-tean, Vermeș; Dr. Laurean/Luca, Arad; Mihail Jivanca, Ciacova; Dr. Nicolae Brânzeu, Comlosul-Mare; Silviu Poșiar, Oravița; Iosif Popa, Bocșa Montană; Victor Poruțiu, Varadia; Ioan Pop, Hunedoara; Iosif Stupinean, Bobâlna; Ioan Ienea, Orăștie; Nicolae Boboca, Baia de Criș; Nicolae Zugrav, Lupeni; Nicolae Muntean, Ulpia-Traiană; Alexandru Ereban, Baia-Mare; Dionisiu Vajda, iBstrita; Axentiu Mureșian, Sic; Ioan Boboși, Turți; Petru Bârlea, Mara; Vasile Popp, Almaș; Ioan Somea, Reteg; Olimpiu Costea, Valcăul-Unguresc; Gavril Muste, Lăpus.

DELEGATI AI CONSISTOARELOR ȘI CAPITLURILOR

1. Consistoriul arhiepiscopesc gr. cat. din Blaj: Dr. Isidor Marcu, Blaj.
2. Consistoriul gr.-cat român din Oradea-Mare: Dr. Gregoris Papp, Oradea-Mare.
3. Consistoriul gr.cat. român al diecezei de Lugoj: Valeriu Giurgiu, Lugoj.
4. Consistoriul arhidiecezan gr.-ort. român din Sibiu: Lazăr Tri-teanu, Sibiu.
5. Consistotriul gr.-ort. român din Arad: Dr. Gheorghe Ciuhan-du, Arad; Dr. Dimitrie Barbu, Chișinău.
6. Consistorul eparhiei ortodoxe-române a Caransebeșului: Dr. Cornel Corneaș, Caransebeș.
7. Capitlul mitropolitan din Blaj: Dr. Ambrosiu Chețianu, Blaj.
8. Capitlul catedrai gr.-cat. din Oradea-Mare: Dr. Iacob Radu, canonic, Oradea-Mare

9. Capitlul gr.-cat. român din Lugoj: Ioan Boroş, Lugoj.
10. Capitlul central gr.-cat. de Gherla: Gregoriu Pop, Gherla.

DELEGAŢI AI SOCIETĂŢILOR CULTURALE.

I. „AsociaŢia pentru literatura română şi cultura poporului român”

- a) Centrala Sibiu: Ioan Banciu, Sibiu; Corneliu Bardoşi, Sibiu.
b) Despărţământul Brad: Ioan Ghişa, Brad.
c) Despărţământul Bucium: Ioan Nossa, Petru Tulbure, Buciumi.
d) Despărţământul Ceica: Sever Sălăgean, Holod.
e) Despărţământul Crasna: Ioan Perényi, Ortelec.
f) Despărţământul Huedin: Aurel Muntean, Huedin; Ioan Irimieş, Săcuieni.
g) Despărţământul Oradea-Mare: Dr. Savu Marta, Augustin Magyar, Oradea-Mare.
h) Despărţământul Şimleul-Silvaniei: Nicolae Munthiu, Dr. Iuliu P. Mureşian, Şimleu.
2. „Societatea pentru fond de teatru român”.
a) Centrala Braşov: dr. Tiberiu Brediceanu, Braşov.
b) Despărţământul Şimleul-Silvaniei: Dr. Pompeiu Fărcaş, Şimleu.
c) Filiala Beiuş: Dr. Alexandru Ghera, Beiuş.
3. „AsociaŢia arădană pentru cultura poporului român”.
Iuliu Herbay, Arad; Dr. Silviu PăscuŢiu, Boroş-Ineu.

FONDURI ŞI FUNDAŢIUNI

1. Fondul central şcolar şi de studii din districtul Năsăudului: Dr. Vasile Paunc, Bistriţa; Ioan Bologa, Borgotiha.
2. Fondurile gr.-cat. din vicariatul Rodnei: Teodor Simon şi Vasile Bichigan, Năsăud.
3. FundaŢiunea Alexandru şi Ana Nedelcu din Lugoj: Dr. Nicolae Ioanovici şi Dimitrie Nistor, Lugoj.
4. Societatea fondului pentru ajutorarea ziariştilor români din Transilvania, Banat şi părţile locuite de români din Ungaria: Nicolae Mihulin, Silviu Bejan, Arad.
5. Comunitatea de avere a fostului regiment confinar româno-bănăţean No. 13, Caransebeş: Alexandru Balaş-Lissa, Constantin Pepp, Caransebeş.

PRESA ROMÂNĂ:

George Pop, Iosif Schiopul, Ioan Montani, Dr. Silviu Dragotnic, Dr. Ioan Brogu, toţi din Sibiu; Ion Ciopotel, Laurentiu Luca, ambii din Arad; Nicolae Bratu, Romulus Dămian, ambii din Sibiu; Dr. Avram Imbroane, Alexandru C. Vasile, ambii din Lugoj; Vasile Vlaicu.

CONSILIUL TEHNIC CENTRAL ROMÂN DIN BUDAPESTA

Septimiu Popa, Ioan F. NegruŢiu, Budapesta.

REUNIUNI DE LECTURĂ

1. Reuniunea de citire: „Concordia” din Brad: Dr. Traian Suciu, Ioan Kéri, Brad.
2. Societatea de lectură „Concordia” din Câmpeni: Aurel Bersari, Ioan Andreica, Câmpeni.
3. Societatea română de lectură din Caransebeș: Dr. Valeriu Meda, Constantin Căltiun, Caransebeș.
4. Societatea de lectură „Ioan Popasu” din Caransebeș: George Vulc, Ioan David, Caransebeș.
5. Societatea de lectură „Junimea” din Cohalm: Ioan Mitri Danciu, Ioan Stan Spornic, Nicolae Danciu, Cohalm.
6. Societatea română de lectură din Lipova: Camil Manoilă, Iuliu Onu, Lipova.
7. Reuniunea de ocrotire a meseriașilor din Nădlac: Titus Potoran, Nădlac.
8. Reuniunea română de lectură din Năsăud: Vasile Moisil, Dr. Emil Precup, Năsăud.
9. Reuniunea română de lectură din Reșița Montana: Grigore Pocrean, Mihail Simu, Reșița-montană.
10. Reuniunea română de lectură din Timișoara-Fabric.: Ioan Balint, George Despot, Timișoara.
11. „Casina Română” din Abrud: Dr. George David, Ioan Simulescu, Abrud.
12. „Casinul român” din Beiuș: dr. Gavril Cosma, Roman Cristian, Beiuș.
13. „Casina română” din Blaj: dr. Alexandru Borza, Augustin Caliani, Blaj.
14. „Casina română” din Lugoj: Virgil Simionescu, Lugoj.
15. „Casina română” din Sebeșul săsesc: Dr. Dumitru Ștefan, Sebeșul-săsesc.

REUNIUNI DE CÂNTĂRI ȘI MUZICA

1. Reuniunea de cântări din Arpătac: Virgil Nestor, Arpătac, Dr. Romuț Oltean, Dobârlău.
2. Societatea de cântări „Lira” din Beiuș: Ion Bușișă, Dr. Nicolae Bolcaș, Beiuș.
3. Reuniunea de cântări și muzică „Armonia” din Bocșa-montana: Iosif Miclău, Bocșa-montana.
4. Reuniunea română de cântări și muzică din Bocșa-montana: Ioan Perian, Aurel Dolorean, Bocșa-Montana.
5. Reuniunea de cântări „Armonia” din Hărman: Silvestru Bârșan, Hărman.
6. Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri-Surduc: Nicolae Crețiu, Ioan Budoiu, Câmpuri, Surduc.
7. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș: Nicolae Sporea, George Bona, Caransebeș.
8. Reuniunea de muzică și cânt a plugarilor români din Curte: Ioan I. Caba, Filimon Glava, Curte.
9. Corul bisericesc și lumesc din Doman: Ioan Andrei Mircea, Traian Drăgălina, Toma Purcărița, Doman.

10. Reuniunea de cântare a plugarilor români din Făget: Danil Ilișescu, Făget.

11. Reuniunea română de cântări din Hațeg: Romul Vidu, Hațeg.

12. Reuniunea de cântări a plugarilor români din Hodoș: Ioan Crișan, Iuliu Vodă, Hodoș.

13. Reuniunea română de muzică și cânt din Lugoj: Ioan Vidu, Virgil Luca, Virgil Bocu, Lugoj.

14. Reuniunea gr. cat. rom. de cânt. „Lira” din Lugoj: Ioan Bacău, Lugoj.

15. Reuniunea română de cântări din Năsăud: Augustin Bena, Victor Motogna, Năsăud.

16. Corul bisericesc din Ocna-Sibiului: Patriciu Curea, Ocna Sibiului.

17. Reuniunea de cântări „Hilaria” din Oradea-Mare: Dr. Vasile Kirvai, Dr. Valer Mărcuș, Oradea.

18. Reuniunea română de cântări din Orăștie: Eugenia Branga, George Cușuța, Orăștie.

19. Reuniunea română de cântări și muzică din Reșița-montană: Dr. Albin Vadas, Nicolae Goanță, Reșița-montană.

20. Reuniunea de cântări și muzică a plugarilor români din comuna Reșița-Montană: Mihail Mercea, Ioan Mărilă, Reșița-Montană.

21. Reuniunea de cântări din Colnic: Moise Lupșa, Ioan Doagă, Colnic.

22. Reuniunea de muzică din Sibiu: Ascaniu Crișan, Sibiu.

23. Reuniunea de cântări „Armonia” din Vășcău: Dr. Augustin Ciurdariu, Vășcău.

SOCIETAȚILE UNIVERSITARILOR ROMÂNI:

1. Societatea „România Jună” a universitarilor români din Viena Nicolae Voicu, Virg. Solomon, Viena.

2. Societatea „Petru Maior” a universitarilor români din Budapesta: George Popoviciu, Dumitru Antal, Budapesta. Traian Popoviciu, Veturia Lecuția, Budapesta.

3. Societatea culturală „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj: Octavian Hodărnău, Ioan Pinteș, Blaj.

4. Societatea tinerimei studioase române din Lugoj: Vasile Mircu, Victor I. Ioviția, Lugoj.

5. Societatea „Sf. Ioan Gură de Aur” a teologilor români din Oradea Mare: Grigorie Rîțiu, Oradea-Mare.

6. Reuniunea de misiuni a preoților gr. cat. din arhidieceza gr. cat. rom. de Alba Iulia și Făgăraș: Dr. Zenovie Păclășanu, Blaj.

7. Reuniunea de înfrumusețare a bisericii gr. cat. române din Alba-Iulia: Florian Rusan, Alba Iulia.

SOCIETAȚI FINANCIARE:

1. „Solidaritatea”, Sibiu: Constantin Pop, Petru Manole, Sibiu.

2. „Poporul”, Lugoj: Virgil Pop Păcurariu, Dr. Augustin Giurgiu, Lugoj.

3. „Sebeșana”, Sebeșul sășesc: Aurel Bojiția, Iosif Goia, Sebeșul sășesc.

„Cassa de păstrare” Săliște: Dr. Nicolae Comșa și Ionel Comșa, Săliște

5. „Șoimul”, Vascău: Maxim Nonu, Vascău.

6. „Înaintarea” Ponor: Aurel Ciorbea, Ponor.

7. „Industria”, Deva: Augustin A. Nicoară, Deva.

1. „Reuniunea de înmormântare” din Blaj: Aurel C. Domșa, Nicodim Murza, Blaj.

2. „Reuniunea de înmormântare din Sibiu”: Timoteiu Popoviciu profesor, Ioan Apolzan, Sibiu.

3. „Reuniunea de înmormântare” a districtului protopopesc gr. cat. din Sibiu: Dr. Lucan Balint, Romul Botezan, Sibiu.

4. „Socetatea de înmormântare din Micești”: George Păcurar, L. Antone, Salvenia Contor, Micești.

6. Societatea română de înmormântare din Caransebeș: George Borlovan, Dimitrie Beuca, Caransebeș.

SOCIETĂȚI SPORTIVE

1. Societatea de gimnastică, sport și excursiuni din Sibiu: T. Romul Popescu, Sibiu.

2. Clubul sportiv „Gloria” din Arad: Sabin Moldovan, Arad.

DELEGATELE REUNIUNILOR DE FEMEI

1. Uniunea femeilor române din Ungaria: Octavia Mazzuchi și Dora Smeu, Deva.

2. Reuniunea femeilor române din Arad: Eugenia Dr. C. Pop, Elena Goldiș, Adriana Dr. Ispravnic, Arad.

3. Reuniunea femeilor române din Alba-Iulia: Silvia A. Stoica și Rozalia Cădar, Alba-Iulia.

5. Reuniunea de binefacere a femeilor gr. cat. și gr. ort. române din Bistrița: Maria Dr. Onișor și Ana Dr. German, Bistrița.

10. Reuniunea femeilor române din Blaj: Elena Dr. Pop, M. Maniu, Eliza Bodocan; Cornelia Hodoșiu și Roza Șerban, Blaj.

11. Reuniunea femeilor din comitatul Brașov; Elena Pricu și Ana Percea, Brașov.

12. Reuniunea de femei din Câmpuri-Surduc; Eugenia Budoiu și Maria Fărcaș, Câmpuri-Surduc.

13. Societatea femeilor române din Caransebeș; Elena Bijiș, Dimitrie Sgăvârdea, Caransebeș.

14. Reuniunea femeilor române „Sf. Maria” din Cluj; Maria Dr. R. Pop și Sidonia G. I. Docan, Sibiu.

15. Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoara; Cornelia Dr. Velțian și Veturia Păcurariu, Deva.

16. Reuniunea femeilor române din Făgăraș și jur; Nicolae Borzea, Ilie Beleuță, Făgăraș.

17. Reuniunea „Sf. Maria” a femeilor gr. cat. române din Gherla; Aurelia Suciș și Dr. Eugen Széles, Gherla.

18. Reuniunea femeilor române gr. cat. din Hațeg; Ștefan Crișan, Hațeg.

19. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii gr. ort. din Hațeg; Virgil Popoviciu, Hațeg.

20. Reuniunea femeilor române din Hunedoara; Macrea și Elena Albu, Hunedoara.

21. Reuniunea ajutătoare a doamnelor române din Lugoj: Ersilia Petroviciu și Valeria Pinteș, Lugoj.

22. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii din Lipova: Emilia Muntean, n. Podcâbă și Maria Urzică, n. Moldovan, Alba Iulia.

23. Reuniunea de femei pentru înfrumusețarea bisericii din Micești: Maria Ciugudean, n. Crișan, Salomia Pâclișan, Ioan Ciugudean, Micești.

24. Reuniunea femeilor gr. ort. române din Petroșeni: Dr. Dominic Stanca, medic, Petroșeni.

25. Reuniunea femeilor române gr. ort. din Rășinari: Aurelia Goga și Sora C. Mitrea, Rășinari.

26. Reuniunea „Cununa Sf. Maria” a femeilor române din Reghin: Dr. Eugen Truția, av. Reghin.

27. Reuniunea femeilor gr. cat. române din Roșia-montana: Aron Gruia, Dr. Simion Henzel: Nicolau Cosma, Roșia de munte.

28. Societatea femeilor ort. române din Săliște: Maria Iordachă Roșca și Maria Oprea, Borcea Săliște. University Library Cluj

29. Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii din Sălciva de sus: Veronica Gaja și Maria Praja, Sălciva de sus.

30. Reuniunea femeilor române din Sibiu: Eugenia Tordășianu, Prof. Dr. Eleonora Leményi măr. Roszvány și supleantă: Cornelia Barbu, Sibiu.

31. Reuniunea femeilor române Sălăgene: Cornelia Maniu, Simleul-Silvaniei; Lazăr Maior, Periceiu și supleant: Emanoil Stoica, Simleul-Silvaniei.

32. Reuniunea femeilor române din comitatul Târnavei-mici: Eugenia Săbaia, Boziaș și Ana Boila, Dicio-Sânmartin. Supleante: Ana Coman, Dicio-sânmartin și Leontina Costea, Boziaș.

33. Societatea de lectură a femeilor române din Turda: Ecaterina Dr. Moldovan, Eugenia Mesaroșiu, Turda.

34. Reuniunea femeilor gr. ort. române din Zlatna: Stana Roș I. Nicolae și Aurelia Beșa n. Albini. Supleante: Elena Albini, Lucreția Domșa, n. Bunea, Zlatna.

35. Reuniunea femeilor gr. cat. române din Zlatna: Lucreția Domșa și Maria Tomoța, Zlatna.

36. Reuniunea femeilor române gr. ort. din Sebeșul-Mare: Iosif Costea, Sebeșul-Mare.

37. Reuniunea femeilor române din Feldioara: Reveica I. Sibian, Feldioara.

38. Reuniunea femeilor române din Ofenbaia: Valeria Tăran și Anuța Barb, Ofenbaia.

REPREZENTANȚII COLEGIILOR DELA ȘCOALELE MEDII, INSTITUTE TEOLOGICE, PEDAGOGICE ȘI ȘCOALELE CIVILE

1. Invățământul superior de universitate: Dr. Iosif Popovici, Lugoj.
2. Gimnaziul gr. ort. român din Brașov: Aurel Ciortea, Brașov.
3. Școala reală gr. ort. română din Brașov: Pavel Percea, Brașov.
4. Gimnaziul superior gr. cat. din Blaj: Ioan Fodor Blaj.
5. Gimnaziul superior gr. cat. din Beiuș: Victor Borlan, Beiuș.
6. Gimnaziul superior fundațional din Năsăud: Dr. Nicolae Drăganu, Năsăud.
7. Gimnaziul român gr. ort. din Brad: Dr. Ioan Rădu, Brad.
8. Școala comercială superioară gr. ort. română din Brașov: Ioan Pricu, Brașov.
9. Seminarul arhiepiscopal „Andreian” gr. ort. român din Sibiu, Dr. Aureliu Crăciunescu, Sibiu.
10. Seminarul teologic arhiepiscopal gr. cat. din Blaj: Dr. Ioan Sâmpăleanu, Blaj.
11. Institutul teologic gr. ort. român din Caransebeș: Dr. Moisa Ienciu, Caransebeș.
12. Institutul teologic gr. ort. român din Arad: Dr. Teodor Botiș, Arad.
13. Institutul teologic gr. cat. român din Oradea-Mare; Dr. Gh. Niculaș, Oradea-Mare.
14. Liceul teologic gr. cat. din Gherla: Dr. George Vidioan, Gherla.
15. Inst. teologic gr. cat. român din Lugoj: Dr. I. T. Magyar, Lugoj.
16. Secțiunea pedagogică a seminarului arhiepiscopal „Andreian” gr. ort. rom. din Sibiu: Dr. Pavel Roșca, Sibiu.
17. Inst. pedagogic gr. cat. român din Blaj: Ștefan Pop, Blaj.
18. Institutul pedagogic gr. ort. român din Arad: Sabin Evuțianu, Arad.
19. Inst. ped. gr. ort. român din Caransebeș: Alexandru Buțiu, Caransebeș.
20. Inst. ped. gr. cat. român din Oradea-Mare: Petru Tămăianu, Oradea-Mare.
21. Institutul ped. diecezan gr. cat. român din Gherla: dr. Petru Fabian, Gherla.
22. Preparandia diecezană gr. cat. de fete din Gherla: Livia Coroianu, Gherla.
23. Școala civilă de fete a Asociațiunii pentru lit. rom. și cultura poporului român din Sibiu: dr. Vasile Bologa, Sibiu.
24. Școala civilă gr. cat. rom. de fete din Blaj: Alexandru Lupăneanu, Blaj.
25. Școala civilă gr. ort. română de fete din Arad: Victor Stanciu, Arad.
26. Școala civilă gr. cat. română din Beiuș: Camil Sălăgean, Beiuș.
27. Institutul gr. cat. de fete din Lugoj: Dr. Victor Bârlea Lugoj.

DELEGAȚII REUNIUNILOR ÎNVĂȚĂTOREȘTI

1. Reuniunea învățătorilor dela școlile populare confesionale

ort. rom. din protopopiatele arădane I-VII: Iosif Moldovan, Arad și Nicolae Cristea, Mendruloc.

2. Reuniunea inv. din cercul conferențiar I al Brașovului: Ștefan Popovici, Brașov, George Surariu, Preșmer.

3. Reuniunea învățătorilor din arhid. gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, despărțământul Reghin: Ioan Suci, Căcuciu.

4. Reuniunea învățătorilor români din tractul Deva: Ioan Popoviciu, Deva.

5. Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din ținutul Lugojuului: Valeriu Sas, Lugoj.

6. Reuniunea învățătorilor gr. cat. români de Alba-Iulia și Făgăraș: Dr. Ioan Coltor, Iuliu Maior, prof., Blaj.

7. Reuniunea învățătorilor gr. cat. „Mariana” din Năsăud: Macedon Linul, Năsăud, Ioan Marcu, Sângiorgiul-rom.

8. Reuniunea învățătorilor români din comitatul Maramureșului: Ioan Bilț Dancuș, Sat-Slatina, Grigore Ciple, Ieud.

9. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din Abrud: Dumitru Magda, Galați.

10. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din protopopiatele: Timișoara, Belinți, B.-Comloș, Lipova, Vinga; Iuliu Vuia, Vasiliu Bogoi, Timșoara.

11. Reuniunea învățătorilor gr. cat. din ținutul Hațegului: Andreiu Grecu, Grădiște, Ioan Ciora, Lupeni.

12. Reuniunea învățătorilor din Tractul Turda: Simion Poruțiu, Turda.

13. Sfatul învățătorilor români din fosta graniță militară a Severinului George Neamțu, Iosif Olariu, ambii din Caransebeș.

14. Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din jurul Gherlei: Alexandru opu, Gherla, Ioan Roman, Minthiul-Gherlei.

15. Reuniunea învățătorilor gr. ort. din comitatul Hunedoara: Ioan Branga, Constantin Baicu, Orăștie.

16. Reuniunea inv. gr. cat. din comitatele Sătmar și Ugocia: Alexandru Nilvan, Sombuța-Mare.

17. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din tractul Lupșa: Victor Maca Salciva de Ișus, Diomid Bedeleian, Lupșa. Supleant: Vasile Pleșea, Sartaș.

18. Corpul învățătoresc din Lugoj: Constantin Liuba, Lugoj.

19. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din deieceza Caransebeșului: Mihai G. Crăciun, Hodoș, Ioan Marila, Reșița-Română.

20. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din Bihor: Alexandru Sala, Peterd, Gavril Dudulescu, supleant Oradea.

21. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din protop. Făgetului: Ioan Ionaș, Margine; Traian Mihailovici, Sântestî.

22. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din tractul Sebeșului: Ambroziu Tatar, Ioan Pavel, Sebeșul-săsesc.

23. Reuniunea învățătorilor români din Sălăgeni, despărț. Eriud: Teodor Mureșian, Blaja.

24. Reuniunea învățătorilor gr. cat. români din protopopiatul Mureșului: Ioan Fleșeriu, Sântana de Mureș, David, Ioan Roman, Săbadul de Câmpie.

25. Reuniunea învățătorilor gr. cat. al Pogăceleii: Augustin Nașcu, Cernașul de Câmp, Alexandru Simion, Sângiorgiul.

26. Reuniunea învățătorilor districtului Dobra: Petru Incicău, Prâsnic; Andrei Ciovică, Săcămaș.

27. Reuniunea învățătorilor gr. cat. din tractul Mediașului: Ioan Mihu, Școala

28. Reuniunea învățătorilor gr. cat. din despărțământul Morlaca: Grațian Capătă, Molosig.

29. Reuniunea inv. din Ibașfalău: Gavrilă Boroșan, Biertan.

30. Reuniunea învățătorilor gr. cat. români din arhid. Săfmar: Ambrozie Nicoară, Carei; Ioan Raț

31. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din tractele Deș, și Cetatea de Piatră. Constantin Bede, Ciuceu-Giur; Ioan Danciu, Ciuceu-Corabia.

32. Reuniunea învățătorilor din Roșia de munte: Iosif Arieșianu, preot, Patricie Pallade, Câmpeni.

33. Reuniunea învățătorilor gr. cat. din vicariatul Făgărașului: George Dateș, Netot.

34. Reuniunea învățătorilor din Indol: Ioan Stupar, Indol.

35. Reuniunea învățătorilor din tractul Murăș-Uioara: Romul Moldovan, Orășia de Mureș.

36. Reuniunea învățătorilor din districtul Cojocnei: Zaharie Blaga Bocșiu; Basiliu Poruțiu, Juțul inferior.

3. Reuniunea învățătorilor din Blaj: Demetriu Ban., Cergăul-Mare.

REPREZENTANȚII GĂRZILOR NAȚIONALE ROMÂNE

1. Com. supremă a gardelor naționale române din Ungaria și Transilvania: Maior Alexandru Vlad, Căp. Virgil Cernea, Căp. preot mil. Vasile Debu, locot. Romulus Rîmbaș, Volunt. Dr. Victor Hotăranu, toți din Arad; Supleanți: locot. col. Miron Serb, plut. major Dimitrie Brădescu, ambii dn' Arad.

2. Comisariatul militar român din Budapesta: Dr. Iuliu Mezei, Budapesta.

3. Garda națională română din comit. Arad: Dr. Vasile Avramescu, locot. col. Măntăni, Arad; Supleant: căp. cont. Vasile Simion, Arad

4. Garda națională română din comit. Bistrița-Năsăud: căpit. Nicolae Antonu, iBstrița, plut. Vasile Marcian, Mintiul-rom.

5. Comandamentul militar central român din Brașov: locot. Andrei Gușu, Ștefan Grădinar, Brașov.

6. Garda națională română secția V a comitat. Brașov: serg. major Vasile Neagoe, Bod.

7. Garda națională română din Aleșd: subl. Teodor Stanca, Aleșd.

8. Garda națională română din Bran: sublocot. Ovidiu Popovici, serg. Iacob Flucuş, Bran.

9. Garda națională română din Bocșa-montană: locot. Nicolae Săbău, Bocșa-Montana.

10. Garda națională română din comitatul Bihor: sublocot. Ioan Buhaș, Cetca și Aurel Dejeu, Anșeu.

11. Garda națională română din Blaj și jur: locot. Dr. Dănilă Sabo, Blaj.

12. Garda națională română din orașul Lugoj și comitatul Caraș-Severin; căp. C. Grozăvescu, sublt. Dr. Aurel Ciupa; Supleanți: sublt. Virgil Bocu, vol. serg. major Const. Timei, vol. Nicolae Roman, serg. major Stătie Dimitrievicei și caporal George Bogdan, toți din Lugoj; caporal Virgil Tapu, Ramești

13. Garda națională română din Dej: sergent major Alexă Mihuț, Dej

14. Garda națională română din comitatul Maramureș: Dr. Aurel Sabo, Vișeu de sus, serg. Ioan Ivanciuc, Iapa; Supleant: sublocot. Florentin Bilt-Dancuș, Sat-Slatina.

15. Trupa română din Orăștie: sublocot. Aron Dămian, Orăștie.

16. Garda națională română din Oravița: locot. Petru Manciu și serg. major George Fara, Oravița.

17. Garda națională română din comitatul Sălajiu: locot. Dr. Iulian Andrei Domșa, Zălau.

18. Garda națională română din comitatul Sătmar: locot. Dr. Coriolan Bogățiel și soldatul Alexandru Siller, Baia-Mare.

19. Garda națională română din Seceni: locot. Ioan Martin, Seceni.

20. Legiunea română din comitatul Sibiu: maior Valeriu Liuba, legionarul Dr. N. Crișan, Supleant: Ioan Ilcușiu, Sibiu.

21. Garda națională română din comitatul Solnoc-Dobâca: sublocot. Dr. Romulus Nicșa, plut. Alexe Mihut, Dej.

22. Garda națională română din comitatul Târnava-Mică: locot. Dr. Martijan Căluțiu, D-Sâmărtin.

23. Garda națională română din comitatul Timișoara: Aurel Cosma, student, Timișoara și Ștefan Vulpe, Pardani. Supleanți: preot militar Pavel Popa, Nicolintzul-Mare și Laurean Cristea, Ciulet.

24. Garda națională română din Sânmiclăușul-Mare: sublocot. Coriolan Băranu și vol. corp. Valeriu Mihaiu, Nerău.

25. Garda națională română din Treiscaune: stegar Traian Ludu și soldat George Sandru, Preșmer.

26. Garda națională română din comitatul Turda-Arieș: Dr. Mihail Moldovan și soldat Simion Crișanu, Turda.

27. Garda națională română din Vidacutul român: Zaharie Maior și ofițer de administrație Ilie Costea, Vidacutul-român.

28. Garda națională română din Vidacutul-unguresc: Patrachie Marzea, Vidacutul-unguresc

29. Garda națională română din comitatul Ugocia: Stegar Adrian Tomoiaga, Bocicău, soldat Vasile Gele, Turț.

30. Garda națională română din Zernești: locot. farm. George Cuțean, Zernești, serg. major Elisie Măerut, Tohanul-vechiu.

DELEGAȚII REUNIUNILOR DE MESERIAȘI:

1. Reuniunea meseriașilor din Abrud: Basiliu Muțiu și Ioan Tănger, Abrud.

2. Societatea meseriașilor români din Blaj: Gavril Precup și Emil Oltean, Blaj.

3. Asociația română pentru sprijinul învățăcelilor și sodalilor români din Brașov: Ioan Peteu, Ptru Pavel, croitor, Brașov.

4. Societatea comercianților români din Brașov: Emil Bologa și Ilie Savu, Brașov.

5. Reuniunea de industriași din Beiuș: Ioan Chidieșan, Beiuș.
6. Societatea meseriașilor, comercianților și industriașilor români din Bran: Ioan Muntean, Bran, Nicolae Bocob, Predeal-Bran.
7. Reuniunea meseriașilor români din Bistrița: Mihai Buta și Ioan Someșan, Bistrița.
8. Reuniunea meseriașilor români „Industria” din Brad: Ilie Zărna și Aron Radu, Brad.
9. Corporațiunea meseriașilor români din Caransebeș: Nicolae Novacescu și Dimitrie Baba, Caransebeș.
10. Reuniunea meseriașilor din Dej: Dr. Ioan Mezei, Dej.
11. Societatea meseriașilor români din Deva: Mihai Orădean, Ioan Duma, Deva.
12. Reuniunea sodalilor români din Dobra: Nicolae Oancea, Ioan Tomuța, Dobra.
13. Reuniunea meseriașilor din Gherla: Augustin S. Dzac și George Horgoș, Gherla.
14. Societatea Clarilor din Hațeg: Alexandru Morariu și Ioan Doboiu, Hațeg.
15. Societatea tălparilor și cismarilor din Hațeg: Nicolae Vasiu și Teodor Doboiu Nacu, Hațeg.
16. Reuniunea meseriașilor români don Orăștie: Ioan Lăzăroi și Petru Corpode, Orăștie.
17. Bibliotecă diecezană din Lugoj: Valeriu Baci, Lugoj.
18. Reuniunea pentru ajutorarea învățăcelilor și sodalilor meseriași și comerciali români din Timișoara: Alexandru Bălaș și Ignatie Stroia, Timișoara.
19. Reuniunea de ajutorare a meseriașilor români din Turda: Silviu Bologa și Alexandru Chiș, Turda.
20. Reuniunea meseriașilor români din Râșinari: Șerban Cruciat, Șerban Ilcușiu; Supleant: Bucur, Lungu, Râșinari.
21. Societatea comercianților din Vașcău: Maxim Nonu și Alexandru Coroiu, Vașcău.
22. Reuniunea meseriașilor români din Săliște: Ioan Bucșan și Daniil Bârsan, Săliște.
23. Reuniunea meseriașilor români din Lugoj: Pera Pastilia și Costa Bogdan, Lugoj.
24. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu: Ioan Henteșiu și Aurel Coșciuc, Sibiu.
25. Reuniunea sodalilor români din Sibiu: Ioan Petrașcu, Ștefan Duca, Sibiu.
26. „Infrățirea” federală insoțitorilor sătești Sibiu: Eugen Tudoran, prof. Sibiu.
27. Tovărășia de consum și valorizare din Viștea-de-jos: Aurel Borzea, Viștea-de-jos.
28. Societatea de consum din Drăguș: George Jurcoavn, Drăguș.
29. Reuniunea plugarilor și muncitorilor români din Mintia: Augustin Pop, Nicolae Podolean. Supleanți: Andronic Danci, Petru Cornea, Petru Ioja și Aron Podolan, Mintia.
30. Societatea culturală a meseriașilor români din Reghin: Mihail Bucur, Reghin.
31. Societatea meseriașilor români din Preșmer: Bucur Cothean, Preșmer.

32. Reuniunea meseriaşilor români din Ofenbaia: Emilian Faur, Ofenbaia.

DELEGAȚII PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT ROMÂN

1. Secțiunea română a partidului social-democrat din Ardeal: Sava Demian, Leon Muntean și Ghiță Hălmăjean, Arad.
2. Secțiunea română a partidului social-democrat din Brașov: George Grădinar, Brașov.
3. Secțiunea română a partidului Social-democrat din Deva: Dionisiu Pârvu și Petru Seleşan, Deva.
4. Secțiunea română a partidului social-democrat din Lugoj: George Urzică, Lugoj.
5. Secțiunea română a partidului social-democrat din Orăştie: Ioan Herța și Adam Oltean, Orăştie.
6. Secțiunea română a partidului social-democrat din Rodna-
Veche: Alexandru Cărdan, Victor Sângeorzan și Iosif Tăpălagă, Rodna-
Veche.
7. Secțiunea română a partidului social-democrat din Turda: Traian Novac, Timișoara.
8. Secțiunea română a partidului social-democrat din Turda: Ioan Pescariu și Ioan Chișiu, Turda.
9. Clubul socialiștilor români din Secărarămb: Gavril Deac Dumitru Motoiu, Secărarămb.

DELEGAȚII TINERIMEI UNIVERSITARE

1. Studențimea universitară din Viena: Ludovic Totu și Ștefan German, Viena.
2. Tinerimea universitară română din Budapesta: Sabin Manoilă și Dr. Eugen Savu, Budapesta.
3. Stud. univ. tehnică din Budapesta: Andrei Crăciun și Iosif Lombonțiu, Budapesta.
4. Tinerimea universitară română din Cluj: Dr. Emil Bandea, Bucurmi și Virgil Marian, Cluj.
5. Tinerimea română dela Academia de drepturi din Oradea-Mare: Nerva, A. Iercan și Nerva Traian Cosma, Oradea-Mare.
6. Studențimea română a școlii superioare de agricultură din Senniț: Vizantie Churgu și Ștefan Borsuz, Selmecbany.
7. Societatea studenților dela Institutul Teologic gr. ort. român din Arad: Ștefan Miu și Emil Petrovici, Arad.
8. Studențimea facultății teologice din Sibiu: Laurenția Maximilian și Romulus St. Ittu, Sibiu.

* * *

2. Deputații aleși de Cercurile electorale românești din Ardeal și Banat

I. JUDEȚUL ALBA-DE-JOS.

1. Cercul electoral al Vințului-de-jos: Dr. Iuliu Maniu, Blaj; Dr. Zaharie Muntean, Dr. Ioan Marciac, Dr. Vasile Hațegan, Dr. Virgil Hațegan, Alba-Iulia.

2. *Cercul Ineului*: Dr. Ioan Suciu, Boroşineu; Justin Monția, Pahecul; ompiliu Pisa, Cărpiniș; Emanuil Beşa, Zlatna; Ioachim Totoian, Mirești; iar cu supleant: Francisc Boțan, Barabanti.

3. *Cercul Aiudului*: Candid Suciu, Majina; Dr. Aurel Sasu, Teiuș; Dr. Alexandru Nicolescu; Ștefan Dragoș, Blaj; George Barbat, Blaj-sat, iar ca supleanti: Nicolae Radu, Tâmpahaza; Gavril Rațiu, Teiuș; Dr. Victor Macaveiu, Dr. Dănilă Sabo, av. ambii din Blaj; Ioan Pușcaș, Blaj-sat.

4. *Cercul Abrudului*: Dr. Laurențiu Pop, Dr. Alexandru Borza, Dr. Candin David, toți din Abrud; Matei Morușca Pressaca; Alexandru Vasinca; Alexandru Bureștean ambii din Roșia-Mont.

5. *Cercul electoral Alba-Iulia*: Joachim Fulea, Virgil Vlad, Dr. Alexandru Fodor, Aurel Stoica, Camil Velican, iar ca supleanti: Nicolae Cadare, Antoniu Cricovean, toți din Alba-Iulia.

6. *Cercul Ocnei*: Dr. Ioan Dordea, Dr. Nicolae Cristea, Isaia Popa, Alexandru Vidighinescu, Eugen Pantea, toți din Ocra.

7. *Cercul Murăș-Uioara*: Dr. Iuliu Morariu, Petru Roșca, Marian Dregheci din Uioara; Ștefan Roșian, Dr. Ionel Pop, ambii din Blaj.

II. JUDEȚUL ARAD

1. *Cercul orașului Arad*: Dr. Cornel Iancu, Dr. Lazăr Iacob, Luca Raicu, Aurel Călniceanu, Dr. Cornel Albu, toți din Arad.

2. *Cercul Ineului*: Dr. Ioan Suciu, Boroşineu; Jostin Monția, Patriciu Covaci, B. Sebiș; Dumitru Nica, Moroda; Teodor Hălmăjan, Răpșig, Supleant: Mihail Cosma Răpșig.

3. *Cercului Chișinăului*: Dr. George Popovici, Dr. Adrian Popescu, din Chișinău; rD. Justin Marșieu, Arad; Dumitru Muscă, Socodar; Ignat Bogdan, Zărând;

4. *Cercul Josașului*: Dr. Aurel Grozdea, Buteni; Toma Pop, Hălmăj; George Tomșa, Pleșcuța; Vasile Doncea, Buteni; Ion Vrenti, Iosaș.

5. *Cercul Pecica*: Dr. Sever Mielea, Dr. Sever Ispravnic, Arad; Romul Ganea Semiac; Emanuil Puța, Ștefan Petrișor, Pecica.

6. *Cercul Radnei*: Vasile Goldiș, Arad; Dr. Eugen Beleş, M. Radna; Iancu Ștefănuț, Mândruloc, Traian Givulescu, Radna, Stoiu Sârbu, Cuvin.

7. *Cercul Aletea-Sântana*: Dr. George Crișan, Arad; George Viđivan, Mihailu Bonca, George Botaș., Simion Irimie, Otlaca, supleant, Dr. Vasile Cucu, Sântana.

8. *Cercul Siria*: Dr. Ștefan, C. Pop, Arad; Dr. Iacob Hotăran, Axente Secula, Nicolae Lăzărescu, Siria, Ioan Burza, Pâncota.

JUDEȚUL BICHIȘ

1. *Cercul Oroshazs*: Ion aI. Ardeleanu, Valeriu Magher, Petr Sântău T., Petru Bujigan, Vasile Gros, Chitighaz.

2. *Cercul Giula*: Dr. Mihail Mărcuș, Teodor Suciu, Teodor Silaghi, Moise Gomboș, Petru Chereșlădan, Giula.

IV. JUDEȚUL BIHOR

1. *Cercul orașului Oradea-Mare*: Dr. Iustin Ardelean, Dr. Sever

Erdeli, Dr. Ioan Boroș, Ioan Pogăni, Dr. Coriolan Pop, Oradea-Mare.

2. *Cercul Salonta*: Dimitrie Popa, Tulca, Nicolae Costa, Homorog; Ioan Teorean, Mădăraș; Teodor Pătcăș, Micherechiu, Gavril Roxin, Ciumegiu.

3. *Cercul Ceica*: Alexandru Golea, Hideșul-Nou; Dr. Emil P. Groza, Dr. Ioan Iacob, Ceica, Ioan Porj, Dusești, Dr. Eugeniu Nișchi, Ceica.

4. *Cercul Beiuș-Vascău*: Dr. Ioan Ciordaș, Ilarie Crișan, Beiuș; Teodor Cornea, Meziad; Atanasiu Toader, Sidiștel, Lăpădat Cuoflan, Ghighișeni.

5. *Cercul Tinca*: Dr. Andreiu Ilie, Dr. Aurel Pintiu, Tinca; Vasile Teuca, F. Tăut; Pavel Govoșdan, Făgădău, Danilă Vecaș, Husășău.

6. *Cercul Aleșd*: Dr. Aurel Lazăr, Oradea; Iosif Tarău, Săcădău; Teodor Popoviciu, Vârciorog; Dumitru Bradea, Penoara; Teodor Manea, Bratca, Coriolan Mursa, Aleșd; Pavel Domocoș, a Famil; Dimitrie Ciuplan, a Ilieni, Bratca; Ioan Sfârlea Aleșd; Dr. Emil Lazăr, Borodul Mare.

7. *Cercul Marghita*: Dr. Iliu Chiș, in Marghita; Coriolan Manu, Avramul-de-Jos; Ioan Popa, Chișlac; Ioan Cheregi, satul Barb; Grațian Hodoș, Sânlazar.

8. *Cercul Ugra*: Teodor Luncan, Roit; Alexandru Toptămaș, Cefa; Dimitrie Pop, Sânmiclăuș; Petru Cristea, Neogorid; Dr. Nicolae Zigre, Oradea-Mare.

9. *Cercul Biharia*: Dr. George Rocsin, Oradea-Mare; Silviu Bejan, Arad; George Mudura, Alaprea; George Pop, F.-Odorhei; Ioan Bordaș a Gligori, Leș.

10. *Cercul Bericic-Uifalău*: Dr. Demetru Mangra, Oradea-Mare; George Mureșan, Bedeu; Teodor Pătcăș, Peterd; Ioan Bodor, Victor Domecuș, Vecherd.

11. *Cercul Bărand-Hossupali*: Dr. Teodor Burdan, Arad; Dr. Traian Pășcut, Liviu Lazăr, Andrei Popovici, Oradea-Mare; Dr. Sever Istravnic, Arad.

12. *Cercul Sechelhid*: Gavril Goie, Gheorghe Sandor, Ioan Roșca, Ilie Zacota, Gheorghe Cuibuș, Chenis.

V. JUDEȚUL BRAȘOV

1. *Cercul I al orașului Brașov*: Petru Debu, Dumitru N. Căpățână, Alexandru Suru, Nicolae Toma, Petru Popovici, Brașov.

2. *Cercul II al orașului Brașov*: Petru Muntean, Dumitru I. Roncea, Nicolae Gh. Furnică, Gheorghe Bădițoiu Ciucu, Ioan P. Spuderca, Brașov.

3. *Cercul Ghimbav*: Ioan Truța, Râșnov; Virgil Pop, Cristian; George Freșmerean, Codlea; Dumitru Surariu, Ghimbav; Tintea Nicolae, Vulcan.

4. *Cercul Hărman*: Octavian Simtion, Cernatu; Ioan Ludu, Preșmer; Ioan Bătrâna, Hărman; Sofronie Șerban, Bod; Gheorghe Muntean, Sânpetru.

5. *Cercul Sepși-Sângeorgi*: Nicolae Cristea, Sita-Buzău; Gheorghe Ceca, Intorsătura Buzău; Ioan Modriu, Vama Buzău; George Nistor, Teli; Sofron Comșa, Mărcuș.

VI. JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

1. *Cercul Lugoșului*: Adam Groza, Coșteiu Mare; Ioan Giurca, Pârul; Gheorghe Rusalin, Iosif H. Barbu, Porfir Oprîșoniu, Lugoș.

2. *Cercul Caransebeș*: Ioan Gore, Mehadia; Nicolae Ivanescu, Marga; Dr. Alexandru Morariu, Caransebeș; Ilie Românu, Domașnia; Dr. Ioan Sârbu, Rudaria.

3. *Cercul Zorlențului Mare*: Aurel Spătăriu Sacul; Nicolae Córneanu, Apadia; Gheorghe Bălțean, Sdioara; Pavel Avram Găvoșdia; Aureliu Dragu, Sdioara.

4. *Cercul Bocșei Române*: Dr. Nicolae Birăescu, Bocșa Română; Coriolan Zuiac preot Vasiova; Gheorghe Roșcovan, Bocșa Română; Petru Avram, Găvoșdia; Virgil Soineanu, Bocșa Română.

5. *Cercul Sasca*: Dr. Ilie Groșșan, Sasca-Montana; Cornel Teicu, Iadia; Vasile Vuia. Dr. Gheorghe Lungu, Simeon Bartolomei, Gheorghe Ioan, Sasca.

6. *Cercul Făget-Birchis*: Dr. Gheorghe Gârda, Victor Feneș, Vasile Tancu, Făget; Ioan Stoian Sintestî, Dimitrie Bujor, ca supleanți: Simeon Teodorescu, Curtea; Laurențiu Barbu, preot, Baca-mezeu; Dimitrie Bulzan, Burchiș, Ioan Tomșa Căpălnaș; Eugen Spinas, Căprioara; Justin Mihailovici, Ostrov; Toma Becicherechean, Tola; Eftimiu Deac, Bata; Gheorghe Catuincea, Pojoca; Gheorghe Murărescu, Becamezeu; Solvenon Madoș, Vereș-mart; Eugon Sudrișean, Vasile Mureșean, Coșteniu; Constantin Coruțiu, Bichighiu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VII. JUDEȚUL CENAD

1. *Cercul Bătania*: Dr. Romul Veliciu, Arad; Mihai Nicoraă, Bătania; Dr. Sever Miciea, Arad; Cornel Ardelean, Dr. Justin Pătruțiu, Chișinău.

2. *Cercul Nădlac*: Uroș Pătean, Gheorghe Petrovici, Dr. Traian Borneas, Nădlac; Nicolae Manta, Rusandu Gheran, Seitin; supleanți: Romul Nestor, Cenadul Unguresc; Moș Totorean, Nădlac.

VIII. JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSAUD

1. *Cercul Bistrița*: Dr. Gabriel Tripon, Dr. Dionisie Longin, Dr. Petru Poruțiu, Mihai Dorofteiu, Bistrița; Ioan Cotoc, Nusfalău.

2. *Cercul Năsăud*: Eliseu Dan, Borgosuseni; Ion Păcurariu, Năsăud; Dr. Victor Orișor, Bistrița; Laurențiu Oanea, Rodna Veche; Ion Cătărig, Zăgrean, Năsăud; supleanți: Victor Motogna, Valer Vărtic Mocod

IX. JUDEȚUL CIUC

1. *Cercul Cărefalău*: Ioan Suci, Ioan Baci, Platon Grigora, Ioan Platon, Dr. Emil Precup, Ghimeș.

2. *Cercul Giurgeu*: Dr. Petru Mușea, Ditro-Rodoșa; Teodor Urzica, Dumitru Mușea, Varviz; Ioan Urzică, Sigmaș; Ioan Cotfaș, Bihor.

3. *Cercul Ciuc-Sânmărtin*: Ioan Tărcaș, Dumitru Sucu din Lăzărfaș; Ion Muntean, Ilie Sabo, Toader Mureșean, Sângeorgiu.

X. JUDEȚUL COJOCNA

1. *Cercul I al orașului Cluj*: Dr. Emil Hațgean, Dr. Valentin Poruțiu, Dr. Augustin Bordea, Antoniu Mandeal, Petru Barițiu, Cluj.

2. *Cercul II al orașului Cluj*: Dr. Amos Frâncu, Dr. Ioan Giurgiu, Dr. Nicodim Cristea, Iuliu Muș, Pavel Alb, Cluj.

3. *Cercul Huedinului*: Dr. Andrei Pop, Dr. Simion Pop, Huedin; Demetriu Plătințan, Nadișul Rom; Traian Suteu, Morlaca; Ioan Boca, Fildul de sus.

4. *Cercul Teaca*: Dr. Eugen Bran, Teaca; Toderică Cristea, Sântu; Todor Stanca, Sânmihailu; Nicodim Morar, Sălivaș; Ioan Buzea, Milaș.

5. *Cercul Cojocnei*: Dr. Sever Dan, Simion Budușan, Dănilă Deac, Mociu; Supleanți: Mihailă Moldovan, Cărnărașul-deșert; Sabin Murașan, Imbuz; Bucur Cozma, Berchieș; Alexandru Poma, Budatelec; Iosif Pop, Iosif Nagy, Ilisie Seleşiu, Pălatca; Eliseu Moga, Teodor Moga, Dumitru Somlea, Vasile Micușan, Samuil Susa, Frata; Vasile Botezan, Alexandru Constantea, Soporul de câmpie; Vasile Crișan, Dumitru Moga, Cistelec.

XI. JUDEȚUL FĂGĂRAȘ

1. *Cercul Făgăraș*: Dr. Teodor Popescu, Făgăraș; Pompiliu Dan, Zărnești; Nicolae Forcoș, Mândra; Dumitru Bălcăceanu, Dr. Nicolae Șerban, Făgăraș; Supleanți: George Vlad, Făgăraș; Ilarie Gonția, Tintari.

2. *Cercul Arpașului inferior*: Dr. Iosif Stoichiția, Porumbacu; Vasile D. Bogdan, Arpașul inferior; Gheorghe Moldovan, Pojorta; Zevedei Ardaș, Voivodeni; Dănilă Gașor, Voila; Supleanți: Ioan Frâciu, Feldioara; Procopiu Bonția, Hurez; Ilie Balu, Noul Românesc.

3. *Cercul Arpașului de Sus*: Dr. Ion Solomon, Porumbacu de Sus.

4. *Cercul Tohanului vechiu*: Dr. Aurel Stoian, Aron Pană, Spiridon Boița, Nicolae Râmbeția, Tohan; Ioan Muntean, Bran.

XII. JUDEȚUL HUNEDOARA

1. *Cercul Deva*: Francisc H. Longin, Valer Petco, Dr. Petru Groza Deva; Octavian Muntean, Tâmpa; Nicolae Bembea, Banoptoc; Supleanți: Ioan Cișmaș, Bretelău; George Chibelecn, Herepea; Iosif Tilicea, Hărău, Adam Mariș, I. Simion, George Almășan, I. Iosif, Cozia; Petru Șutcu, Ion Purva, Fornadia; George Vințan, Săcărâmb; Dionisie Albu, Petru Ibitean, Ioan Iosan, Hărău; Mircea Opre, Sabin Pieter, Certegiul superior; Florea Simeon, I. Ioan, Noșag; Petru Florean, Săcărâmb; Augustin Pop, Bociat, Mintea; Adam Popovici, Valer Muntean, Veșel; Petru Ioja, Nicolae Podelean, Aron Podelean, Mintia.

2. *Cercul Dobra*: Miron Oprean, Gothatea; Toma Roșiu, Dobra;

Dr. Ștefan Rozvany, Dr. Șimion Dragomir, Ilia; Șimion Moșuț, Săcămăș; Supleanți: Ioan Costea, Almasăliște; Ioan Comșa, George Istvan; I. Nicolae, Aron Puițiu, Leșnic.

3. **Cercul Hațeg:** Ioan Muntean, Ciopea; Trfriu Macșer, H. Urzicani; Petru Daj, Petroșeni; Ioan Pătruc, Clepodia; Gavril Lășcani Muntean, Ohaba; Supleanți: Gavril Coroescu, Sălașul de jos; Sofron Vălean, Ruși; Toader Tomoiu, Clopotiva; Lazăr Dumulescu, Covragiu; Ștefan Sura, Săcel; Antonie Șerban, Petru Țopșesc, Bretea-româna; Todor Dragoș, Bărești; Antoniu Para, Ștefan Hâna. Silvașul inferior; Nicolae Munteanu, Ohaba de subpeatră; Pavel Borlovan, Rea; Iosif Alboiu, Bucova; Lazăr Pârv, Ciopea; Moise Dănesc, I. Petru, Streiu-Sângeorgiu, Samuil Ungur, Meiu, Adam Voinesc; Alexandru Arimoiu, Pâncinești; Șimeon Albu, Streiu-Plopi; Toma Baic, Streiu; Ilie Fântâneu, Valea Sângiorgiu, Dumitru Bordeiu, Streiuohaba; Ioan Todosoi, Streiu-Săcel.

4. **Cercul Baia de Criș:** Dr. Nicolae Robu, Baia de Criș; Petru Rișcuța, Rișca; Dr. Cornel Glava, Criștior; Adam Bolcu, Brad, Petru Pârva, Săliște.

5. **Cercul Orăștia (provință):** Dr. Ioan Mișu, Vinerea; Dr. Aurel Vlad, Dr. Aurel Muntean, Ioan I. Vulcu, Orăștie; Dr. Ioan Marghita, Geoagiu. Supleanți: Zacharia Filicea, Vaidei; Petru Popa, I. Petru, Bucurea; Arion Migia, Romul Crișan, Traian Lupea, George Sibotean, Petru Roman, Cugir.

6. **Cercul Hunedoara:** Dr. Gheorghe Dubleșiu, Hunedoara; Gheorghe Hența, Lelese; Alic Ioan I. Nica, Ghelșa; Ioan Muntean, Ocolușul Mare; Ioan Lascuș, Cicia, Cerbău.

7. **Cercul Orăștie (oras):** Dr. Constantin Sotir, Dr. Augustin Deac, Gheorghe Silian, Ioan Rob, Orăștie.

XIII. JUDEȚUL MARAMUREȘ .

1. **Cercul Ocna-Sugatag:** Iuliu Ardelean, Văleni; Dr. Ilie Lazăr, Glulești; Emil Fucec, Sârbi; George Moiš, Berbești; George Nemniș, Călinești.

2. **Cercul Sighet:** Dr. Vasile Chindriș, Dr. George Bârlea, Sighet; Ilie Filip, Apșa de jos; Vasile Mich, Iapa; M. Dan, Apșa de Mijloc.

3. **Cercul Teceu:** Șimion Balya, Toader Papp, I. Ioan, Ioan Stan Mihăilescu, Ioan Steț, I. George, Ioan Papp a Tomii, Săpânța.

4. **Cercul Vișăului:** Ioan Iusco Dolhutin, Vișeu de sus; Gavril Coman, Vișeu de jos; Artemiu Anderco, Valise Pleș, Jeud, Vasile Timiș, Filipan, Borșa.

XIV. JUDEȚUL MURĂȘ-TURDA

1. **Cercul Acoșfălău:** Augustin Nilcă, Săbad; Alexandru Barda Egerseg; Dorift Suteu, Sănbenedic; Ioan Botoș, Nirășteu; Ioan Urgan, Egerseg.

2. **Cercul Chernesăg:** Victor Mora, Reghin; Vasile B. Muntenescu, Solovăstru; Alexandru Pop, Cașva; Nicolau Fejer, Hodac; Ioan Banciu, Iernatfaja.

3. **Cercul I Murăș-Oșorhei:** Dr. Aurel Baciu, Dr. Titu Rusu, Murăș-Oșorheiu; Ioan Viciu, Murăș-Sântana; Dumitru Holom, Nasna; Ștefan Buzan, Medeșfalău.

4. *Cercul II, Murăș-Oșorhei*: Ioan Roman, George Chinezu, Dumitru Buja, Mureș-Sântana; Ștefan Töganel, Savu Husariu, Săbad.

5. *Cercul Seređa-Nyraĵului*: Alexandru Gligor, Sard; Ioan Iacob, Ioan Oltean; I. George, Ioan Oltean, I. Ilie, Alexandru Moldovan, St. Lorinț.

6. *Cercul Reghin*: Dr. Ioan Harșa, Reghin; Dr. Liviu Tilea, Toplița rom.; Andrei Cadar, Meșterhaza; Dr. Teodor Popescu, Reghin; Ioan Duma, Săcal; Supleanți: George Panga, Constantin Precup, Huduc; Emil Ștefănuțiu, Filipișul Mare; Ioan Pop, Ercea; Nicolau Popavu, Maișa; Emil Andreșan, Băla; Octavian Manu, Milășel; Toader Haneș, Săcalul de munte.

XV. JUDEȚUL ODORHEI

1. *Cercul Homorod-Ocland*: Nicolae Ștefan, Jimbor; Vasile Suci, Archita.

2. *Cercul Christurul Săcuiesc*: Achim Pandrea, Feleag; Alexandru Murzea, Vidacutul ung.; Nicolae Maior, Erenim Bereșiu, Săcal.

XVI. JUDEȚUL SĂTMAR

1. *Cercul Medieș*: Augustin Maxim, Bicsad; Vasile Pop, Apșa; Mihai Apai, Medieș; Gheorghe Rus, Pateu; Tămaș Fene, I. Ioan, Călinești.

2. *Cercul Cărâu*: Iosif Nistor, Homorodul de Jos; Gheorghe Mureșean, Cukiul-Mare; Vasile Donca, Amați; Vasile Popan, Lipău; George Pinteza, Solduba; Supleanți: Ludvic Tot, Borhid.

3. *Cercul Baia-Mare*: Dr. Teofil Dragoș, Alexiu Pocol, Baia-Mare, Nicolae Barbul, Mocira; Demetriu Cânta, Tăuții de sus; Dr. Vasile Sălăgean, Seini; Supleant: Simion Marcu, Capnic.

4. *Cercul Careii Mari*: Dr. Cornel Papp, Careii Mari; Corneliu Alruđan, Resighea; Valentin Vanca, Demetriu Coltău, Careii Mari; George Indre, Vezend.

5. *Cercul Șomcuța-mare*: Dr. Ioan Tibil, Dr. Aurel Nilvan, George Radocea, Șomcuța-mare; Grigore Birlea, Prislop; Atanasii Demian, Negrei.

6. *Cercul Sătmăr*: Dr. Ilie C. Barbul, Dr. Mihai Papp, Iosif Suta, Vasiliu Boca, Ioan Dobrean, Sătmăr.

7. *Cercul Cinghir*: Traian Covași, Boghiș; Andrei Naghi, Dob; Alexandru Mureșean, Ghidani; Coriolan Cărbunar, Moftinul mare; Grigore Dombca, Mirfalău; Supleanți: Demetriu Alunar, Ioan Bona, Ștefan Ruba, Ioan Pălcău, Pișcari.

XVII. JUDEȚUL SOLNOC-DOBĂCA

1. *Cercul Beclean*: Dr. Octavian Pavelea, Vasile Chendrean, din Beflean; Teodor Pascu, Chenchis; Elie Iuga, Arcadia; Iuliu Sorea, Cociu.

2. *Cercul Lăpușul unguresc*: Dr. Tit Ciortea, Lăpușul unguresc; Nicolae German, Rohia; Sigismund Lenghel, Emil Dragomir Capolnoc-mănăștur; Grigoriu Roman, Leșchia. Supleanți: Lazăr

Pasca, Lesca, Leșca, Pașta, Făurești; Vasile Mocan, Teodor Rus Victor Moldovan, Ioan Mureșian, Inău.

3. *Cercul Ileanda-Mare*: Dr. Victor Pop, Ileanda; Dr. Leonida Domide, Des; Valer Cosma, Dobăceni; Aurel Bîlțiu, Rus; Eugen Lazăr, Lemniu; Supleanți: Ioan Mihailă, Vasiliu Dirgean, Zalha; Ioan Sălăgean, Surduț; Dr. Cornel Pop, Lozna-mare; Petru Petrișor, Șasa.

4. *Cercul Gherla*: Augustin Cupșea, Dr. Liviu Pop, Ioan Fălcușan, Dr. Valer Roman, Dr. Octavian Domide, Gherla; Supleanți: Clemente Maxim, Diviciori m., Ioan Chereșteș, Petru Oșorhian, Sântioana; Virgil Todoran Nicula.

5. *Cercul Dej*: Dr. Ioan Boca, Ioan Tamîța, Simeon Rus, Ioan Bota, Dr. Liviu Mîcșă, Dej.

XVIII. JUDEȚUL SIBIU

1. *Cercul I, oraș Sibiu*: Dr. Ilie Beu, Dr. Lucian Borcia, Dumitru Comșia, Dr. Silviu Dragomir, Teodor Doboiu, Sibiu.

2. *Cercul II, oraș Sibiu*: Nicolae Ivan, Victor Tordășanu, Dr. Ioan Fruma, Romul Bucșa, Nicolae Sântion, Sibiu.

3. *Cercul Cisnădiei*: Dr. Vasile Stan, Dr. Ioan Broșu, Dr. Nicolae Regman, Sibiu; Dr. Traian Petrașcu, Tălmaiecu; Dr. Romul Căndea, Avrig; Supleanți: Ioan Roman, Tălmașel; Irimie Milea, Seimbăr; Ioan Oprei, Sura Mare; Emilian Cioran, Eremia Dancăș, Rășinar; Dimitrie Bunea, Sadu; Ioan Nicolae, Ioan Berghia, Avrig; Iosif Stolca, Sebeșul de jos; Luca Nanu, Nicolae Oprei, Slimnic.

4. *Cercul Cristian*: Dr. Nicolae Petra, Ioan St. Șteflea, Dumitru Moga, Dumitru Beju, Săliște; Aurel Decei, Gura râului; Supleanți: Oprea Borcia, jun. Săliște; Petru Bârsan, Săcel; Toma Dănilă, George Dănilă, Sura-mică; Ioan Germane I. Antnoie, Aciliu; Dumitru Rusu, Vale; Ioan Dămian, Gura râului; Ioan Stoia, Orlat; Oprea Jogărean, Căcova; Ioachim Crăciun, Gușterița; Ilie Beu, Apoldul de Jos; Petru Costăndel, Sibiel.

5. *Cercul Sebeșului săsesc*: Dr. Lionel Blaga, Dr. Ioan Elecheș, Dr. Sebastian Stanca, Nicolae Chirca, Sebeșul Săsesc; Ioan Heneșgariu, Lăncrăm. Supleanți: George Ștefan București; Ioan Cătă, Sugag; Ioan Cărpinișan, George Crăciun, Gârbova; Nicolae Vlad. Stejar, Constantin Sava, Ioan Bebeșelea, Ioan Bogdanel, Nicolae Barbu, Jina.

6. *Cercul Nochrich*: Ioan Lapedatu, Dr. Nicolae Bălan, Sibiu; Ioan Hidu, Tichindeal; Aurel Petrișor, Alțina; Aurel Constantinescu, Focfeldea. Supleanți: Ioan Brancovean, Roșia; Valer Olariu, Nucet; Simion Ciurea, Chirpăr; Dr. Ioan Georgescu, Ioan Aleman, Săcădate; Simion Stănuțel, Himbav.

XIX. JUDEȚUL TÂRNAVA-MARE

1. *Cercul Cohalm*: Dr. Romulus Curta, Bundorf; Ioan Iosif, Brașov; George Repede, Cohalm; Ioan Leuca, Morchiașa; Danilă Sasu, Bundorf; Supleanți: Ioan Drăghiciu, Valendorf; Nicolau Dechel, Nicolae Gurguiu, Agostin; Avram Schiopu, Merchiașa; Octavian Buzea, Viseri.

2. *Cercul Mediaș*: Dr. Demetriu Popp, Dr. Dionisie Roman, A-

Alexandru Comşa, Ioan Călburean, Ioan Păian, Mediaş; Supleanţi: Zacharia Dobrotă, Ioan Nistor, din Seica Mare; Ioan Micu, Bercan, Stenea, Ioan Oltean, Ibişdorful săsesc.

3. *Cercul Sighişoara*: Dr. Toma Cornea, Dr. Ioan Ioanoviciu, Vasile Udrea, George Colceriu, Sighişoara; Onoriu Sasu, Daneş.

4. *Cercul Agnita*: Dr. Simion Cheţianu, Agnita; Dr. Alexandru Vasu, Cincul Mare, Aurel Păcală, Şulumberg; Ioan Prescurea, Răiţdorff; Axinte Lenea, Agnita. Supleanţi: Nicolae Tiuţ, Bruiu; Ioan Suci, Septimiu Aron, Emanoil Suci, George Stanciu, Ioan Holerga, Măgărei.

XX. JUDEŢUL TÂRNAVA-MICĂ

1. *Cercul Băluşeni*: Dr. Emil Folea, Iuliu Anca, Diciosânmărtin; Laurenţie Popa, Lepindea; Emanoil Fleşer, Hündorf; Victor Gh. Mator, Gherghidul mare; Supleanţi: Dr. Emil Breda, Dănilă Boila, Diciosmărtin; Nicolae G. Deac, Şomostelnic; Ştefan Şerban, Alma; Ghedeon Frâncu, Şomostelnic; Nonic Rusu, Ioan Cristea, Ioan Pădurean, George Suci, Ioan Suci, Ioan Nilca, Coroiu; Nicolae Ciotos Ciucmândru; Ioan Langa, Ioan Frâncu, Vasile Farcaş, Dărios.

2. *Cercul Diciosânmărtin*: Dr. Romul Boila, Diciosânmărtin; Ioan Muntean, Topârlan; Vasile Smighelschi, Sâncel; Dr. Ioan Bian, Hususău; Ioan, Radeş, Dstmărtin; Supleanţi: Zacharie Las, Blăjel; Dr. Eugen Bianu, Făget; Alexandru Dănilă, Feisa; Victor Barna, Jidvei; Nicolae Toldea, Iernuţ; Ioan Ignat, Spini; Ioan Bogdan, Ilie Şerban, Ilie Bogdan, Ioan Baba, Velţ.

3. *Cercul Ibaşfalău*: Iuliu Coroian, Cluj; Dr. Ilariu Holom, Dr. Ioan Roman, Nicolae Şancu, Ibaşfalău; Alexandru Ciura, Blaj; Supleanţi: Dr. Vasile Albu, Victor Muntean, Ioan Răţiu, Vasile Turcu, Vasiliu Bumbea, Ibaşfalău; Ioan Pădurar, Ioan Pop, a Ionochi, Vasile Libeg, Soimuşul român.

XXI. JUDEŢUL TIMIŞ

1. *Cercul Timişoara*: Dr. Cornel T. Albu, Petru Tălău, Dr. George Niculescu, Timişoara-Fabric; Dr. Cornel Crăciunescu, Timişoara-cetate, Moise Doboşan, Timişoara--Mehala.

2. *Cercul Reaşului*: Dr. Lucian Gheorghieviciu, Timişoara; Dr. Sever Bugariu, Timişoara; Teodor Novac, Izvin; Nicoleta Manea, Topolovăţul-Mare; Alexandru Martin, Ictar-Budiniţi; Supleanţi: Constantin Mihai, Constantin Cimponeriu, Simion Boncea, Nicolae Sârbu, George Sârbu, Ioan Galoşie, Ohaba-Forgaci.

3. *Cercul Rittberg*: Dr. Victor Mercea, Dr. Dimitrie Borca, Buziaz; Avram Ciocoiu, Vucova; Nicolae Rămneamţu, Silagiu; Ioan Răchiţan, Vucova; Supleanţi: Damaschin Marian, Detta; Dr. Nicolae Popovici, Gătaia; Ioan Miţariu, Opaţiţa; Ioan Ciucurel, Soşelă; Pamfilie Iurcoviciu, Garteni; Nicolae Lugosianu, Silagiu.

4. *Cercul Becicherecul Mic*: Dr. Pompiliu Cioban, Dr. Aurel Cosma, Dr. George Adam, Timişoara; Ioan Mariuca, Medveş; Petru Toma, Chişoda; Supleanţi: Ioan Iliovici, Traian Golumba, George Gaba, Vasile Marincu, Iulian Ciuşmir, Moşniţa; Iosif Ciorigariu, Petru Toma, Nicolae Dumitru, Iosif Vlajicu, Iosif Olariu, Chişoda.

6. **Cercul Ciocovei:** George Nicolescu, Nicolae Pescariu, Ioan Albu, Dr. Ioan Roșu, Chilad; Alexandru Tîeran, Voiteg.

6. **Cercul Aradului Nou:** Dr. Aurel Crișan, Aradul-nou; Sava T. Seculin, St. Nic. Mic.; Nicolae Radu, Ferighihaz; Aurel Seveșan, Fenlac; Damian Sebeșan, Secusigiu.

7. **Cercul Cotoia:** Dr. Traian Șincai, Vinga; Nicolae Vulpe, Jădani; Vichentie Radu, Satchinez; Nicolae Lăzărescu, Jădani; George Bășăneanțu, Bărateaz; Iosif Chișu, Cerneteaz.

8. **Cercul Vârșefului:** Dr. Mihai Spărioșu, Dr. Petru Istfan, Lazăr Ciuta, Ioan Baleta, Valeriu Cârje, Vârșeț, Supleanți: Virgil Voina, Vârșeț.

9. **Cercul Lipova:** Dr. Constantin Misici, Lipova; Dr. Aurel Halic, Sistarova; Dr. Aurel Cioban, Beinți; Teodor Muntean, Mihai Vasilescu, Lipova.

10. **Cercul Moravița:** Avram Corcea, Coștei; Ioan Andreescu, Voivodinți; Dr. Nicolae Imbroane, Romulus Molin, Vârșeț; Ioan Alexandrescu, Vărădin; Supleanți: Velici, Vărădia; Cornel Moise, Voivodinți.

11. **Cercul Biserica-Albă:** Dr. Traian Gherguța, Dr. Nestor Porumb, Pavel Omescu, Traian Lazăr, Biserica Albă; George Penția, Naiduș; Supleanți: Andrei Drencea, Stéfozarié Drencea, Ștefan Băla, Dimitrie Radivoiu sen., Ioan Bălan, Găvril Ciolac, Dr. Tit. Mălai, Traian Cârcioban, Timiș-Cubin; Dr. Aurel Novăcu, Victor Popovici, Sava Guțu, Deliblata; Teodor Petrica, Nicolințul-mare; Remus Bortos, Cubin.

BCU CXXII. JUDEȚUL TORONTAL, Cluj

1. **Cercul Ozora-Uzdin:** Dr. George Miclea, Alibunar; Pavel Budnean, Satul-nou; Liviu Popescu, Petrovasela; Ștefan Gavrilă, St. Mihaiu; Iosif Popa, Seleuș; Supleanți: Ioanichie Neagoe, Petre; dr. Pavel Obădean, Becicherecul-mare; George David, econ., Uzdin; Ștefan Popa, Seleuș.

2. **Cercul Zichifălău:** Simion Lațcu, Sănianăș; Nicolae Raicu, Mărghita-mare; Trifu Cocora, Partoș; Ioan Coșar, Totvădia; Virgil Musta, Mărghita-Mare.

3. **Cercul Sânmiclăușul-mare:** Dr. Nestor Oprean, dr. Ioan Demian, Sânmiclăușul-mare; Eremie Popovici, Vălcani; Dimitrie Blagoe, Canadul-mare; Damian Isac, Hereu.

4. **Cercul Lovrin:** Grigorie Vermeșan, Cuzman Bogdan, Pesac.

5. **Cercul Comloșul-mare:** Teodor Bucurescu, George Mașa, Andreiu Bălan, Ioan Pascu, Vichentie Stanciu, din Bănat-Comloș. Supleanți: Nicolae Vălcăneanț, Constanța.

6. **Cercul Pardani:** George Trete, Alexandru Crâsta, Cobza; Simion Olariu, Alexandru Cristeți, Trăilă Mezin, Giulvăz; Supleanți: Ștefan Vulpe, Nicolae Bărnățui, Giulvăz; Laurean Cristea, Cebza; Dionisie Mihu, Ioan Vasii, Cornățel; Ioan Nica, Glavan, Fociu.

7. **Cercul Panciova:** Iacob Păușan, Panciova; Teodor Catalin, Doloave; Alexandru Tintariu, Ovcea; Ioan Drăgăliă, Glogon; Mhiuș Jigorea, Omolița; Supleanți: dr. Petru Penția, Ioan Soricenașul, Aron Cătălina, Panciova.

XXIII. JUDEȚUL TURDA-ARIEȘ

1. *Cercul Vințului de sus*: dr. Eugen Mezei, Vințul de sus; dr. George Pătăcean, Turda; Iuliu Căpălnean, Vereșmort; dr. Ioan Măteiu, Hidiș; Amos Popa, Ciugudul-inferior.

2. *Cercul Murăș-Ludoș*: dr. Vasile Cerchizan, Cocul de câmpie; dr. Ioan Oltean, avocat, Vasile Morariu, din Murăș-Ludoș; Nicolae Vulcu, Iclandul-Mare; Dumitru Iclânzan, Inclânzel. Supleanți: dr. Mihail Moldovan, Murăș-Ludoș; Octavian Bugner, Tritul-de-jos; Ioan Coman, Căpușul de Câmpie; Remus Brustur, Lechința-de-Mureș; Ioan Rus, Velcher.

3. *Cercul Turda*: dr. Valer Moldovan, dr. Augustin Rațiu, Turda; George Marie, Măgura; Mihai Guia, Sălciva-inferioară; Aurel Murășan, Copand; Supleanți: Vasile Gan, Sălciva-de-sus; Teodor Radu, Rachișul Românesc; Ioan Hagău, Poșagă; Ioan Gheorghiu, Sălciva-de-sus; dr. Iuliu Popescu, Turda.

4. *Cercul Trăscău*: dr. Zosim Chirtop, dr. Remus Furdui, Cămpeni; Grigoriu Nicola, Vidra de Jos; Vasile Andreș, Ioan Mucia, ambii din Cămpeni.

XXIV. JUDEȚUL TREISCAUNE

1. *Cercul Sepși-Sângiorgiu*: Ioan Modroiu, Vama Buzău; George Cerbu, Intorsătura-Buzău; Nicolae Cristea, Sita-Buzău; George Nistor, Teliu; Xenofan Comșa, Marcoș; Supleant: Nicolae Rusu, Sita-Buzău.

2. *Cercul Aita-Mare*: Geeorge Păcular, Aita-de-Mijoc; David Păcular, Aita-mare; Ioan Șerban, Delin; George Solciu, Ioan Ardelean, Arini.

3. *Cercul Covasna*: Alexandru Ciucan, Alexandru Teculescu, Ion Sărbescu, Nicolae Jurebiță, Covasna.

XXV. JUDEȚUL SĂLAJ

1. *Cercul Dioșod*: dr. Ladislau Gyurco Domnin; dr. Aurel Hetco, George Petruca, Jibou; Dionisiu Pop, Moldovan Brusturi; Laurențiu Avram, Chieșd.

2. *Cercul Silvaniei*: Ioan Coste, Milcalcul-Sălagiului; dr. Alexandru Pop, Cehul Silvaniei; George Maior, Baita; Vasiliu Cavrîș, Odești; Alexandru Vaida, Cehul-Silvaniei; Supleanți: Simion Marieș, Vasiliu Fălăns, Cehul Silvaniei.

3. *Cercul Simlăului* dr. Cassiu Maniu, Iuliu Coroian, dr. Alexandru Aciu, Șimleul-Silvaniei; Ioan Taios, Ghiurtelecul-Silv.; Valentin Copoș, Bobota.

4. *Cercul Tășnad*: dr. Coriolan Steer, Domiașin Cupșa, Tășnad; George Fulep, Sântău; Vasiliu Fustai, Soini; Teodor Mureșian, Blaja. Supleanți: Vasile Mocan, Sântău; Ioan Matei, Supurul de jos; George Szilagbi, T. Silvaș; Virgiliu Bălban, Unimăt.

5. *Cercul Zălaului*: Traian Trufașiu, Zălau; dr. Augustin Pinteata, Crasaca; Eugen Boros, Zălau; Remus Roșca, Tresnea; Cornel Oțel, Buciumi.

XXVI. JUDEȚUL UGOCEA

1. *Cercul Halmei*: Iustin Pop, Gherța-mare; dr. Ioan Boboși, Halmei; dr. Sever Pop, Turț; Vasile Zbona, Gherța-mare; Ioan Popa, I. Nicoară, Turț.

**ADUNAREA NAȚIONALĂ
DE LA
ALBA-IULIA**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuvântări și Decizii

**Discursul lui ȘTEFAN CICIO POP rostit
în Adunarea Națională delă 1 Dec. 1918**

Onorată Adunare Generală Națională,

Marele Sfat Național în ședința din 7/20 Nov. a hotărît să convoace Adunarea Națională a națiunii române din Ardeal, Banat și Țara Ungurească, Locul cel mai potrivit pentru această adunare este Alba-Iulia, această Mecă a românismului, unde zac moaștele celor mai mari martiri ai noștri: Horia, Cloșca și Crișan, loc sfânt pentru întreaga suflare românească. Fraților, aceste sunt momente înălțătoare, istorice și cine ar putea găsi cuvintele cari să zugrăvească tablourile ce le vedem și interpreta sentimentele ce le avem?

Cine putea să creadă că o să se schimbe astfel împrejurările după patru ani de războiu? Soldații noștri, la începutul războiului erau ademiniți că România va ține cu noi. Războiul s'a început cu minciună și guvernele ungurești monopolizau pentru armata maghiară toată gloria armelor (strigăte: blestăm pe ei). Voi popi și dascăli ați fost acuzați că subminați poporul și că ați trimis în țară pe Lucaciu și Goga (să le fie rușine pen-

tru astfel de acuze). În Banat au fost mulți Români deținuți și internați deodată cu Sârbii. Mama noastră România (trăiască România, aplauze furtunoase) n'a mai putut suferi atâtea dureri ale fiilor de peste Carpați și a trecut granița (aclamări). Cu pietate și smerenie ne închinăm acelor factori cari au venit într'ajutorul nostru (trăiască). Preoții și intelectualii noștri au fost duși în lanțuri. Clujul cunoaște Golgota (5000 de Români așa-i). Mărginenilor li s'au răpit averile, li s'au înmulțit datoriile, ca să se acopere cheltuielile unui războiu mizerabil (așa-i). Nu mai putem suferi această viață de robi. Nu mai suferim. (Trăiască Consiliul, să ne elibereze armata română)... Voim libera dispunere a fiecărui popor asupra sortii sale și voim ca această liberă dispunere să nu fie frază... La noi nu s'a putut rosti cuvântul liber, în fiecare comună ne conduceau alții, în parlament ne strigau: ștreang vouă (strigăte: ștreang lor). Când învingeau se adunau în dietă și făureau legi silnice contra națiunilor nemaghiare, iar când le mergea rău mai scriau și câte o carte mitropolitelor noștri (râsete, aplauze).

Trebuia să vină debaclul; 80 procente din monarhie se rugau: Doamne bate pe stăpânii noștri! Nu se putea să învingă crima. În vara anului acestuia trebuia să se schimbe situația: Tu, Piave, ai fost prima cu valurile tale... (aplauze, prelungite). Glorioasa națiune franceză (ura, trăiască Franța, aplauze de câteva minute)... cu sora noastră dulce Italia (trăiască), au dus steagul dreptății la învingere... S'a prăvălit zidul putred... căci a fost întemeiat pe minciună, pe tiranie, (așa-i), pe cele mai josnice interese, trebuia să

se prăbușească cu legi, cu împărați cu toți (așa-i, trăiască, aplauze prelungite).

Domnilor, Consiliul Național Român la timp potrivit și-a fixat atitudinea, iar prin glasul d-lui Deputat Dr. Alexandru Vaida (trăiască) a adus la cunoștința lumii întregi că noi voim să uzăm de dreptul de liberă dispunere; am declarat că nu mai recunoaștem parlamentul și guvernul maghiar și că voim, singuri, neinflențați de puteri străine, să ne organizăm în Stat liber și coordonat.

Evenimentele, apoi, se precipitară repede. Se publică scrisoarea cu solia lui Wilson (trăiască) în care se spune că marele președinte față de jertfele mari aduse de România, îi recunoaște toate revendicările, îi recunoaște dreptul la o unitate națională (Trăiască România, aplauze frenetice)... Ce-a urmat a fost dezvoltarea logică a evenimentelor. În momentul psihologic potrivit ne-am hotărât să luăm în stăpânire imperiul întregului teritoriu românesc. Dușmanii noștri nu ne-au recunoscut acest drept și ne-au aruncat acuze că noi nu dăm bunătați poporului (râsete, nu ne trebuie, să și le ție ei!). Ne-am văzut nevoiți să facem manifest către popoarele lumii. (Dr. Pop citește ultimele două pasagii din manifest, publicul izbucnește în urale și aprobări unanime).

Cu acest manifest Consiliul Național Român și-a împlinit chemarea sa față de națiunea română. El își depune mandatul în mâinile Națiunii române. Acum, voi, reprezentanți ai poporului, sunteți chemați să vă spuneți cuvântul (aplauzele durează câteva minute). Venim înaintea voastră

ținând cont de mandatul nostru și declarăm că poporul românesc este matur, își cunoaște chemarea sublimă în lumea civilizată (trăiască, aplauze, vrem unirea tuturor Românilor). Propunerile le va face comitetul provizor. Cu sfială vă salut pe voi reprezentanți ai poporului român, salut cu dragoste pe reprezentanții României, cari nu vreau să facă politică și cărora nu vreau să le spun numele, pe reprezentanții Basarabiei: vicepreședintele sfatului țării Pantelimon Halipa, pe delegatul Cazacliu, pe reprezentantul Bucovinei, profesorul Alecu Procopovici. Salut corpul Voluntarilor din Transilvania și Ungaria cu sediul în Iași, pe dr. Victor Deleu, Vasile Osvadă, Vasinca, Eugen Goga și Bihoreanu.

Eu mi-am îndeplinit misiunea, Dumnezeu să ne dea înțelepciunea ca să aducem hotărâri bune!

Numesc de notari ad-hoc pe l-nii Dr. Laurențiu Oanea și Dr. Sever Micăea, iar de raportor al Comisiunii de verificare pe Dr. Ion Suciu. Dau cuvântul d-lui raportor:

* * *

Raportul D-lui Dr. I. Suciu.

Domnilor Delegați!

Comitetul național central din Arad a decis la 15 I. tr. convocarea adunării naționale de astăzi a poporului român din Transilvania, Ungaria, și Banat, pentru ca să decidă asupra sortii sale.

Credenționale au intrat nu numai din cele 24 de comitate, ci a mai intrat dintr'unul, deci în total din 25 județe. Au intrat credenționale aproape din toate cercurile electorale, adică din 130 de circumscripții electorale, din cari s'au prezentat peste 689 de delegați.

Afară de aceștia, multe cerșuri au trimis și supleanți. S'au prezentat Prea Sfințiile Lor Domnii Episcopi (Aclamațiuni, trăiască!), au sosit exmișii Consistoriilor și Capitulelor. Apoi delegații societăților culturale românești, ca Asociațiunea Transilvană pentru literatura și cultura poporului român (Astra), cea pentru fondul de teatru și peste o sută de asociațiuni. S'au prezentat de la fiecare școală medie și dela institutele teologice și pedagogice, delegații speciali. Au sosit delegații reuniunilor învățătoarești, ai reuniunilor de meseriași, delegații partidului social-democrat român, cei ai gărzilor naționale și au venit și aceia, cari reprezintă viitorul națiunii noastre: tinerimea universitară română. Aci sunt credenționalele, aci e lista delegaților, dacă doriți să cetim lista delegaților. (Intreruperi. Nu-i de lipsă! Le vedem! Le vedem! Să nu se citească).

Raportez numai scurt, că s'au prezentat delegați și din comitatele: Trei-Scaune, Ciuc și din Cenad, Bichis și chiar din Ugocea, la adunarea națională de astăzi, la încoronarea visului tuturor Românilor. S'au prezentat, învingând și trecând peste piedeci mari, și frații din Torontal.

Comisia verificatoare a aflat toate actele în ordine. Vă rog să luați cunoștință.

Nu pot trece cu vederea, ca să nu amintesc, că au sosit mii de adrese de aderență cu sute de mii de semnături, și că toate acestea arătând, cum că fiecare știe ce avem să decidem. Despre aceasta se va face darea de seamă publică, dar cred că astăzi să nu le cetim aci.

Sunt 1228 de delegați (Voci pe galerie: Dar Reuniunile femeilor?).

Dr. Suciu: Cer scuze, dacă am întrelăsat să amintesc că și Reuniunile femeiești sunt reprezentate prin delegatele lor. Femeea română a fost doar totdeauna însuflețită pentru idealul național. (Trăiască femeile române!).

Aflu astfel că adunarea națională este capace a aduce hotăriri decisive, prin urmare avem să trecem la constituire.

Domnilor! Comisiunea vă face următoarea propunere:

Bine-voiți a alege de președinți pe domnii: George Pop de Băsești (Trăiască Badea George, trăiască, prelung și repetat) și pe Prea Sfinții Episcopi Ioan I. Pop și Dr. Demetriu Radu (aclamațiuni), de vicepreședinți pe domnii Dr. Teodor Mihali, Dr. Ștefan Cicio-Pop și Ion Flueraș, de notari pe domnii Dr. Alexandru Fodor, medic în Bălgrad, Dr. Sever Miclea, Dr. Caius Brediceanu, Dr. Victor Deleu, Dr. Silviu Dragomir, Iosif Ciser, Dr. Ionel Pop și Dr. George Crișan. (Adunarea i-a aclamat prelung, primind propunerea unanim).

(Din I. Georgescu: G. Pop de Băsești).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Discursul lui GEORGE POP DE BĂSEȘTI
la deschiderea Adunării Naționale*

„Prea iubiții mei! Onorată adunare a tuturor Românilor din Transilvania, Ungaria, și Banat!

Națiunea Română la toate evenimentele mari istorice, în trecut și astfel și astăzi, s'a adunat pentru a decide asupra sorții sale.

În 1848, marea an al sguuirilor și prefacerilor sociale și al scuturării lanțurilor purtate de veacuri, neamul nostru s'a adunat pe Câmpul Libertății de lângă Blaj, ca să-și frângă cătușile iobăgiei.

Acolo, printr'o supraomenească încordare, acest neam a frânt cătușile cari îl țineau legat de glia oligarhilor străini.

Smuls din robia trupească a iobăgiei, poporul românesc din Ardeal și Ungaria a fost silit să continue a trăi într'o nouă iobăgie, cu mult mai dureroasă și mai umilitoare: iobăgia sufletească.

Dușmanii seculari, cari ne-au ținut veacuri de-a-rândul în lanțuri fizice, ne-au ținut, până ieri, înlănțuiți sufletește, înăbușind cu brutalitate toate manifestările sufletului românesc dornic de libertate și cultură națională.

Lanțurile acestei robii suntem chemați, fraților, să le sdrobim astăzi, în această mare adunare națională, a tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, aci, pe pământul stropit cu sângele martirilor Horea și Cloșca.

Vrem să sdrobim lanțurile robiei noastre sufletești, prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: unirea tuturor celor de o limbă și de o lege, într'un singur și nedespărțit Stat Românesc.

Lăsați-vă pătrunși, fraților, de fiorii sfinți ai acestui strălucit praznic național și în cea mai deplină și frățească armonie să clădim temelile fericirii noastre naționale viitoare.

Dumnezeu să binecuvânteze sfatul nostru și lucrările noastre!

Salutându-vă cu toată căldura inimei mele, declar Adunarea națională a tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania deschisă." (Aplauze, aclamațiuni).

(Din Ioan Georgeșcu: G. Pop de Băsești).

Discursul lui VASILE GOLDIȘ și propunerea rezoluției

Onorată Adunare Națională,

Zămislit din necesitatea imperiului roman de a așeza o sentinelă puternică în Carpații sud-estici și coborîșurile lor împotriva semințiilor barbare dela Miază-noapte și Răsărit, cari amenințau cultura umană creată prin geniul latin, neamul românesc dela început și până astăzi a îndurat soarta aspră rezervată oricărei sentinelle credințioase: loviturile dușmane și statornica răbdare.

Bogată și fericită la început, Dacia romană curând se face trecătoarea nesfârșitelor seminții, care orbite de strălucirea Romei de aur se gonesc întrecându-se spre fermecătoarele orașe ale împărăției. Lovită de putreziciunea oricărui neam, care se oprește cu terbie la un anumit fusteu pe scara civilizațiunii și năpădită în această slăbiciune de furnicarul noroadelor barbare, Roma sucombă.

Creangă tăiată din puternica tulpină, colonii lui Traian își adâncesc rădăcinile prin stânci și văi și roditoarele ogoare ale prejmutoarelor căm-

pii. Lipsiți de scutul împărăției și lăsați în grija propriilor puteri, acești orfani romanici acoperă trunchiul vechiu tracic și infiltrați de-o pătură groasă a blânzilor și vișătorilor Slavi ei se facură un singur neam, o singură limbă, o singură fire: neamul românesc.

Răsare o minune fără pereche în istoria lumii, lung șir de veacuri călcate în picioare de hoarele barbare, națiunea română își pierde unitatea de stat, se fărâmă prin văi sub dominațiuni răslețe și una de alta neatârătoare, pierde încopcierea cu fluviul larg și luminos al istoriei mondiale, ca apa de ploaie în nisip parcă dispare dela suprafața conștiinței umane. Dar când după optsprezece veacuri sufletul românesc se trezește din somnu-i de moarte și reînvie ca un soare luminos, conștiința de neam, hotarele etnice ale acestui popor, cu precizie aproape milimetrică sunt tot acelea cari sunt desemnate pe harta istorică drept hotare ale Daciei lui Traian: Basarabeanul, care își adapă calul în valurile întunecate ale Nistrului, se înțelege desăvârșit la graiu cu Crișanul din apropierea blondelor ape ale Tisei. Sentinela română a rămas credincioasă chemării sale de a păzi geniul latinității și neîncetatelor lovituri dușmane ea a opus virtutea-i legendară: statornica răbdare.

După lungi veacuri de ascunziș așezându-se viscolii cutropitori, națiunea română reapare la lumina istoriei în chipul unor țărișoare răzimate de Carpați și cu fețele spre Dunăre și Nistru, dar trunchiul cu rădăcinile în munții smulși odinioară dela eroicii Daci, rămâne bătut de soarta rea și înlănțuit de un popor năpraznic la fire și pornit spre dominațiune fără cruțare. Fusesse

cuib de vârtėjuri locul, unde ne așezase Traian și svârcolirile spre fericire ale neamului nostru s'au lovit veacuri de-a-rândul de nesațitul hrăpitorilor dușmani, cari ne înconjurau de pretutindeni.

Micile țărișoare, care se întemeiaseră prin vitejii coborători din Maramureș și Făgăraș, se loviră înainte de toate de cel mai crâncen dușman al oricărei comuniuni omenesti, zavistia și ura dintre frați.

Nefericirea lor fu mărită prin inimizii din afară: Unguri, Leși și Tătari. Se ridică în urmă semiluna și acum Românii sunt sortiți să-și apere cu sângele lor nu numai trupul și avutul, dar și sufletul și credința.

Scut s'a făcut culturei păgâne ce începuse a încolți pe temelurile învățăturilor lui Hristos și prin jertfele lor fără seamăn întru apărarea progresului civilizațiunii umane față de concepția inferioară a mohamedanismului propagat principal cu mijloacele barbariei, Românii și-au făurit titlu nepieritor și îndreptățire la recunoștința întregii omeniri. Nimic nutdovedește mai mult tăria credinței creștinești a sufletului acestui popor, decât faptul că în numele luptei creștinătății împotriva păgânilor, mai întâi după răsletirea neamului prin soarta fatală, s'a putut face pentru o clipă unirea lui în cetatea aceasta prin brațul puternic și geniul scânteietor al lui Mihai Viteazul.

Dar această unire de o clipă dispăru ca fulgerarea unei scânteii electrice și trupul neamului nostru se frânse iar în bucăți. Frații noștri, de pe coborișurile răsăritene ale Carpaților și din șesurile hotărnicite prin Dunărea de Jos și apele

Nistrului îndurată suzeranitatea turcească, suferau prădăciunile Leșilor și Tătarilor, îngrășară cu sângele lor lifta blăstămată din Fanar, Țara Cernăuților și mormântul lui Ștefan cel Mare îl răpi hoștește pajura spurcată a Habsburgilor perfizi, dulcile câmpii ale Basarabiei le fură Muscalul tiran. Iar noi, cei ce rămăsesem la vatra străbună în Ardeal, Banat și Țara Ungurească, am fost dripiți de cea mai crâncenă soartă ce-o poate avea un neam de oameni în lumé. Am fost lăntuiți într'o robie trupească, economică și sufletească, cum nu se mai pomenește în istoria întreagă a omenirii. Incercarea desperată în 1784, de a scutura jugul, n'a avut rezultat și sfârșitul din acest oraș al țaranului Horea așteaptă încă geniul literar, care să întruchipeze una dintre cele mai înfiorătoare tragedii ale istoriei. Adevăr a grăit Simeon Bărnuțiu în epocalul său, discurs rostit în catedrala Blajului în ziua cea mare din 1848 zicând: „Dacă nu-și poate închipui cineva greutatea, ce le sufereau Iudeii dela Faraoni, să se uite la Faraonii din Ardeal“.

Veacuri de-a-rândul poporul românesc, adevăratul și legitimul proprietar al pământului, ce fusese odată Dacia romană, a fost socotit străin și sclav pe pământul său strămoșesc. Iar când după suferinți de secol din depărtatul Apus, de la dulcea soră latină, care pășește în fruntea ginților spre lumina desăvârșirii, a sosit și în munții noștri duhul libertății, egalității și frățietății, lumea nouă, vechii noștri oprimatori s'au înfrățit cu Impăratul, pe care ei îl detronase, cu Impăratul, pentru care noi vărsasem sângele nostru cu credință și aceste două puteri ne-au robit din nou. Umbra îndurerată a regelui munților, a

scumpului nostru Iancu, rămâne pentru vece clasică dovadă a legendarei ingratitude habsburgice. Impotriva voinței noastre au unit Ardealul nostru cu Țara-Ungurească și printr'un constituționalism fals și mincinos ne-au luat libertatea culturii, ne-au desființat politicește, bisericile noastre le-au aservit tendinței lor de opresiune și ne-au făcut imposibil progresul economic, prin care am fi putut să ne apărăm împotriva năvălirii hoardelor străine pe pământul părinților noștri.

Intr'acestea priveam cu iubire duiosă la frații noștri de la Răsărit, cari începuseră a se reculege din urgiile vremilor barbare. Resimțiră obârșie comună și la razele luminii primate de la Apus conștiința națională săvârși la 1859 unirea principatelor române sub bunul și luminatul Cuza-Vodă, iar sângele vărsat din nou cu atâta vitejie împotriva păgânilor la 1877 scutură și cele de pe urmă zale ale lanțului, care lega România de Constantinopol și la 10 Mai 1881 Carol de Hohenzollern așează pe capul său coroana de rege al României libere și independente.

Noi însă ne făceam datoria de cetățeni ai Ungariei și supuși credincioși ai dinastiei de Habsburg-Lotharingia. Am crezut, că îndelunga noastră răbdare și credința noastră pentru patrie și tron în cele din urmă totuși va muia inimile celor puternici și ni se va oferi chiar în interesul monarhiei puțința unei vieți naționale și condițiunile progresului cultural și economic. Așteptările noastre au fost zadărnice. Oprimarea se întetește. Oprimatorii mărturisesc acum pe față că scopul lor este un stat unitar național maghiar și că, prin urmare, noi naționalicește trebuie să ne

desființăm. A pornit opera de extirpare și războiul mondial, care acum s'a sfârșit, în gândul opresorilor noștri a avut chemarea să încoroneze oșul. Sute de mii de Români și-au vărsat și acum sângele lor pentru patrie și tron, iar patria și tronul au târît în urgia internării pe părinții și frații acestor luptători: patria și tronul au decretat moartea școalei românești, au trimis sbirii lor în adunările noastre bisericești, au pregătit proiectele pentru nimicirea noastră politică, au început ruinarea noastră economică, au aruncat în temniți zeci de mii de Români, ne-au sugrumat libertatea presei și a cuvântului, patria și tronul s'au conjurat împotriva noastră și ne pregăteau mormântul.

Dar zadarnică este lupta omenească împotriva adevărului și a dreptății. Legea tainică a firii cu necesitate de fier îndrumă întâmplările omenești pe cărarea civilizațiunii ce duce spre desăvârșire. Omenirea instinctiv urmează acestei legi. Ea a ajuns la recunoașterea necesității de a sintetiza libertatea individuală și libertatea națională într'o unire superioară a societății omenești. Sintetza aceasta e condiționată însă de desăvârșirea celor două libertăți: individuală și națională. Dacă însă aproape în toate statele civilizate libertatea individuală este desăvârșită ori pe calea desăvârșirii, în unele dintre aceste State libertatea națională era încătușată. Războiul mondial s'a făcut pentru descătușarea acestei libertăți. Națiunile trebuie să fie libere, ca astfel între egale drepturi și condițiuni să poată încheia cea mare unire a popoarelor, care va fi chemată să reprezinte o concepțiune superioară pe scara civilizațiunii și să sporească astfel fericirea ome-

nească pe pământ. Toate capetele luminate ale Apusului au mărturisit crezul lor: războiul acesta este războiul pentru libertatea națiunilor, nu de dragul acestor națiuni, ci pentru interesul lumii, pentru interesul omenimei, care numai în chipul acesta e capabilă a păși un pas înainte pe calea fericirii sale. Ideile acestea le-a copt istoria și apostolul, care le vestește, este Wilson. (Trăiască Wilson, ovații entuziaste și îndelung repetate).

Pentru învingerea acestor idei au intrat în luptă puterile aliate ale Apusului. Românii de pretutindeni s'au aliat acestor puteri, noi cu sufletul, frații liberi cu armele. Românii și-au făcut și de data asta datoria lor de sentinelă a civilizației împotriva brutalității.

Națiunile trebuiesc liberate. Între aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scăpată din robie, ea aleargă în brațele dulcii sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă: — unirea cu Țara-Românească. Bucățirea poporului românesc n'a fost urmarea vreunei legi economice, în care terminologie se ascunde minciuna. Dimpotrivă, teritoriul dintre Nistru, Tisa și Dunăre constituie cea mai ideală unitate economică aproape autarchie. Bucățirea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbar, — unirea tuturor Românilor într'un singur Stat, este cea mai firească pretențiune a civilizațiunii. (Strigăte entuziaste: așa-i). Teritoriile locuite de Români dela descălecarea lui Traian și până as-

tăzi au fost teritoriile românești. Nu există putere de a suci logica până acolo, ca invadările elementelor străine dirijate pe aceste teritorii în chip artificial și prin abuzul de putere a Statului cu scopul desființării noastre naționale, să poată clătina dreptul nostru de proprietate asupra acestor teritorii (așa-i). Așa ceva ar fi sancționarea crimei și ar constitui o pălmuire a civilizațiunii, care principial nu admite substituirea dreptului prin brutalitate. După drept și dreptate Românii din Ungaria și Transilvania împreună cu toate teritoriile locuite de dânșii trebuie să fie uniți cu Regatul Român. (Indelungate strigăte și aclamații).

După cum însă cea dintâi reunire de o clipă a elementului românesc la marginile dela Răsărit ale lumii civilizate s'a făcut prin sabia lui Mihai în numele unui principiu superior celui ce năvălise asupra Europei și care acum în zilele acestea spre ușurarea tuturor inimilor, cari bat pentru lumină și libertate, sucombă cu desăvârșire, tot așa această nouă unire de acum a tuturor Românilor, care de data asta va fi integrală și pentru eternitate, se face prin strălucita învingere a armelor purtate pentru civilizațiune în numele unei concepții de viață superioară asupra lumii ce se prăbușește. Este principiul libertății adevărate a tuturor neamurilor și cel al egalității condițiunilor de viață pentru fiecare individ al oricărei națiuni și este principiul întovărășirii tuturor națiunilor libere într'o comuniune internațională spre a împiedeca nedreptatea și a scuti pe cei mari și mici deopotrivă.

Unirea tuturor Românilor într'un singur Stat numai atunci va fi statornică și garantată prin

istoria viitoare a lumii, dacă va răspunde tuturor îndatoririlor impuse prin noua concepție a vieții, prin duhul vremurilor nouă. Această nouă concepție a civilizațiunii ne va inspira datoria să nu pedepsim progenitura pentru păcatele părinților și ca urmare va trebui să asigurăm tuturor neamurilor și tuturor indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleași drepturi și aceleași îndatoriri. Civilizațiunea care ne-a eliberat, pretinde dela noi respectul pentru dânsa și ne obligă să prăbușim în noul Stat orice privilegiu și să statornicim ca fundament al acestui Stat munca și răsplata ei întregă.

Inaintașii noștri pe Câmpul Libertății în 1848 au hotărât așa: „Națiunea depune jurământul de credință către Impăratul, către patrie și către națiunea română”. Impăratul ne-a înșelat (așa-i), patria ne-a ferecat și ne-am trezit că numai credința în noi înșine, în neamul românesc ne poate mântui. Să jurăm credință de aci înainte numai națiunii române, dar tot atunci să jurăm credință și civilizațiunii umane. Câtă vreme vom păstra aceste credinți, neamul nostru va trăi se va întări și fericiți vor fi urmașii noștri până la sfârșitul veacurilor.

La lumina celor expuse până aci, din încredințarea și în numele Marelui Sfat al națiunii române din Ungaria, Banat și Transilvania, rog Mărita Adunare Națională să binevoiască a primi și a enunța ca ale sale următoarele hotărâri:

(Vasile Goldiș ceteste apoi proiectul de rezoluție care cuprinde hotărârile dela Alba-Iulia, (vezi pagina 109).

*Discursul D-lui IULIU MANIU la Adunarea
Națională*

Onerată Adunare Națională,

Dacă privim șirul nesfârșit al suferințelor grele cari le-a îndurat Neamul Românesc timp de veacuri, dacă ne aducem aminte de sutele de mii de martiri, cari și-au jertfit viața pentru acest neam, precum și de durerile sufletești, care sute de ani au amărît viața strămoșilor noștri — nu știm cu ce să mulțumim noi, generația de azi, că suntem învredniciți de soartă, să ajungem tocmai noi ziua sfântă de azi, și după atâtea suferințe ale înaintașilor noștri, tocmai noi să fim împărtășiți de o atât de mare înălțare sufletească.

Mulțumita și recunoștința noastră față de această grație a Providenței nu ne-o putem arăta decât dovedindu-ne vrednici în aceste sărbătoriști clipe de însemnătatea timpurilor, pe cari le trăim.

Vrednicia neamurilor, prin urmare și a noastră, se judecă după temeinicia hotărîrilor ce le iau, după măsura de înălțare sufletească cu care se alătură la aceste hotărîri și după stăruința, cu

care se silesc a înfăptui hotărârile luate. Vrednicia noastră o vom dovedi.

Noi, Onorată Adunare Națională, azi suntem ca orbul nenorocit care ani de-a-rândul nu a zărit cu ochii lui lumina soarelui și deodată i se desprind ochii închiși pentru a primi razele dătătoare de viață ale eternei lumi. (Aplauze: așa-i).

Fiii poporului nostru au trăit până acum ca orbii în întunerecul negru, lipsit de orice mângâiere, și azi, prin o bunăvoință dumnezeiască și prin vrednicia proprie li s'au deschis vederea ochilor și au văzut lumina sfântă a dreptății și a libertății popoarelor.

Înainte de ce, inspirați de această lumină, am aduce hotărârile noastre, trebuie întâi să ne închinăm cu smerenie în fața aceloră, cari au făcut să putem străbate întunerecul întărit de veacuri și să ne plecăm genunchii în fața sutelor de mii de frați viteji, cari prin suferințele lor îngrozitoare au despicat norii grei, ce închideau dinaintea noastră razele luminei: înaintea scumpilor noștri frați, neînvinșii soldați ai armatei române. (Aplauze îndelungate: Trăiască armata română! Trăiască soldații români!). Cuvântul cel dintâi al meu este cel al dorinței, să ne închinăm adânc înaintea marilor umbre ale soldaților români, morți pentru desrobirea noastră, și înaintea soldaților români, cari și azi luptă pentru a înfăptui unirea tuturor Românilor, și înaintea marelui și gloriosului ei Căpitan Majestatea Sa Regele Ferdinand și întregii Sale Dinastii. (prelungite aplauze. Intreaga adunare se ridică în picioare și aclamă timp îndelungat: Trăiască Regele Ferdinand! Trăiască Regele României Mari! Trăiască Regina Maria!)

Onorată Adunare Națională! Istoria ne-a învățat să credem în adevărul cuvintelor, că n'ai să aștepti nimic dela împărați străini, nici dela fiii altor neamuri. Bine poți să aștepti singur numai dela propriile tale puteri. Dovedindu-ni-se acest adevăr peste orice îndoială, datoria noastră nu poate fi alta, decât să cercetăm, cu cea mai mare grijă, unde găsim întreaga forță proprie, care ne poate menține în viitor și ne poate garanta mărirea și gloria Neamului pentru totdeauna.

Ce aș mai putea spune, On. Adunare Națională, după cele auzite până acum pentru a arăta, că în unitatea Neamului Românesc de pretutindeni zace această putere. (vii aplauze) și ce aș mai putea adăuga, ca să întăresc dovezile impugnabile ale raportorului nostru antevorbitor pentru a dovedi, că această unitate politică este consecința logică a trecutului nostru istoric și este o absolută necesitate atât pentru noi, cât și pentru întreg Neamul Românesc?

Este de ajuns să pun în vederea Onoratei Adunări Naționale, că unirea tuturor Românilor într'un singur regat și într'un nedespărțit Stat este nu numai un ideal sfânt, isvorât din trecutul nostru și din Comoara vieții noastre sufletești, ci este și un drept indiscutabil al nostru, în baza ființei noastre naționale unitare. Noi, Fiii Națiunii Române de pretutindeni suntem de aceeași obârșie, de aceeași fire, cu o singură și unitară limbă și cultură și suntem încălziti de aceleași tradiții sfinte și de aceleași aspirații mărețe. (Aplauze îndelungate). Când toate acestea sunt unitare, poate încerca cineva, să împiedece manifestarea

acestei unități și în ce privește viața politică, sufletește de mult înfăptuită?

Neamurile unitare în viața lor sufletească și unitare în manifestarea conștiinței lor de națiune distinctă, sunt recunoscute în știința modernă și de toată lumea civilizată ca subiecte de drept, înzestrate cu toate atributele unei personalități distincte, cu scopul propriu și de sine stătător. Astfel stând lucrul, cine ar putea contesta acestei ființe naționale dreptul de a-și putea însăși croi soarta, de a se conduce ea singură în mod unitar și integral și de a se compune într'un singur trup, precum sufletul îi este unul singur și întreg. (Aplauze îndelungate).

Dacă acest principiu al personalității unei națiuni dă drept Națiunii Române să se consolideze într'un singur stat și să fie și în manifestarea ei externă un singur trup și un singur suflet, o singură și unitară forță — menirea pământească a neamurilor ne impune absoluta dorință morală să înfăptuim unitatea politică a Neamului Românesc. Menirea neamurilor este să contribuie în mod propriu, conform însușirilor lor politice specifice la dezvoltarea civilizației omenești. Aceste însușiri specifice însă nu se pot afirma și nu se pot dezvolta sub o domnire străină și divizată. Dar mai ales nu pot fi utilizate aceste însușiri proprii în serviciul civilizației generale, fără o cărmuire conștientă, unitară și specifică. Dreptul neamurilor, recunoscut de toată lumea, de a-și forma în mod integral Statul lor propriu, este deci și o datorie față de sine și față de civilizația omenească, și în consecință, dacă Neamul Românesc nu s'ar folosi de dreptul său de a-și înfăptui unitatea națională s'ar arăta nevrednic

nu numai de timpurile, cari le trăim, ci și de în-
sușirile nobile și fără pereche, cu care este în-
zestrat și prin aceasta s'ar expune disprețului
întregei lumi civilizate. (Lungi aplauze și furtu-
noase aprobări).

Decretând deci Unitatea Națională, vom con-
tinua a fi ceea ce am fost noi, Neamul Românesc,
totdeauna și ceea ce trebuie să fie pentru vecie:
sentinela trează și conștientă a civilizației ome-
nești. (Furtunoase aplauze).

Dar, în deosebi, noi Românii din Transilvania,
Banat și Ungaria, suntem în drept și avem da-
toria să pretindem această unire, pentru că aici a
fost leagănul românismului. Nu se poate, ca o
crudă barbarie să ne forțeze, ca însăși Vatra
Neamului Românesc, leagănul aspirațiilor rom-
ânești, să fie despărțit de trupul întregei Na-
țiuni deja unite!

Noi nu ne putem închipui viața mai departe
fără a fi împreună cu întreg neamul românesc și
mai bine vom moartea, decât o viață de schilav
umilit, despărțit de frații săi. (Lungi și furtu-
noase aprobări).

E evident deci, Onorată Adunare Națională,
că toate argumentele științei, stabilite de mințea
omenească ne dau dreptate în hotărîrea noastră,
de a contribui și noi prin alăturarea noastră la
înfăptuirea Marelui Regat Român. (Trăiască Ro-
mânia Mare! Urale frenetice).

Este evident, că aclamațiile D-voastră, cu care
ați întâmpinat proiectul nostru de rezoluțiune
nu sunt numai flori frumoase și trecătoare, a
sentimentelor și a însuflețirii naționale ci sunt o
urmare firească a unei convingeri adânci și ne-

strămutate, isvorîte din vederi științifice adoptate de civilizația omenească (aprobări).

Dar și considerațiile de natură practică pretind închegarea într'o singură forță unitară a întreg neamului românesc.

Cum vom putea noi apăra între împrejurări radical schimbate și pe viitor ființa noastră națională și comorile noastre sufletești, fără a o pune pericolelor din afară întreaga noastră forță națională? Cum vom putea noi menține integritatea etnică a teritoriului nostru dacă dezvoltarea vieții noastre culturale și economice nu va fi sub scutul întregului neam românesc? Cum vom putea noi exista izolați și divizați, când toate popoarele din jurul nostru au înfăptuit deja unitatea națională a lor? Rupți și împrăștiați între diverse împărății, ne vor sfărâma neamurile vecine și vor trece peste noi cum trec valurile turbate peste corăbiile naufragiate, lipsite de mâna tare a cârmaciului. (Așa-i).

Dar să ne despărțim pentru toate timpurile de această icoană neagră a nenorocirii naționale și să ne înviorăm sufletul cu nădejdea, cu convingerea tare și sfântă, că hotărînd a face aceea ce justifică deopotrivă trecutul, dreptul, știința și necesitatea, deciziunea noastră o va accepta și lumea cultă, care nu poate fi pentru menținerea barbariei, a întunecului și a retrogresiunii. (Vii și îndelungate aprobări).

Să trecem însă cu vederea, că în calea împlinirii idealului nostru nu dăm numai de prieteni, ci și de dușmani, cari, mânați de interesul lor rău priceput, se vor sili cu siguranță să împiedece înfăptuirea hotărîrii noastre. Nu-i iertat să lăsăm necombătută nici bănuiala celor neorientați, nici

întriga dușmanilor noștri. Trebuie să constatăm clar și peste orice îndoială, ce înțelegem noi sub dreptate, pe care vrem să o înfăptuim, și să lămurim cum pricepem noi libertatea și unitatea națiunii noastre.

Pentru înlăturarea oricăror îndoieli asupra intențiilor poporului românesc, am ținut de lipsă, ca în proiectul de rezoluțiune, ce am prezentat, să precizăm principiile, cari ne conduc, în fața cărora, — sunt convins — toate intrigile dușmanului trebuie să amuțească. Am ținut să accentuăm aceste principii, cari dealtfel fiind totdeauna aproape de sufletul nostru sunt de sine înțeles și pentru a da o icoană întregă a credeului nostru politic. (Să auzim).

Noi, Onorată Adunare Națională, privim în înfăptuirea unității noastre naționale un triumf al libertății omenești. Noi nu voim să devenim din oprimați, oprimatori, din asupriți asupritori. Noi voim să intronăm pe aceste plaiuri libertatea tuturor neamurilor și a tuturor cetățenilor. Noi propunem decretarea unirii cu Regatul României a întregii Transilvanii, a întregului Banat și a întregului teritoriu locuit de Români al Ungariei. Pe aceste teritorii locuiesc însă și alte neamuri, cu alte însușiri și alte tradiții. Noi nu voim să răpim individualitatea etnică nici ființa națională a acestor neamuri. Noi nu vroim să răpim limba nimănui, ci vrem ca fiecare om să aleagă liber limba și credința în care vrea să trăiască atât în viața lui particulară cât și în legătură cu viața de Stat. Noi nu vrem să verse nimeni lacrimile pe cari le-am vărsat noi atâtea veacuri, și nu voim să sugem puterea nimănui, așa, cum a fost suptă a noastră veacuri de-a rândul.

dul. Noi ne încredem în trăinicia noastră și în vrednicia proprie și nu vrem să istovim forțele altora. (Aplauze lungi).

Este adânc înrădăcinată în noi convingerea, că numai un regim cu adevărat democratic ne poate întări țara și înălța Neamul. Trebuie să avem colaborarea organică a tuturor păturilor sociale și a tuturor cetățenilor în serviciul prosperității Statului Român. Un Stat modern, îndeosebi în vremuri agitate, cum sunt cele de azi, pretinde mari sacrificii de la cetățenii săi. Aceste sacrificii le pot presta cetățenii numai atunci, dacă sunt în putință, de a-și desvolta toate forțele lor; iar aceasta numai pe lângă o deplină libertate pot să o facă. Deaceea libertățile interne ale cetățenilor trebuie să crească în raport cu sforțările externe ale Statului. Nu se poate spera, ca cetățeni fără drepturi și ținuți în întunec și în mizerie socială să devie stâlpi siguri ai unui Stat modern. Deplina libertate și egala împărtășire în puterea de Stat a cetățenilor, este singura bază solidă a dezvoltării unui Stat. (Aprobări).

Pătura socială cea mai puternică a Neamului Românesc este țăranul român agricultor. Toate aceste haine negre și frunți luminate, cari le vedem aici, au ieșit din poporul nostru țăran. Nu este aici niciunul dintre noi, a cărui obârșie nu ar fi la plugul românesc, la pământul român, la brazda țăranului român, sifnit de suferințele nesfârșite, decât cari numai credințele i-au fost mai mari. Deaceea de gândirea politică a neamului Românesc, a fost strâns legată străduința de a făuri o soartă mai bună țăranului român. O reformă agrară radicală care să dea pământ țăranului român și să facă posibilă concentrarea în-

tregei sale forțe la o producțiune cât se poate de intensă, a fost totdeauna o ținută bine precizată a luptelor politice românești. Această reformă nu tinde la un comunism străin de sufletul țărânului român, nici la răpirea proprietății private, ci la o nivelare justă a raporturilor și a puterilor sociale.

Când cu bucurie constatăm, că în țărănimea noastră avem un factor social puternic și un izvor nesecat al forțelor naționale — trebuie cu durere să constatăm, că avem marele neajuns, de a dispune asupra unei industrii și comerț, abia în desvoltare. De aceea trebuie să ne silim din toate puterile să ne formăm o puternică industrie și un sănătos comerț, ca astfel nu numai să fim liberi independenți, și uniți, ci să fim prevăzuți cu toate cele de lipsă. Din munca noastră proprie, structura noastră socială trebuie în curând să fie corespunzătoare cerințelor unui Stat modern. Pe lângă marele rău de a nu fi avut aceste clase sociale, am avut și micul bine de a nu fi expuși sguuirilor, luptelor sociale. Cuminenția pretinde însă, ca să profităm de-a'ntregul de experiențele Apusului plătite atât de scump.

Onorată Adunare Națională! Când decretăm unirea noastră cu Regatul Român, nu putem lăsa din vedere necesitatea unui timp de tranziție, în decursul căruia va trebui să se concordeze diferențele și particularitățile diferitelor instituțiuni de drept. Schimbări radicale nu se pot înfăptui în câteva zile. Mai ales nu schimbările proiectate în administrație și justiție. Deaceea proiectul de rezoluțiune prezentat d-voastră prevede pentru acest scurt timp de tranziție o autonomie provizorie a ținuturilor acum unite cu Regatul Ro-

mân, ceea ce însă nu atinge faptul necondiționatelor noastre alipiri către România.

Neamul românesc la fondarea viitorului său și la asigurarea existenței sale nu poate trece cu vederea raporturile internaționale cu celelalte neamuri. Dacă privim la urmările catastrofale ale tragediei omenеști, ce se petrecuse în timpul recent, nu e puțină să nu constatăm, că acestea nu se pot delătura decât delăturând totodată și posibilitatea de a se repeta această tragedie. Aceasta însă nu se va putea ajunge, decât numai punând stavilă egoismului neîndreptătit și puținței de a strivi fără nici un scrupul cel mai tare pe cel mai slab. În locul suveranității rigid aplicate, trebuie să se înfăptuiască o frățietate universală, care să admită înființând Liga Națiunilor deliberarea conflictelor dintre popoare prin juriu internațional, evitând prin aceasta aplicarea forței brutale reprezentate prin rasboiu.

Eram încă sub povara oprimării naționale, când frații noștri din Bucovina (Aplauze: Să trăiască Bucovina) enunțase unirea lor cu România Mare. Eram încă în robie când frații bucovineni eliberați de sub același jug, au decretat unirea lor cu noi, fiind aplicați a-și întinde mâna lor caldă, gata de ocrotire, înspre noi. Ce e mai firesc deci, decât, că în aceste momente, când batem calea străbătută deja de ei, să le trimitem o frățească închinare.

Sub domnia seculară a Habsburgilor au suferit pe lângă noi multe neamuri eroice, cari deopotrivă cu noi doreau să rupă lanțurile grele ale opresiunii naționale. Pildele strălucite de eroism național ale acestor neamuri ne-au dat și nouă în zilele grele de suferinți tărie sufletească și cu-

vintele lor de îmbărbătare ne-au mângâiat în dureri și ne-au întărit în nădejdi.

Credem a da prin urmare expresiune gândului întreg Neamului Românesc, când propunem în proiectul de rezoluțiune, să trimiteți acestor popoare eliberate, salutul nostru și admirația noastră, dorindu-le acum, ca unor popoare libere, deplină mărire. (Aplauze frenetice).

Să nu uităm că dacă azi suntem în situația de a ne spune liber cuvântul și de a ne pronunța neîmpiedecați dorința sufletului nostru, avem să mulțumim armatelor victorioase ale puterilor aliate și diplomației strălucite ale acestor puteri. Deaceea credem, că trebuie să ne închinăm înaintea geniului națiunilor liberatoare și în urmare propunem, să se trimită din această adunare salutul nostru armatei glorioase a Antantei și conducătorilor ei. (Aplauze frenetice).

Din aceste considerații rog Onorata Adunare Națională să primească proiectul nostru de rezoluție, (primim, primim! Urale îndelungate), pentru a întemeia pentru vecie România unită și mare și a înstăpâni pentru totdeauna o adevărată democrație și deplină dreptate socială! (Urale nesfârșite. Primim unanim! Trăiască România Mare! Aplauze frenetice).

Adeziunea social-democraților români la unire. Discursul d-lui Iosif Jumanca.

Onorată Adunare Națională,

În 1914 când izbucnește crâncenul războiu european, când întreaga lume, dar mai ales Franța, tremura de groaza că libertatea republicii franceze are să fie dăruită de militarism, atunci întreaga națiune franceză, social-democrații și toate partidele într-o singură unire, s'au ridicat și au ținut piept puhoiului ce venea dela hotare. Astăzi e vorba de libertate, de posibilitatea în viitor a culturii românești și astăzi venim și noi aici adevărații reprezentanți ai muncitorimii românești (trăiască, bravo, trăiască muncitorii români!), din Ungaria, Transilvania și Banat, venim să declarăm în fața preacinstitei adunări și în fața întregii lumi că vrem unirea tuturor Românilor (urale extraordinaire). Noi vrem și suntem gata a lupta cu toate mijloacele pentru înfăptuirea și apărarea unirii... Dar solidaritatea aceasta n-o în alegem în așa fel ca să fim și pe mai departe sateliți unui partid, nu voim să fim și pe mai departe o clasă fără importanță care n'are la dispoziție nici mijloacele de cucerire și dezvoltare, deaceia când aderăm la unirea tuturor Românilor, voim totodată și posibilitatea de dezvoltare a muncitorimii române, voim să deschidem porțile largi, în această Țară Românească nouă (strigăte, Trăias-

că România Mare!) să se desvolte și progreseze și poporul muncitor, așa cum au progresat și popoarele muncitoare din Apus..

Dar pentru noi socialiștii români acesta nu poate fi un motiv să nu aderăm la unire, pentru că noi muncitorii ne simțim una cu întreg neamul, (aplatuze), In felul acesta ne-am înțeles în Marele Consiliu Național, în spiritul acesta am stărui pentru redactarea rezoluției înaintate și atunci când am stabilit punct de punct, n'am făcut-o din alte considerații, decât numai și numai că prin aceste postulate, după convingerea noastră, se poate asigura adevărata fericire a României.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

HOTĂRĂRILE DELA ALBA-IULIA. TEXTUL
INTEGRAL AL REZOLUȚIEI VOTATE CU
UNANIMITATE DE ADUNAREA NAȚIONALĂ
DELA 1 DECEMBRIE 1918

I. *Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara-Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie—1 Decembrie 1918, decretează unirea acestor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România. Adunarea națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.*

II. *Adunarea națională rezervă teritoriilor sus-îndicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituintei aleasă pe baza votului universal.*

III. *În legătură cu aceasta ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat român adunarea națională proclamă următoarele:*

1. *Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va*

primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Infăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociare și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuința latifundiile, i se va face posibil țaranului să-și creieze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât, cât o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, cari sunt legiferate în cele mai avansate State industriale din Apus.

IV. Adunarea Națională dă expresiune dorinței sale, ca congresul de pace să infăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare națională salută pe frații lor din Bucovina scăpați din jugul monarhiei Austro-Ungare și uniți cu țara mamă România.

VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate până aci în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile : cehoslovacă, austro-germană, jugo-slavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștiința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi Români, cari în acest războiu și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumitei și admirațiunii sale tuturor puterilor aliate, cari prin strălucitele lupte purtate cu cerbicie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru războiu au scăpat civilizațiunea din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe cari le va afla necesare în interesul națiunii.

TELEGRAMA CĂTRE MAJESTATEA SA REGELE FERDINAND I

Adunarea Națională a Românilor din Ardeal, Banat și Țara Ungurească, ținută în Alba-Iulia, glorioasa cetate a lui Mihai Viteazul, a decretat într'un elan de entuziasm fără margini, cu unanimitate, unirea teritorilor sale cu Regatul României. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vestindu-vă hotărîrea aceasta care încoronează aspirațiile de veacuri ale Neamului Românesc, rugăm pe Majestatea Voastră, să primiți omagiile ce venim a Vi le exprima cu profundă supunere.

Trăiască M. S. Ferdinand, Regele României!

Trăiască M. S. Regina Maria!

Trăiască Augusta Lor familie!

Trăiască România Mare!

Președinte, *George Pop de Băsești*

* * *

RĂSPUNSUL M. S. REGELUI

Vestea îmbucurătoare ce Imi aduceți despre mărețul act al unirii cu Regatul Român, săvârșit

în vechea cetate a lui Mihai Viteazul, a umplut inima Mea de nespusă bucurie și am primit-o cu vie emoție.

Munca deosebită depusă în cursul vremurilor de bărbații patriotici, purtători credincioși ai idealului național, azi și-a găsit răsplata bine meritată. Din lacrimile celor cari au plâns și au suferit, cari au luptat fără preget, din sângele celor cari au muncit pentru înfăptuirea lui, lăsând ca moștenire sfântă credința lor nestrămutată, a răsărit sămânța, a cărei roade azi le culegem, ca un dar din cer.

Mulțumesc Atotputernicului, că Mi-a îngăduit ca, prin vitejia ostașilor Mei, să pot contribui la această măreață faptă și că împreună cu poporul Meu iubit să pot trăi aceste clipe înălțătoare.

Cum am fost părtașul suferințelor și durerilor voastre, așa iau din adâncul inimii parte la bucuria voastră, care este aceea a tuturor Românilor și, unind glasul Meu cu glasul vostru, zic plin de nădejde într'un viitor frumos: **TRĂIASCĂ ROMÂNIA MARE**, una și nedespărțită.

FERDINAND

* * *

TELEGRAMA M. S. REGINA MARIA

Domnule Președinte,

Războiul sfârșit a fost războiul nostru sfânt pentru desrobirea Ardealului. Când au plecat ostașii noștri, am fost și i-am văzut. În ochii lor strălucea lumina entuziasmului. Am împărtășit credința lor și am fost părtașa suferințelor și a zilelor grele, prin care toți am trecut.

Pe mulți i-am văzut căzând cu brațele întinse spre Alba-Iulia, cetatea împlinirii visului nostru.

Mulți, cei mai mulți, erau tineri și dorința lor cea mai înflăcărată era să-și unească mâinile cu frații de peste munți.

Aceeași credință trăia și în inimele voastre. Când voluntarii Ardealului au venit și au jurat să fie credincioși tronului și Steagului României, în ochii lor strălucea aceeași lumină și când am văzut mâinile lor ridicate spre cer și auzind glasurile lor puternice, am înțeles că aceeași hotărâre trăia în sufletele voastre: să vă uniți cu noi și să fim o singură țară, o țară mare.

Ziua măreață a împlinirii visului nostru a sosit și este o zi de biruință, ziua când îmi împreună mâinile și aduc mulțumirile mele Domnului.

Binecuvântat fie ceasul în care trimit această veste Ardealului.

Aștept ziua cea mare, când voi veni la Voi, să văd falnicii voștri munți, izvoarele, câmpiile și căminurile voastre.

Acum atâția sunt copiii mei, că Mi-e plină inima de nerăbdare, să Mi-i strâng la piept.

Domnule Președinte,

Strălucitoare este ziua zilelor, când, după atâta suferință și așa de multe jertfe, suntem pentru totdeauna cu toții laolaltă, înfăptuind astfel visul de veacuri, visul de aur al Românilor.

MARIA

Cuvântarea de încheiere rostită la Adunarea națională de episcopul IOAN I. PAPP, locțiitor de mitropolit.

Onorată adunare națională!

Cu rugăciunea pe buze și cu cugetul la D-zeu pleacă creștinul adevărat la lucrurile și îndeplinirile sale. Cu rugăciunea pe buze și cu cugetul la Dumnezeu se întoarce omul creștin la vatra sa familiară. Pleacă adică cu rugăciunea de cereri și se întoarce cu rugăciunea de mulțumită.

Rugăciuni de cerere am înălțat și noi astăzi la sfintele altare și încă rugăciuni încheiate cu lacrimi de bucurie, și acum la încheierea lucrului pentru care ne-am adunat se cuvine să aducem rugăciune de mulțumită la Tronul dumnezeirii cu atât mai mult, că a învrednicit și neamul nostru românesc de-a ajunge acel moment, care — și după spusele istoricului Tacit — este rar în felul său, la un individ, o familie și cu atât mai vârtos la o societate mare, cum e și neamul nostru românesc, să poată da sbor liber cugetelor și sentimentelor sale și cu atât mai rar momentul, ca sentimentelor sale să poată da expresiune liberă în modul și forma cum ni s'a dat nouă na-

țiunea română din Ungaria, Transilvania și Banat, la marea prăznuire a zilei de astăzi.

Tocmai de aceea, acum la ajungerea scopului pentru care ne-am întrunit, abia am putea aduce Domnului o rugăciune mai potrivită, decât cu cuvintele: „Înalță-Te peste ceruri Dumnezeule și peste tot pământul mărirea Ta!”

Onorată adunare națională!

Trăim de veacuri pe acest pământ, pe care ne-a așezat divul Traian și pe care moșii și strămoșii noștri avându-l în stăpânire, l-au apărat cu sângele și viața lor în contra năvălirii hoardelor barbare, tăind fără milă, rupând fără cruțare, lipsind pe fii de tată și pe surori de frați și astfel l-au apărat în contra tuturor neamurilor și semințiilor cari în cursul veacurilor s'au strecurat pe aci spre a-și cerca adăpost.

Moșii și strămoșii noștri, conștienți de dreptul și datoria lor, ajutați de curajul și bărbăția omului stăpân, au luptat cu succes contra acestor năvăliri, până atunci, până când șireția și violența acestor neamuri, sprijinită cu forța împrejurărilor, priincioase scopurilor sale, a întors roata norocului spre umilirea neamului nostru în așa măsură, că toată mângâierea ce le-a mai rămas, era redusă la credința și nădejdea în Dumnezeul dreptății. iar până atunci toată mângâierea lor a fost redusă la dreptul de a ridica ochii minții și cugetul la Dumnezeu exclamând cu psalmistul astfel: „Dumnezeule, venit-au neamurile cu moștenirea Ta, spurcat-au biserica Ta, făcutu-ne-au ocară vecinilor noștri, batjocură și răs celor din jurul nostru”.

Acest jug al iobăgiei, acest vestmânt de batjocură, de ocară și de răs, deci de mare umilire,

I-au purtat în cursul veacurilor nu numai moșii și strămoșii, ci și părinții noștri, și chiar și noi, cei de acum, încât am ajuns să ne convingem, că nici cuvântul capului încoronat dat în fața unei deputațiuni nu ne dă garanție de existență, de afirmare și dezvoltare firească, ca popor de ordine, pururea credincios Tronului și patriei străbune, pentru care în cursul tuturor veacurilor am adus toate jertfele de sânge și avere, ce ni s'au cerut.

Episcopatul bisericii noastre române din Transilvania, Ungaria și Banat, a fost în toate aceste timpuri conștient de înalta sa misiune de păstor și conducător natural al turmei sale cuvântătoare.

Ca atare a fost conștient atât de îndreptățirea de a fi expresiunea fidelă a sentimentului și astfel a stării sufletești a neamului său, cât și de chemarea de a sprijini cu cuvântul și cu fapta mișcările inițiate de fruntașii săi mireni, ca factori politici competenți în conducerea destinelor națiunii noastre române, deci în toate mișcările de a asigura acestei națiuni dreptul firesc de existență, de afirmare și dezvoltare pe toate terenele vieții publice, culturale, sociale și economice în măsura dreptului de care se bucură națiunile, cu care trăim în societate pe acest pământ strămoșesc.

Că și noi episcopii de acum ai bisericii române din părțile pomenite suntem conștienți de legătura sfântă în care am stătut și stăm cu neamul nostru românesc atât ca odrasle din rădăcina lui, cât și ca păstorii lui sufletești; că mai suntem conștienți atât de îndreptățirea cât și de chemarea și datorința noastră ca atari, dovadă invederată a fost declarațiunea, noastră solemnă și uni-

tară în sensul căreia, pe Marele Sfat Național al nostru, constituit din elita păstoritorilor noștri, l-am recunoscut și decretat de reprezentantul și conducătorul politic al națiunii noastre române din Ungaria, Transilvania și Banat și dovada și mai grăitoare este faptul, că la buciulul de chemare a acestui mare Sfat, ne-am prezentat la această mare Adunare națională în număr complet întocmai precum în număr complet am participat la Blaj înainte cu 7 ani la prăznuirea semicentenarului de viață și activitate a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Ne-am prezentat atunci în corpore, ca să dovedim lumii, că de câte ori e vorba de limba și literatura noastră română, suntem conștienți de adevărul, că precum alte neamuri, tot astfel și națiunea română nu trăiește numai prin numărul mai mare sau mai mic al fiilor săi, ci trăiește prin însăși limba și literatura sa pentru care moșii și strămoșii noștri s'au luptat mai mult, decât pentru însăși viața lor.

Ne-am prezentat și acum în corpore, la această mare sărbătoare națională ca să dăm probe invederate că de câte ori se tractează despre soarta neamului românesc, clerul și poporul credincios, ca fii adevărați sunt una în cugete și simțiri, sunt una în dorințele și aspirațiunile naționale de la vladică până la opincă și dela opincă până la vladică.

Ne-am prezentat aici în deosebi cu scopul și dorința ca precum antecesorii noștri, vrednici de pomenire, episcopi de pe vremuri au suspinat împreună cu clerul și poporul credincios sub povara sistemului de impilare a tot ce a fost românesc,

acum tot împreună cu clerul și poporul nostru să prăznuim bucuria zilei, în care ne-a răsărit și nouă soarele dreptății, care ne este chezașia vieții viitoare că națiunea românească e liberă și unică îndreptățită a dispune de soarta sa prezentă și viitoare.

Este mare și însemnată această sărbătoare națională, chiar și numai prin numărul impunător al celor prezenți, dar timbrul adevărat al acestei sărbătoare, unice în felul ei, nu-l dă nici numărul nostru al celor de față, nici numărul celor prezenți prin noi la această adunare, ci acel timbru îl dă însuși scopul, pentru care ne-am întrunit. Acest scop abia și-ar afla condeiu, care să-l exprime în cuvinte scurte și totuși atât de corespunzător dorințelor și trebuințelor de viață națională a poporului nostru românesc, decât cum l-a definit și exprimat nemuritorul Andrei Mureșan la 15 Maiu 1848 în versul următor:

*„Aceasta e ziua în care Românul
Pătruns de chemarea spiritului său
Iși scutură jugul impus de păgânul
Ce n'ăou nici lege, nici chiar Dumnezeu!”*

Acum dară, când prin concluziile acestei adunări, aduse cu vot unanim și cu însuflețire demnă de asemenea momente fără pereche, în tot trecutul nostru îndepărtat, ne vedem realizată dorința nutrită de veacuri; când ne vedem eliberați de jugul sclaviei seculare și am făcut începutul de a dispune înșine de soarta noastră și a neamului nostru românesc; acum când în fața acestor concluze trebuie să amuțescă graiul și să cadă din mână condeiuul tuturor acelora, cari nu încetează cu răzvrătirea pe tema că marele

Sfat al națiunii române nu ar fi reprezentantul dorințelor neamului întreg, nu ne rămâne, decât să dăm mulțumita noastră providenței divine pentru că s'a milostivit a se învrednici de bucuria acestor zile prin care s'a dat înviere și viață națională și neamului românesc din aceste părți.

Să ridicăm deci ochii minții și cugetul inimii la Dumnezeu și să exclamăm cu psalmistul: „Înalță-Te peste ceruri Dumnezeule și peste tot pământul mărirea Ta!”

* * *

*Cuvântarea P. S. Episcop Dr. MIRON CRISTEA
pe câmpul lui Horea înaintea poporului adunat*

Mărită nație română!

Sunt aproape două mii de ani, de când împăratul Traian a sădit, a altoit nobila viță română în tulpina vânjoasă a rezitentului neam dacic, dând astfel naștere poporului nostru român.

Ca o sentinelă neadormită și credincioasă a organizației și civilizației romane, a răspândit acest popor lumina culturii latine, prefăcând aceste plaiuri și ținuturi — pe atunci încă sălbatice — în „Dacia felix”.

Dar năvala Hunilor și a numeroaselor hoarde barbare — câte s'au strecurat pe aicea în curs de veacuri — nu numai că ne-au stingherit în munca și opera noastră, ci ne-au înfrânt pentru multă vreme, și ceace a fost mai rău pentru noi, ne-au divizat, ne-au împărțit.

Astfel, cu timpul am ajuns unii în jugul Maghiarilor, dedați dela fire, ca și ceilalți Turani, a trăi din sudoarea altora; iar alții au ajuns în ro-

bia Turcilor, mai târziu a Germanilor și a țarismului rusesc. Mai lungă a fost robia noastră, a Românilor din Ungaria și Transilvania, care a durat o mie de ani.

N'aș amări prea tare sufletele și aș prea întuneca seninătatea acestui frumos praznic național, dacă v'aș înfățișa icoana amănunțită a lungilor noastre suferințe din cursul acestor 10 veacuri.

Amintesc numai:

Cum am zăcut veacuri întregi în cea mai neagră iobăgie;

Cum am fost proscrisi de legile nu numai aspre, ci draconice ale lui Verböczy;

Cum în atâtea rânduri ne-am pierdut pe toți conducătorii;

Cum ne-au sfâșiat chiar credința strămoșească;

Cum au rupt legăturile canonice și firești ale bisericii noastre cu biserica mamă a fraților de dincolo;

Cum ne-au bătut păstorii, ca să se risipească mai ușor turma;

Cum au hrănit cu scump sângele nostru toate lipitorile lepădăturilor străine, ș. a.

Dară cu toate astea — precum după vorba lui Alecsandri „Ceahlăul sub furtună nu cade mușuroiu” —, așa și puterile neamului românesc n'au putut fi zdrobite pentru totdeauna. Din contră! Mulțumită puternicei însușiri a poporului de-a spori văzând cu ochii, s'a împlinit față de noi cuvântul poetului:

„Barbarii vin, barbarii trec, Românul îi petrece;
„Și — unde unul a căzut — răsar în locu-i zece.”

Astfel codrul neamului a odrăslit mereu, su-

plinind nu numai golurile marilor jertfe, ci am fost chiar în stare să dăm lumii — pe lângă multe altele — și eroi, ca Ioan Corvinul, carele — ca și Ștefan cel Mare — a frânt puterea semiluneii păgâne, pe Matei Corvinul, care a fost cel mai mare rege al Ungariei.

Însă cu cât începeau să iasă la iveală mai bine strălucitele noastre însușiri strămoșești — cu atât se sileau mai tare turanicii noștri tirani a ne asupri și strâmtora.

Orbiți de gogorița „ideii de stat național maghiar” nu s’au rușinat a născoci cele mai drăcești căi și mijloace cu scopul hotărât de a ne desființa și maghiariza. De-o parte Habsburgii haini și meșteri întru a semăna intrigi și discordie între popoarele fostei monarhii, ca astfel să le poată domina și să se poată susține, Contele negru Iuliu Andrassy, pe care intenționează republica maghiară a-l trimite ca delegat la tratativele de pace, a declarat în camera ungară: „Cauza naționalităților din Ungaria este chestie de putere, nu de drept”. Mai ales ceace au făcut cu noi în anii din urmă, trece toate marginile. Strigau la cer răsbunare nedreptățile, cari trebuia să le suferim. Ne dorea mai ales încătușarea sufletului nostru românesc și răpirea școalelor, căci n’am uitat nici o clipă admoniția dela 1848 a marelui Bărnuz: „Și cu cât vor învăța mai mulți români la școlile străine, cu atât va pierde națiunea mai mulți fii”. Fiecare fiu înstrăinat era o bucată ruptă cu dureri din trupul nostru.

În fața asupririlor și a nedreptăților, pe cari nu le puteam opri, ne-am retras resemnați la vetrele familiilor și la altarele bisericilor noastre; și acolo am străjuit cu neadormită grijă și am sal-

vat scumpele comori ale sufletului: legea, limba, datinele strămoșești și toată moștenirea ființei noastre etnice de Români.

Dar asupra acestora — deși ne-au împetriștat cu străini pământul strămoșesc prin colonizări și cu toată forța mijloacelor de guvernământ, ne-au înstrăinat orașele, ne-au ținut în neștiință, împiedecând aproape orice progres — totuși nu ne-au putut istovi, ci ne-au făcut mai rezistenți, ne-au întărit, ne-au închiegat. Iară țara fraților din regatul liber a devenit pentru noi steaua strălucitoare a nădejdelor noastre de mai bine.

Prinzând curaj, am întetit tot mai mult lupta noastră politică pornită în contra opresorilor noștri, cristalizând tot mai clar ținta aspirațiilor noastre naționale.

La anul 1866 scrie Papiu Ilarian unui deputat român din parlamentul ungar: „Românii să pretindă curat și simplu, ca să fie națiune politică egală... Numai înainte cu curaj și cauza voastră va ajunge la cunoștința Europei — și atunci ați câștigat totul“.

Bărbăteștile lupte politice ale episcopilor și fruntașilor noștri conducători, pecetluite cu însemnate jertfe de mucenici naționali, formează pagini strălucite ale trecutului nostru întreg.

Ele au convins pe marile popoare, cari conduc destinele lumii despre Sfințenia și despre îndreptățirea aspirațiilor noastre spre libertate.

Și când tiranii noștri seculari au intrat și în sfintele noastre biserici și ne-au pângărit altarele lor, pe cât de sfinte pe atât de românești, frații noștri liberi n'au mai putut suferi umilirea noastră. Atunci mai marele fiu al marelui său

părinte Ioan Brătianu — în casa căruia s'au cultivat cu sfințenie cultul desrobirii noastre, cu aprobarea plină de însuflețire a tuturor factorilor competenți, urmați de toată țara — a sfătuit din poziția sa plină de răspundere pe Vodă, să scoată sabia și să înceapă lupta alături de acele popoare, pe a căror steag este scris „Infrângerea tiraniei, biruința dreptății și eliberarea popoarelor asuprite“. Ajutorul celui de sus a fost cu ele și cu noi; căci după cum spunea Nicolae Bălcescu: „Dumnezeu a lăsat libertatea pentru popoare; și cine se luptă pentru libertate, se luptă pentru Dumnezeu“.

După 52 luni de uriașe jertfe și de mult sânge românesc vărsat în lupte crunte, a biruit sfânta și mântuitoarea poruncă din solia puternicului Mesia-Wilson: „Tot poporul trebuie să aibă libertatea a fi stăpân pe sine și a-și croi însuși viitorul și soarta“.

Ca să ne folosim și noi Românii din Ungaria și Transilvania de dreptul, cuprins în acest evanghelic principiu, am venit la această istorică și măreață adunare națională în străvechea Alba-Iulia, de care ne leagă amintirea celor mai crude chinuri și suferințe, dară și cea mai sfântă nădejde.

Deși au trecut decenii, chiar veacuri de atunci, totuși și acum aud, cum geme de adânc din fundul temniței regele munților Iancu, aud mai ales suspinele, vaietele și sfâșietoarele urlete de durere ale mucenicilor Horia și Cloșca, cari aici au fost trași pe roată.

Sub impresia acestor amintiri, amare, sub impresia proaspetelor noastre suferinți din anii războiului... care Român mai poate dori, să mai

trăim în același Stat cu Maghiarii? Cine ar dori aceasta, nu poate fi Român. Promisiunile deșarte din cursul veacurilor ne-au învățat a nu mai avea în Maghiarii nici o încredere.

Dar chiar de s'ar fi șters din sufletul nostru orice amintire a muceniei noastre de veacuri încă nu ne putem gândi la altceva decât la aceea, ce-au hotărît și făcut frații din Basarabia și Bucovina, adică la Unirea cu scumpa noastră Românie, alipindu-i întreg pământul strămoșesc.

Aceasta trebuie să fie singura noastră tendință firească; doară idealul suprem al fiecărui popor, ce locuiește pe un teritor compact, trebuie să fie unitatea sa națională și politică. Am fi niște ignoranți, vrednici de disprețul și râsul lumii, dacă în situația de azi am avea altă dorință. Numai din unirea tuturor Românilor de pretutindeni vor putea răsări astfel de produse și manifestațiuni ale geniului nostru național, cari prin însușirile lor specific românești să contribuie la progresul omenirii.

Deci — oricât de tare ar fi gardul Carpaților care până acum ne-a despărțit de frații noștri — totuși și aici — în atmosfera tradițiilor lui Mihai Viteazul — nu pot decât să exclam împreună cu poetul Rădulescu Niger:

„Hotarele de astăzi sunt margini trecătoare,

„de care timpul râde;

„Căci el pătrunde'n taina ursitei viitoare,

„când ele s'or deschide!”

Ceasul deschiderii a sosit. Nu putem și nici n'am avea lipsă să rățezăm Carpații, căci ei sunt și trebuie să rămână și în viitor inimă Românis-mului, dar simțesc că astăzi prin glasul unanim al mulțimii celei mari, vom deschide larg și pen-

tru totdeauna porțile Carpaților, ca să poată pulsa prin arterele lor cea mai caldă viață românească și ca prin aceasta să ni se înfăptuiască:

„*acel vis neîndeplinit, copil al suferinței,
de-al cărui dor au adormit și moșii și părinții.*”

Am ferma nădejde, că precum noi cei adunați la Alba Iulia am hotărât azi cu glas unanim Unirea cu România, așa și glasul întregii națiuni se va concentra asupra singurei dorințe pe care o pot exprima în trei cuvinte:

Pân'la Tisa! Amin!...

* * *

*Cuvântarea P. S. Episcop Dr. IULIU HOSSU
rostită pe Câmpul lui Horea, înaintea
poporului adunat*

rațiilor! Cluj / Central University Library Cluj

Ceasul plinirii vremii este acesta, când Dumnezeu Atotputernic rostește, prin poporul Său credincios, dreptatea Sa, înșetată de veacuri.

Astăzi prin hotărîrea noastră, se înfăptuește România Mare, una și nedespărțită, rostind fericiți, toți Românii de pe aceste plaiuri: Ne unim pe veci cu Țara-mamă, România.

Vă reamintiți când prin sutele de spitale, în zilele de întunec, vă vesteam: „va învinge dreptatea” (întreruperi entuziaste: Te cunoșteam pe Sfinția Ta); vă arătam că vine ceasul când toți făcătorii nedreptății vor plânge, lacrimi de sânge, în ziua bucuriei noastre.

A biruit dreptatea!

Acesta-i ceasul dreptății lui Dumnezeu și al răsplătirii Lui, acesta-i ceasul bucuriei noastre, bucuria unui neam întreg, pentru suferințele

veacurilor, purtate de un neam, cu credința în Dumnezeu și cu nădejdea în dreptatea lui.

Suferințele veacurilor se îmbracă în lumină, cum revarsă în clipa aceasta soarele asupra noastră lumina sa, cu binecuvântare.

(În acel moment ieșea soarele de sub norii, ce acopereau până atunci întreg orizontul, mulțimea erupând într'un entuziasm înflăcărat).

Cuvintele Domnului se împlinesc și aci, întru plinirea dreptății: „mulți au dorit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă ce auziți voi și nu au auzit. Ochii voștri sunt fericiți că văd și urechile voastre fericite că aud“.

Văd ziua întregirii neamului și aud bunăvestirea unirii noastre pe veci cu Țara-mamă: România.

La lumina celor expuse până aci, din încredințarea și în numele Marelui Sfat al națiunii române din Ungaria, Banat și Transilvania, rog mărita Adunare națională să binevoască a primi și a enunța, ca ale sale, următoarele hotărâri.....

P. S. S. Episcopul Iuliu Hossu citește proiectul de rezoluție votat de adunare.

Fericit am vestit hotărârea judecății lui Dumnezeu prin reprezentanții a toată suflarea românească; fericiți voi, cari ați pecetluit pe veci, Unirea cu Țara Mamă.

O viață întreagă veți mărturisi cu mândrie: „Și eu am fost la Alba-Iulia“!

Fiii fiilor voștri vor chezășui puternic și fericiți, rostind: „Și părinții noștri au fost la Alba-Iulia!“ Voi sunteți marea armată a sufletelor alese, a neamului vostru.

De acum o Românie Mare, întemeiată pe dreptatea lui Dumnezeu și pe credința poporului Său.

✓ Cântarea noastră de biruință să fie, cântarea neamului pe calea lungă și grea a veacurilor: „Dreptatea Ta, Doamnă, e dreptate în veac și cuvântul Tău adevărul”.

Dreptate și adevăr, la temelia României întregite.

Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu.

Pe pământ pace.

Ziua învierii, să ne luminăm, popoare.

Trăiască România Mare, una și în veci nedespărțită, Amin.

(Urmează îmbrățișarea cu Prea Sfinția Sa Dr. Miron Cristea, atunci Episcop de Caransebeș, în fața mulțimilor entuziaste, cari aclamau și plângeau de bucurie).

Prea S. S. a adaus cuvintele: „Pe cum ne vedeți aici îmbrățișați frățeste, așa să rămână îmbrățișați, pe veci, toți Frații României”.

(Delirante aclamări)

(Din Ioan Georgescu: — G. Pop de Băsești)

*Discursul D-lui VASILE GOLDIȘ ținut
în sala tronului din Palatul Regal din București
la 14 Decembrie 1918 înaintea M. S. REGELUI
cu prilejul înmânării actului de unire*

Majestate,

Românii din Transilvania, Banat și Țara ungurească, adunați prin reprezentanții lor legali la Alba-Iulia, în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918, au decretat unirea lor și a acestor teritorii cu Regatul Român. Prin această unire, după aceea a Basarabiei, apoi a Bucovinei, s'a împlinit visul de o mie de ani al neamului românesc: Unirea într'un singur Stat a Tuturor Românilor.

Această unire este o pretențiune a istoriei, fiindcă neamul românesc dela zămislirea sa și până astăzi, a rămas unul și etnicește, posedând, între aceleași margini geografice, pământul Daciei lui Traian.

Deci, îmbucătățirea lui sub diferite dominațiuni străine a fost o nedreptate a Istoriei.

Această nedreptate se înlătură astăzi.

Dar unirea tuturor Românilor într'un singur stat este totdeodată și o pretențiune a civiliza-

țiunii omenеști. Progresul acestei civilizațiunii pretinde comuniunea națiunilor într'o unire de ordin social superior, care să asigure libertatea și dreptatea deopotrivă pentru toate națiunile, mici și mari. Cu națiuni etnicește și geograficește unitare, dar politicește rupte în bucăți, această comuniune a națiunilor este o imposibilitate.

Deci, unirea tuturor Românilor într'un singur stat rectifică o mare greșală a istoriei și se conformă necesităților civilizațiunii omenеști. Tot astfel însă scopul istoric al acestei reuniuni integrale a națiunii române are să fie potrivit cauzei sale eficiente. Această unire pe deoparte ar trebui să înfăptuiască gradat egalitatea condițiilor de viață pentru toți indivizii cari o alcătuiesc, pe de altă parte ea va trebui să se întemeieze pe principiu de libertate și egalei îndreptățiri a neamurilor.

Sire,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Unirea tuturor Românilor într'un singur stat a trebuit să vie. Ea s'a înfăptuit prin suferințe și sacrificii. Istoria se face prin legile țării, mai presus de orice putere omenească, dar obiectul și mijlocul acestei legi este bietul om muritor. Fericiți suntem noi, Români de astăzi că prin noi, istoria săvârșește actul măreț al unirii tuturor Românilor într'un singur Stat și prea fericiți suntem că norocul tocmai acum a destinat Statului român domnirea unui Rege mare, care a înțeles chemarea sfântă a istoriei și s'a făcut luceafăr conducător al sufletului românesc.

Pentru aceea, Sire, noi Iți aducem pământul strămoșilor noștri, dar tot atunci Iți aducem și sufletele tuturor Românilor de azi cari trăiesc în Transilvania, Banat și țara ungurească. Primește

cu dragostea cu care Ți-o aducem, hotărîrea de unire a acelor țări, primește jurământul de fidelitate și omagiul celor 4 milioane de Români locuitori pe acel pământ și întinde asupra lor simțul puternic al Majestății Tale.

Patru milioane de Români, oțeliți prin suferințe și tari în credință ca stânca din munții dulcelui Ardeal, strigă azi în extaz de fericire:

Trăiască Majestatea Sa Regele Ferdinand I,

Trăiască Majestatea Sa Regina Maria,

Trăiască scumpele odrasle ale Dinastiei române,

Trăiască, fericită în veci, România Mare!

* * *

Răspunsul Majestății Sale Regelui

In numele Românilor din Vechiul Regat, din Basarabia și din Bucovina, astăzi uniți, cu profundă recunoștință privesc hotărîrea fraților noștri de peste Carpați de a săvârși Unitatea Națională a tuturor Românilor și declar pe veci unite în Regatul Român toate ținuturile locuite de Români, dela Tisa până la Nistru.

Cu dragoste neșarmurită Mi-am închinat viața scumpului Meu popor, plin de credință în menirea lui istorică.

Prin lupte și prin jertfe, Dumnezeu ne-a dat să înfăptuim azi aspirațiunile noastre cele mai sfinte. Mulțumindu-I din adâncul sufletelor, ne îndreptăm gândurile către acei cari cu sângele lor au clădit noul temelie al desvoltării noastre naționale.

Prin devotament neclintit pentru opera lor, le vom arăta recunoștința noastră, prin el vom asigura roadele binefăcătoare ale crudelor încercări.

Pe acest temei al unei puternice democrații și al vieții frățești între popoare, vom răspunde totdeauna simțimentelor aliaților noștri, alături de cari am luptat pentru marea cauză a dreptății și a libertății în lume.

Să trăiască România, în veci unită!

* * *

Cuvântarea M. SALE REGELUI la masa dată în Palatul Regal în onoarea delegațiunei ardelene, în ziua de 14 Decembrie 1918, ora 8 seara.

În această zi plină de cea mai curată bucurie, când veniți ca soli din frumosul Ardeal Mi-aduceți hotărîrea dela Alba-Iulia, luată de un popor întreg, de a fi unit de-a-pururea cu Regatul Român, vă zic din adâncul sufletului: „bine ați venit în zidurile acestui palat, care a fost martor, celor mai mari evenimente din istoria modernă română.

Mi-ați adus nu numai dorul împlinit al câtorva milioane de suflete, Mi-ați adus și inimile lor și în primirea plină de dragoste frățească ce ați găsit-o între noi, ați putut simți pulsul Țării Mame ce bate în același ritm ca al vostru.

În frumoasa sa cuvântare d-l Goldiș a spus astăzi că Unirea tuturor Românilor era o necesitate

istorică. Această necesitate a fost înțeleasă de toți oamenii cu inimă patriotică de dincoace și de dincolo de Carpați, dela Nistru până la Tisa; dar, dacă așa fusese scris în destinele neamului românesc, evoluția istorică avea nevoie de instrumente. Dumnezeu care a ocrotit necontenit în cursul veacurilor pe poporul Românilor, i-a dat bărbați cari au stat neclintit pe breșă, ținând sus stindardul ideii naționale; lor le-a dăruit suflet românesc, le-a întărit mintea și oțelit brațul, ca să ducă barca românismului prin toate vijeliile vremurilor până la limanul dorit, unde, după atâtea trude, atâtea suferințe, culegem roadele bine meritate ale unei lupte seculare.

Azi când vedem înaintea minții și înaintea ochilor noștri săvârșită clădirea măreață ce Mihai Viteazul începuse și pe care generații întregi apoi au visat-o, aduc prinosul Meu de recunoștință tuturor acelor cari în toate colțurile unde răsună dulcele graiu românesc au pus sufletul, și puterile lor în serviciul idealului național.

După Basarabia, după Bucovina, mai lipsea o piatră din cele mai scumpe: Ardealul cu ținuturile din Ungaria locuite de Români. Azi ne-ați adus și această ultimă piatră a clădirii, care încoronează marea operă de unire.

Putem privi cu incredere în viitor, căci temeliile sunt puternice, legate pe principii democratice ce sunt o cheazășie pentru dezvoltarea firească a unei vieți sănătoase, ele sunt cimentate prin credința nestrămutată a unui șir întreg de generații, de apostoli ai idealului național, ele sunt și sfințite prin sângele vitejlor Mei ostași cari au luptat și au murit pentru Unire.

Dacă gândul Meu s'a oprit cu emoție la acești

bărbați români, nu putem uita în aceste clipe de veselie pe aliații noștri cari prin sprijinul lor neconținut au fost și sunt colaboratorii noștri prețioși la realizarea visului nostru secular și cari prin victoria lor au contribuit atât de mult ca să putem trăi momentele mărețe ale prezentului.

Privind opera istorică înfăptuită în zilele noastre, să ne închinăm toate forțele noastre, unind cele din vechiul Regat cu cele proaspete ce ne aduceți, ca să fim demni de prea frumoasa clădire ce am zidit-o; să o păstrăm cu sfințenie, să o întărim, ca să o putem lăsa mai măreață, mai puternică, generațiilor viitoare, așa că moștenitorii vor putea spune despre fiecare din noi: „exegit monumentum aere perennius”. Să consacram unirea gândurilor, unirea sufletelor, dar și unirea în muncă roditoare, prin strigătul: „Trăiască România Mare, puternică și unită”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Cuvântarea D-lui Președinte al Consiliului de Miniștri I. BRĂTIANU, ținută la prânzul dat în onoarea delegațiunii Ardelene în ziua de 14 Decembrie 1918

Prea Sfințiți Părinți, fraților,

Vă așteptăm de o mie de ani și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată. Sunt în viața unui neam clipe de fericire atât de mari încât ele răscumpără veacuri întregi de suferință.

Bucuria noastră nu este bucuria unei singure

generații. Ea este sfânta tresărire de bucurie a întregului popor român care de sute și sute de ani a îndurat suferințele cele mai crude, fără să-și piardă credința neclintită în sosirea acelei zile care ne unește astăzi și care trebuia să vie. care nu se putea să nu vie.

Fraților, fiți bine veniți, Vă facem această onoare atât noi cari suntem adunați la această masă, cât și toți Românii de pretutindeni.

Această Unire v'o strigă toți morții noștri și acei din câmpiile Turdei și acei din munții Apuseni și acei din Carpați și acei dela Siret.

Și mulțumind lui Dumnezeu că ne-a îngăduit să trăim aceste clipe, să ne îndreptăm gândul către Regele care a știut să fie Regele tuturor Românilor, către Regină care a știut să fie aceea a tuturor suferințelor, către armată, care a luptat neclintit în nădejdea victoriei și către marii noștri aliați care au adus triumful justiției

Trăiască România Mare!

Ratificarea Unirii de către guvernul român

LEGE

pentru unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei,
Sătmarului și Maramureșului cu România

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Art. unic. — Se ratifică, investindu-se cu putere de lege, decretul lege cu No. 3631 din 11 Decembrie 1918, publicat în Monitorul Of. No. 212 din 13 Decembrie 1918, privitor la unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmarului și Maramureșului cu vechiul Regat al României, în cuprinderea următoare:

Ferdinand I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională,
Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului președintelui consiliului
Nostru de miniștri sub No. 2171 din 1918,

Luând act de hotărîrea unanimă a Adunării
Naționale din Alba-Iulia,

Am decretat și decretăm:

I. Ținuturile cuprinse în hotărîrea Adunării

Naționale din Alba-Iulia dela 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918, sunt și rămân deapapura unite cu Regatul României.

II. Președintele consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a decretului-Lege de față.

Dat în București, la 11 Decembrie 1918.

FERDINAND

Președintele consiliului de miniștri,
Ion I. C. Brătianu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NOTĂ. Această Lege promulgată cu Decretul No. 5451 din 31 Decembrie 1919, a fost publicată în Monitorul Oficial No. 206 din 1 Ianuarie 1920. Ea ratifică Decretul-Lege No. 3631 din 11 Decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 212 din 13 Decembrie 1918.

CUPRINSUL

	Pag.
Prefața	3
Introducere (St. Pop)	5
Actele Unirii (comunicate de Z. Păclișanu):	
— Extras din Proclamația voluntarilor dela Darnița	21
— Declarația Românilor emigrați din Austroungaria ..	22
— Declarația Comitetului executiv al partidului Național-român cetită în parlamentul maghiar de Dr. Al. Vaida-Voevod	24
— Extras din declarația voluntarilor dela Celiabinsk și Telegrama trimisă Regelui Ferdinand	26
— Manifestul Consiliului Național Român	28
— Proclamația M. S. Regelui Ferdinand către ostași ..	31
— Nota ultimativă a Marelui Sfat Național către guvernul maghiar	33
— Răspunsul guvernului maghiar	34
— Replica românească la răspunsul guvernului maghiar.	36
— A doua propunere a ministrului Oscar Jászi	37
— Comunicatul Consiliului Național Român despre eșuarea tratativelor	39
— Manifestul Marelui Sfat al Națiunii Române	41
— Cuvântul arhierilor români	42
— Regulamentul pentru alegerea deputaților Adunării Naționale	47
— Textul convocării Adunării Naționale dela Alba-Iulia	49
— Parlamentarij Adunării Naționale cari au votat Unirea.	53
Adunarea Națională:	
— Discursul lui Ștefan Cicio Pop	79
— Raportul d-rului I. Suciuc	82
— Discursul lui George Pop de Băsești	85

4

	Pag.
— Discursul lui Vasile Goldiș	87
— Discursul d-lui Iuliu Maniu	96
— Adeziunea social-democraților români, Discursul d-lui I. Jumanca	107
— Hotărârile dela Alba-Iulia, Textul rezoluției votate	109
— Telegrama către M. S. Regele Ferdinand	113
— Răspunsul M. S. Regelui	113
— Telegrama M. S. Regina Maria	114
— Cuvântarea Episcopului Ioan I. Papp	117
— Cuvântarea Episcopului Miron Cristea	122
— Cuvântarea Episcopului Iuliu Hossu	128
— Discursul lui Vasile Goldiș ținut în sala tronului, la prezentarea actului Unirii	131
— Răspunsul M. S. Regelui	133
— Cuvântarea M. S. Regelui la masa dată în onoarea Delegațiunii ardeleni	134
— Cuvântarea Președintelui de consiliu I. Brătianu la prânzul în onoarea Delegațiunii ardeleni	136
— Legea pentru ratificarea Unirii	138

BCU Cluj / Central University Library Cluj

